

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง
กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

บุญยง พรมเพชร

การค้นคว้าอิสระ เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
กรกฎาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รวมทั้ง คณะกรรมการ ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา และข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นางนริศรา เสากแก้ว ศึกษานิเทศก์วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน นางสุพัทธรา เข้มเพชร ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ครูผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ ดร.อังคณา อ่อนธานี อาจารย์สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและ ประเมินผล ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้ การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะผู้บริหาร บุคลากร และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร และโรงเรียนบ้านโนนจัน อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บข้อมูลและ ตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้า มอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณของบิดามารดา บุรพคุณจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรม สั่งสอนวิชาความรู้ ให้ความเมตตาผู้ศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด ซึ่งเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้การ ค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ปณณช พรมเพชร

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า	ปริญญช พรมเพชร
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2559
คำสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้ กรณีศึกษา การคิดแก้ปัญหา สื่อในชีวิตประจำวัน

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 75/75 2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 27 คน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ จำนวน 12 ชั่วโมง และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t-test แบบ One sample

ผลการวิจัยพบว่า

1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 นำเสนอกรณีศึกษาโดยใช้สื่อ ได้แก่ กิจกรรมเสนอกรณีศึกษาและประเด็นคำถามสำหรับอภิปรายโดยใช้สื่อ คือ ข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวจากอินเทอร์เน็ต ขั้นที่ 2 การศึกษากรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่างและการอภิปราย ได้แก่ กิจกรรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และการอภิปรายระหว่างกลุ่ม ขั้นที่ 3 สรุปผลการเรียนรู้ได้แก่ กิจกรรมร่วมกันอภิปรายคำตอบ

ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหาโดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) และมีประสิทธิภาพ 80.57/77.81

2) นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก

Title	DEVELOPING LEARNING ACTIVITIES BY USING CASE STUDY FROM MEDIA IN DAILY LIFE ON THE LAW OF PERSONAL RIGHTS PROTECTION TO ENHANCE PROBLEM SOLVING COMPETENCIES FOR GRADE 7 STUDENTS
Authors	Poonyanuch Promptet
Advisor	Associate Professor Chaiwat Sutthirat, Ph.D.
Academic Paper	Independent Study M.Ed. in Curriculum and Instruction, Naresuan University, 2016
Keywords	Learning activity, The Law of Personal Rights Protection, Problem Solving Competencies

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to create and test the efficiency of learning activities by using case study from media in daily life on the law of personal rights protection to enhance problem solving competencies for students in Grade 7 on criteria 75/752) study the results of learning activities by compare problem solving competencies and compare learning achievement of students' posttest with criteria of 75 percent and 3) study students' satisfactory on learning activities by using case study from media in daily life.

The independent study methods comprised three steps as follows: 1) creating and testing the efficiency of learning activities 2) studying the results of learning activities with 27 students in Grade 7 for 4 weeks as 12 hours and 3) studying students' satisfactory on learning activities. The study tool were the plans of learning activities by using case study from media in daily life, problem-solving competency test, achievement test, and students' satisfactory test. Statistic data were analyzed by using mean, standard deviation, percentage, and one sample T-test. These results of this independent study were as follows:

1. The learning activities by using a case study of media in daily life consisted of learning activities amount 3 steps as follows: 1) proposing a case study by using the

media; news from newspapers and internet 2) study the case studies and make a discussion between group of student 3) summarize the learning results by find a question, solution and point of view. by developing learning activities, the highest level ($\bar{X} = 4.58$) and the efficiency scores 80.57/77.81.

2. Students have solving problem competencies' posttest higher than the criteria of 75 percent at the level of .05 and students have the results of achievement posttest higher than the criteria of 75 percent at the level of .05.

3. Students are satisfied to study with learning activities by using case study from media in daily life at the high level.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	12
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้.....	22
กรณีศึกษา.....	47
การคิดแก้ปัญหา.....	67
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	87
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	95
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	99
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครอง สิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 75/75.....	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาผลการทดลองใช้จากการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 75 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 75.....	116
ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	124
4 ผลการวิจัย.....	131
ตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75....	132
ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	136
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	137

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทสรุป.....	140
สรุปผลการวิจัย.....	140
การอภิปรายผล.....	141
ข้อเสนอแนะ.....	145
บรรณานุกรม.....	147
ภาคผนวก.....	153
ประวัติผู้วิจัย.....	249

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงสาระมาตรฐานและตัวชี้วัด ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	15
2	แสดงโครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส 21102 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	16
3	แสดงตัวอย่างผังข้อสอบสำหรับแบบวัดความสามารถทางการคิดทั่วไป.....	83
4	แสดงการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	100
5	แสดงการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	101
6	แสดงการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อ ในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	105
7	กำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา.....	117
8	แสดงการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	120
9	แสดงวันเวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อ ในชีวิตประจำวัน.....	123
10	แสดงโครงสร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้.....	125
11	แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้.....	133
12	แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้.....	135
13	แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา.....	136
14	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	137

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15	แสดงผลการประเมินความพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้..... 138
16	ผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา..... 229
17	แสดงผลการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา..... 231
18	แสดงผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการคิดแก้ปัญหา..... 233
19	แสดงผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน..... 235
20	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบ วัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา..... 236
21	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 238
22	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (B) และค่าความเที่ยง ของ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา..... 239
23	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (B) และค่าความเที่ยง ของ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 241
24	แสดงผลการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามของแบบวัด ความพึงพอใจต่อการเรียนของผู้เชี่ยวชาญ..... 242
25	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียน..... 243
26	แสดงคะแนนผลการทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา..... 244
27	แสดงคะแนนผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 245

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงกระบวนการทางการเรียนรู้.....	23
2 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสำคัญในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้.....	28
3 แสดงการจัดทำโครงสร้างรายวิชา.....	31
4 แสดงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา.....	61
5 แสดงความพึงพอใจนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ.....	89
6 แสดงนักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับกฎหมาย.....	246
7 แสดงนักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับกฎหมาย.....	246
8 แสดงครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้.....	247
9 แสดงครูนำเสนอหัวข้อกรณีศึกษา.....	247
10 แสดงนักเรียนศึกษากรณีศึกษา แล้วอภิปรายกันในกลุ่ม.....	248
11 แสดงนักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาอภิปรายร่วมกันหน้าชั้นเรียน.....	248

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 24 ได้กำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดเป็นทำเป็น และใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Education) ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน เพื่อไปเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนว่าความสามารถในการแก้ปัญหาทำให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

โลกในปัจจุบันมีความเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่สื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทำให้สังคมปัจจุบันมีข่าวสารมากมายที่ถาโถมเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้งผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ สื่อสังคมออนไลน์ ที่สามารถนำพาข่าวสารที่มีความหลากหลายสู่ผู้เสพข่าวได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งผลแห่งความเจริญนี้ ทำให้สังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเด็กและเยาวชนจะต้องเผชิญอยู่ตลอดเวลา ต้องขบคิดเพื่อแก้ปัญหาอย่างไม่หยุดยั้งการแยกแยะข่าวสารจึงมีความจำเป็นต้องมีทักษะการใช้ความคิดในการวิเคราะห์ แยกแยะข่าวสาร การพัฒนากระบวนการคิดจึงมีความสำคัญ เพื่อให้สามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาอย่างรวดเร็วจากทุกมุมโลก และท่ามกลางสภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และบริบทต่าง ๆ ในปัจจุบันนั้น ต้องการคนที่มีความรู้ และทักษะ

ความสามารถที่คล่องตัว สามารถเผชิญหน้าและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเยาวชนไทยรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีหลายองค์การที่เสนอกรอบแนวคิดสำหรับการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยทักษะที่จำเป็น คือ การทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยมีทักษะการแก้ปัญหาเป็นประเด็นสำคัญหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในการทำงานได้ ดังนั้นการคิดแก้ปัญหาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่ร่วนวายสับสนได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหาจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมสับสน ร่วนวายได้อย่างเข้มแข็งมั่นคง ซึ่ง สุวิทย์ มูลคำ (2547) ได้สรุปว่าการแก้ปัญหาถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการคิดทั้งหมดการคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหาสามารถเผชิญกับภาวะที่เคร่งเครียดได้อย่างเข้มแข็ง ดังนั้นการคิดแก้ปัญหาจึงเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นของมนุษย์ที่อยู่ในภาวะสังคมปัจจุบัน

ในปัจจุบันมีเหตุการณ์ที่สะท้อนให้เห็นว่าเด็กไทยจำนวนมากขาดทักษะการแก้ปัญหาชีวิต อาทิ เด็กวัยรุ่นหนีห่างในความรักหรือเรื่องเรียนหาทางออกโดยการฆ่าตัวตาย โครงการ Child Watch โดยสถาบันรามจิตติ ได้สรุปสภาพการณ์เด็กไทยด้านต่าง ๆ ไว้ในช่วงปี 2548-2549 ด้านภาวะสุขภาพจิตของเด็กไทย พบว่า เยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี พยายามฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นจาก 30 เป็น 40 คนต่อแสนคน หรือคิดเป็นจำนวนเยาวชนที่พยายามฆ่าตัวตายปีละ 7,800 คน หรือเฉลี่ยวันละ 21 คน และที่ฆ่าตัวตายสำเร็จปีละ 800 หรือเฉลี่ยวันละ 2 คน ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้อธิบายสาเหตุการฆ่าตัวตายว่า เกิดจากอาการซึมเศร้าซึ่งมาจากความวิตกกังวล และไม่สามารถจัดการกับปัญหาตนเองได้ ดังการวิจัยของนักจิตวิทยาพบว่า ทักษะการแก้ปัญหาของเด็กจะพัฒนาขึ้นตามอายุโดยเด็กอายุ 3 ขวบจะเริ่มมีพัฒนาการด้านนี้แล้ว ซึ่งระหว่างที่เด็กเจริญเติบโตนั้น จะมีปัจจัยใดบ้างที่เข้ามาเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา อาทิ เด็กมีความจำกัดในเรื่องของความมุ่งมั่นตั้งใจ ขาดความอดทนในการเอาชนะปัญหา และขาดความเข้าใจปัญหา ขณะที่สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาไม่ได้มีความเข้าใจ และมีวิธีการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้แก่เด็กอย่างถูกต้องโดยทักษะการแก้ปัญหา เป็นทักษะที่จำเป็นต้องสร้างในเด็กไทย เพื่อให้เด็กไทยมีความสามารถในการเผชิญปัญหา มิใช่เพิกเฉย

ต่อปัญหา หนีปัญหา หรือแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการไม่เหมาะสม จนเกิดผลเสียต่อตนเองหรือส่วนรวมได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550)

การแก้ปัญหานั้นเป็นสิ่งที่สำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทักษะและกระบวนการคิดแก้ปัญหานั้นเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่วุ่นวายซับซ้อนได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหานั้นจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมซับซ้อนวุ่นวายได้อย่างเข้มแข็งมั่นคง ทักษะการแก้ปัญหานั้นจึงไม่ใช่เป็นเพียงการรู้จักคิด และรู้จักการใช้สมอง หรือมุ่งพัฒนาสติปัญญาเพื่อแก้ปัญหานั้น แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังสามารถพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคมได้ดีอีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า "All life is Problem Solving" ที่เน้นถึงความสำคัญเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหานั้นเป็นเครื่องมือสำคัญของบุคคลในการดำเนินชีวิต ซึ่งนำมาใช้ในการจัดการปัญหาเล็กหรือใหญ่ในชีวิต (Eberle and Stanish, 1996, p.9 อ้างอิงใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551, หน้า 150) โดยสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ปัญหานั้นไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เท่านั้น แต่เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับความสามารถของการจัดการกับปัญหาที่มีความซับซ้อนระดับต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่ต่างกัน (Karl Popper, 2012) สอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2547) กล่าวว่า การแก้ปัญหานั้นถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการคิดทั้งหมด การคิดแก้ปัญหานั้นเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหานั้นสามารถเผชิญกับภาวะที่เคร่งเครียดได้อย่างเข้มแข็ง เพราะฉะนั้นการคิดแก้ปัญหานั้นจึงเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นของมนุษย์ที่อยู่ในภาวะสังคมปัจจุบัน

แนวทางแก้ปัญหานั้นให้นักเรียนคิดแก้ปัญหานั้นได้นั้นอาจมีหลายแนวทางแต่แนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ คือ การสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้พบปัญหาต่าง ๆ ก่อนที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง ได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน (สุคนธ์ สันทพานนท์, 2554, หน้า 170) สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเผชิญปัญหากับสถานการณ์จริง ได้ฝึกแก้ปัญหานั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้เป็นอย่างดี เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหานั้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน (วัฒนาพร กระจ่างบุษย์, 2545, หน้า 153) และสุคนธ์ สันทพานนท์ (2554, หน้า 165) ได้เสนอแนะว่าวิธีสอนแบบกรณีศึกษา ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการคิดและนำไปสู่การตัดสินใจ แนวทางการเรียนอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม ผู้เรียนนำประสบการณ์จากการฝึกหัดไปใช้แก้ปัญหานั้นในชีวิตจริงได้ ดังผลการวิจัยของทัศนพล

ชื่นจิตต์ (2556) ที่พบว่า นักเรียนมีระดับทักษะการคิดแก้ปัญหาสาระหน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการแบบเผชิญสถานการณ์ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.53$)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เป็นการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษากรณีศึกษาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง ได้แก่ ข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวอินเทอร์เน็ต โดยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์หรืออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหา หรือแนวทางการพัฒนา โดยนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นช่วงวัยที่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น มีเปลี่ยนแปลงพัฒนาทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีผลต่อการรับข้อมูลข่าวสารและสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบัน ซึ่งวิธีการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการคิดแก้ปัญหา นำไปสู่การตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์จากการฝึกหัดไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 75/75

2. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลกับเกณฑ์ร้อยละ 75

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลกับเกณฑ์ร้อยละ 75

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. ได้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75

ขอบเขตการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิต มาตรฐานที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข ใช้เวลา 12 ชั่วโมง ซึ่งมีสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. กฎหมายคุ้มครองเด็ก
2. กฎหมายการศึกษา
3. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
4. กฎหมายลิขสิทธิ์

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ ของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ในด้านความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 คน ที่มีคุณสมบัติคือ คือ

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 1 คน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและวัดผลประเมินผล จำนวน 1 คน

2. แหล่งข้อมูลจากการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนจันทน์อำเภอไทรวงามจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

2. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน คือ เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิต มาตรฐานที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข ใช้เวลา 12 ชั่วโมง โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ ประกอบด้วย 4 เรื่อง ดังนี้

1. เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก

2. เรื่อง กฎหมายการศึกษา

3. เรื่อง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

4. เรื่อง กฎหมายลิขสิทธิ์

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559
โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 27 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม
(Cluster Random Sampling)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชั้นตอนที่ 3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล
ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการประเมินความพึงพอใจมี 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหากรณีศึกษาด้านกิจกรรม
การเรียนรู้ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านโนนใหญ่
อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 27 คน ที่เป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยกิจกรรม
การเรียนรู้

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อ
ในชีวิตประจำวัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน หมายถึง การจัด
การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้จากกรณีศึกษา และเรื่องราวต่าง ๆ จากสื่อที่มีอยู่
ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย ข่าวหนังสือพิมพ์ และแหล่งออนไลน์ หรือเรื่องเล่าเหตุการณ์สมมุติ
ขึ้นจากความเป็นจริงเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล แล้วให้นักเรียนได้วิเคราะห์อภิปราย

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการพัฒนา โดยใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเสนอกรณีศึกษาและประเด็นคำถาม สำหรับผู้เรียนอภิปราย ซึ่งผู้สอนได้เตรียมไว้ วิธีการนำเสนอสามารถทำได้หลายวิธี พิมพ์เป็นเอกสารแจกให้อ่าน เล่ากรณีศึกษาให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อ ได้แก่ ชาวหนังสือพิมพ์ ชาวจาก อินเทอร์เน็ต ผู้สอนอาจใช้กรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงก็ได้ แต่กรณีนี้ผู้สอนต้องมีความชำนาญในการวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง และตั้งประเด็นคำถามสำหรับการค้นหาคำตอบ และการอภิปรายได้รวดเร็ว

1.2 ขั้นการศึกษากกรณีศึกษา หรือกรณีตัวอย่าง และการอภิปราย

1.2.1 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม

1.2.2 ให้ผู้เรียนศึกษากกรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่าง โดยให้เวลาในการศึกษา อย่างเพียงพอ ให้สมาชิกหาคำตอบตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดไว้ ผู้เรียนแต่ละคนควรมี คำตอบตามประเด็นคำถามเตรียมไว้เพื่ออภิปราย

1.2.3 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามประเด็นคำถามเพื่อให้ได้ข้อสรุปของกลุ่มย่อย

1.2.4 นำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่มเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

1.3 ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

1.3.1 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียนและสรุปสาระสำคัญ หรือข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้

1.3.2 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำแบบทดสอบ การตรวจผลงาน การสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน เป็นต้น

2. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหา ตามขั้นตอนการแก้ปัญหา โดยวัดจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การกำหนดปัญหา หมายถึง การบอก หรืออธิบายสภาพปัญหาจากสถานการณ์ จากสื่อในชีวิตประจำวัน

2.2 การวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง การระบุสาเหตุของปัญหา โดยการแยกแยะ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหา

2.3 การเสนอวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง การบอกวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการนำผลที่เกิดขึ้นมาใช้แก้ปัญหาที่มาจากวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

2.4 การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา หมายถึง การบอกหรืออธิบายผลที่เกิดขึ้นจากวิธีการแก้ปัญหา

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย 3 ด้าน คือ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์

4. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 หมายถึง คุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 โดย

75 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน แต่ละกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันคิดเป็นร้อยละ 75 ขึ้นไป

75 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียนทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละแผน คิดเป็นร้อยละ 75 ขึ้นไป

5. ความพึงพอใจต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกทางบวกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล จำนวน 4 เรื่อง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งวัดโดยแบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน 4 ด้าน คือ เนื้อหากรณีศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.1 วิสัยทัศน์

1.2 หลักการ

1.3 จุดหมาย

1.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1.5 ความสำคัญลักษณะเฉพาะของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.6 คุณภาพผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.7 มาตรฐานและตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.8 โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.9 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.10 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 องค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้

2.4 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

2.5 ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี

2.6 การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

3. กรณีศึกษา
 - 3.1 ความหมายของกรณีศึกษา
 - 3.2 องค์ประกอบที่สำคัญของการสอนแบบกรณีศึกษา
 - 3.3 ประเภทของกรณีศึกษา
 - 3.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษากรณีศึกษา
 - 3.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน
 - 3.6 สื่อในชีวิตประจำวัน
4. การคิดแก้ปัญหา
 - 4.1 ความหมายของการคิดแก้ปัญหา
 - 4.2 แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา
 - 4.3 องค์ประกอบของการคิดแก้ปัญหา
 - 4.4 ขั้นตอนการคิดแก้ปัญหา
 - 4.5 วิธีการสอนคิดแก้ปัญหา
 - 4.6 ประโยชน์ของการคิดแก้ปัญหา
 - 4.7 การวัดและประเมินผลการศึกษาการคิดแก้ปัญหา
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
 - 5.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 5.2 แนวคิดทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
 - 5.3 การส่งเสริมความพึงพอใจ
 - 5.4 การวัดความพึงพอใจ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ ค่านิยม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานของความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาร้อยเปอร์เซ็นต์และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์

ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

5. ความสำคัญลักษณะเฉพาะของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 132) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

6. คุณภาพผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การจัดการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งหวังให้ผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย ออสเตรเลีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม

จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

3. รู้และเข้าใจแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

7. สาระมาตรฐานและตัวชี้วัด

ตาราง 1 แสดงสาระมาตรฐานและตัวชี้วัด ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระ	มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระดับชั้น
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม	มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและ ปฏิบัติตามหน้าที่ของการ เป็นพลเมืองดี มีค่านิยม ที่ดี งาม และธำรงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข	1. ปฏิบัติตามกฎหมาย ในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล

8. โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตาราง 2 แสดงโครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส 21102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2
โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ จำนวน 1.5 หน่วยกิต/เวลา 60 ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	เศรษฐศาสตร์ เบื้องต้น	ส 3.1ม.1/1	เศรษฐศาสตร์มีความสำคัญต่อการ ดำเนินชีวิตของมนุษย์ การศึกษาและทำ ความเข้าใจทรัพยากรมีจำกัด ความ ต้องการมีไม่จำกัด ความขาดแคลน การ เลือก และค่าเสียโอกาส มีผลต่อการ ตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง คุ้มค่า	5	5
2	พฤติกรรมกร บริโภค	ส 3.1ม.1/2 ส 3.2ม.1/3 ม.1/4	ค่านิยมและพฤติกรรมกรบริโภคของ คน ในสังคม มีความสัมพันธ์กับอุปสงค์ และ อุปทาน มีผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและ ประเทศ ในปัจจุบันมีกฎหมายทรัพย์สิน ทางปัญญา ซึ่งมีผลดีต่อผู้บริโภค	6	10
3	สถาบันการเงิน	ส 3.2ม.1/1	สถาบันการเงินแต่ละประเภทย่อมมี บทบาท หน้าที่แตกต่างกัน และมี ความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ	6	10
4	เศรษฐกิจ ประเทศไทย	ส 3.2ม.1/2	การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย มี ทั้งการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกัน	6	10
5	เศรษฐกิจ พอเพียง	ส 3.1ม.1/3	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักการที่ สำคัญที่ทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำรงชีวิต อย่างมีดุลยภาพ ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่าง ยั่งยืน	7	15

ตาราง 2 (ต่อ)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
6	บทบาทและ หน้าที่ของ เยาวชน ที่มีต่อสังคมและ ประเทศชาติ	ส 2.1ม.1/2 ม.1/4	เยาวชนที่ดีต้องรู้จักเคารพสิทธิของตนเอง และผู้อื่น ทำประโยชน์ต่อสังคมและ ประเทศชาติ ซึ่งจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุข	6	10
7	รัฐธรรมนูญกับ การเมืองการ ปกครองของ ไทย	ส 2.2ม.1/1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติสำคัญเกี่ยวกับหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญและ การใช้อำนาจอธิปไตย ชาวไทย ทุกคนต้องปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ	6	10
8	กฎหมาย คุ้มครองสิทธิ ของบุคคล	ส 2.1ม.1/1	กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลมี บทบัญญัติสำคัญที่ทำให้บุคคลเคารพ สิทธิของตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติต่อกัน อย่างเหมาะสม ส่งผลดีต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิต	12	20
9	วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรม ของประเทศใน ภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียง ใต้	ส 2.1ม.1/3	วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความค่า การศึกษา วิเคราะห์วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรม ของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ย่อมทำให้ เข้าใจแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกัน	6	10
รวม				60	100

จากโครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้เลือกหน่วยที่ 8 เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลจำนวน 12 ชั่วโมง เพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

9. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 20-21) ได้อธิบายเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการ ทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่ เป้าหมายของหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนอาทิกระบวนการเรียนรู้ แบบบูรณาการกระบวนการสร้างความรู้กระบวนการคิดกระบวนการทางสังคมกระบวนการเผชิญ สถานการณ์และแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงกระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการกระบวนการวิจัยกระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเองกระบวนการพัฒนา ลักษณะนิสัยกระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรดังนั้นผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัด กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึง มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและ เทคนิคการสอนสื่อ/แหล่งเรียนรู้การวัดและประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดโดยทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมีบทบาทที่สำคัญดังนี้

1. บทบาทของผู้สอน

1.1 ศึกษาวิเคราะห์ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอดหลักการและความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่าง บุคคลและพัฒนาการทางสมองเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

- 1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
- 1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

2. บทบาทของผู้เรียน

- 2.1 กำหนดเป้าหมายวางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2.2 เสาะแสวงหาความรู้เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถามคิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 2.3 ลงมือปฏิบัติจริงสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

2.4 มีปฏิสัมพันธ์ทำงานทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สามารถสรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้นจะต้องมีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐาน การเรียนรู้ตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาแล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนสื่อ/แหล่งเรียนรู้การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมเพื่อให้ ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดโดยกระบวนการ จัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 26-27) ได้สรุปเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของ ผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้นผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุ

ตามมาตรฐานการเรียนรู้สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกๆระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดง พัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพการวัดและประเมินผล การเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ระดับได้แก่ระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและ ระดับชาติมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการ การเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอนใช้เทคนิค การประเมินอย่างหลากหลายเช่นการซักถามการสังเกตการตรวจการบ้านการประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงานแฟ้มสะสมงานการใช้แบบทดสอบฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเอง หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อนประเมินเพื่อนผู้ปกครองร่วมประเมินในกรณีที่ไม่ผ่าน ตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริมการประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่และ มากน้อยเพียงใดมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วยทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษาเป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการ เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาคผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และ เขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ผู้เรียน มีจุดพัฒนาในด้านใดรวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับ เกณฑ์ระดับชาติผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุง นโยบายหลักสูตรโครงการหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงาน ผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาตามภาระความรับผิดชอบสามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดในการดำเนินการจัดสอบนอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศโดยมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลการศึกษาของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาดังนี้

- 1) ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชาผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ
- 2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

1. ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้

ทิสนา แชมมณี (2545, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำหลักสูตรไปปรับใช้ในระดับชั้นเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูได้วางแผนการสอนเตรียมการสอนได้ล่วงหน้า อันจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

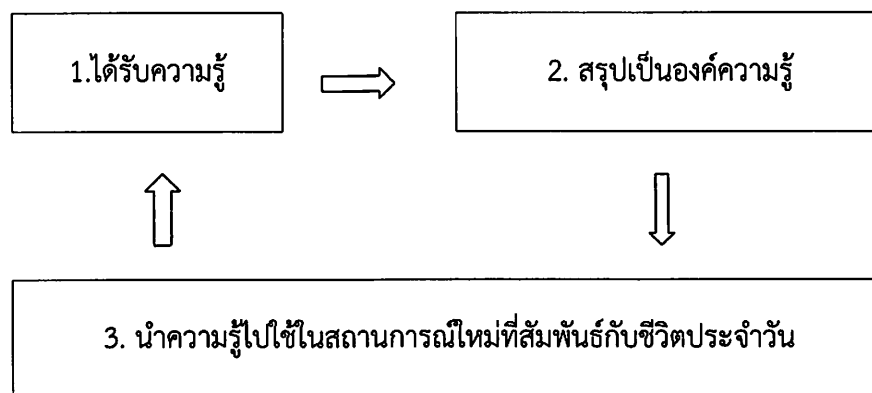
เสริมศักดิ์ บุตรทอง (2547, หน้า 28) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการทั้งหมดของการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนโดยครูผู้สอนร่วมกันจัดกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพ น่าสนใจ และผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ในลักษณะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงนับว่ามีความสำคัญ

อุบลรัตน์ เฟิงสถิต (2542, หน้า 150) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนองบ่อย ๆ ครั้ง จนในที่สุดกลายเป็นพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นอย่างถาวร

จากความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน โดยครูผู้สอนร่วมกันจัดกิจกรรมทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน โดยเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูได้วางแผนการสอน เตรียมการสอนได้ล่วงหน้า อันจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพ น่าสนใจ และผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ในลักษณะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้

แกรนท์ และเจย์ (Grant Wiggins and Jay McThighe อ้างอิงใน เจลิม พักอ่อน, 2552) ได้เสนอวงจรการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจในแต่ละเรื่องไว้ ดังนี้

ภาพ 1 แสดงวงจรการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจ

ในการจัดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ถ้าจะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจแล้ว ครูต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ โดยการให้ผู้เรียนศึกษาความรู้จากกิจกรรมที่ครูจัดให้ ไม่ใช่ครูบอกความรู้ หรือครูบอกความเข้าใจของครูให้กับผู้เรียน จากนั้นครูจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน สรุปลงความรู้ที่ได้รับเป็นองค์ความรู้อย่างเข้าใจ เป็นภาษาของตนเอง เพื่อให้เป็นองค์ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวของผู้เรียน และสุดท้ายต้องจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนได้นำองค์ความรู้นี้ไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ ที่เป็นสถานการณ์ที่เป็นสภาพจริง สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน หรือสอดคล้องกับการดำรงชีวิต เป็นการนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิต จึงจะครบกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องที่เรียนอย่างเข้าใจ ได้องค์ความรู้หรือเป็นความเข้าใจที่ฝังอยู่ในตัวของผู้เรียนที่เรียกว่า ความเข้าใจที่คงทน (Enduring understanding)

สรุป กิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญ เพราะเป็นคู่มือที่ช่วยให้ครูผู้สอนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ตามที่กำหนด จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นตอนการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีระบบและขั้นตอน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

3. องค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2551, หน้า 82) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ว่าต้องมีหัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. สารสำคัญหรือความคิดรวบยอด แต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ จะต้องระบุสารสำคัญที่เขียนเป็นข้อความครอบคลุมทั้งสาระหลัก และทักษะกระบวนการที่บ่งบอกว่าผู้เรียน

ต้องรู้อะไร และสามารถปฏิบัติอะไรได้บ้างในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ เข้าไว้ด้วยกัน มีหลักการเขียนสาระสำคัญไว้ ดังนี้

- 1.1 เขียนด้วยภาษาที่กะทัดรัด สรุปโครงสร้างของเรื่อง
- 1.2 เขียนให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหา
- 1.3 เขียนเป็นประโยคบอกเล่า
- 1.4 เขียนเป็นความเรียงหรือเขียนเป็นข้อ ๆ ก็ได้

2. ตัวชี้วัดหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ ควรเขียนในลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย ด้านจิตพิสัย เพื่อแสดงให้เห็นว่าหลังจากเรียนแล้ว ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ คำที่ใช้ในการเรียนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ใช้เป็นคำกริยา เช่น

- 2.1 ด้านพุทธิพิสัย แบ่งเป็น 6 ระดับ คือ
 - 2.1.1 จำ ใช้คำว่า บอก จับคู่ ตั้งชื่อเรื่อง เลือก
 - 2.1.2 เข้าใจ ใช้คำว่า ยกตัวอย่าง ให้เหตุผล ขยายความ
 - 2.1.3 นำไปใช้ ใช้คำว่า ปฏิบัติ แสดง สาธิต แก้ปัญหา
 - 2.1.4 วิเคราะห์ ใช้คำว่า แยกแยะ จำแนก จัดกลุ่ม ค้นหา
 - 2.1.5 สังเคราะห์ ใช้คำว่า เสนอแนะ สร้าง ผลิต ออกแบบ
 - 2.1.6 ประเมินค่า ใช้คำว่า สรุป เปรียบเทียบ วิจาร์ณ
- 2.2 ด้านทักษะพิสัย แบ่งเป็น 7 ระดับ คือ
 - 2.2.1 รับรู้ ใช้คำว่า ยอมรับ
 - 2.2.2 เตรียมพร้อม ใช้คำว่า พร้อมที่จะปฏิบัติ
 - 2.2.3 ตอบสนอง ใช้คำว่า ทำตามแบบ
 - 2.2.4 สร้างกลไก ใช้คำว่า ชำนาญขึ้น
 - 2.2.5 ปฏิบัติซับซ้อน ใช้คำว่า ทำในสิ่งที่ซับซ้อน
 - 2.2.6 ดัดแปลง ใช้คำว่า ประยุกต์
 - 2.2.7 ริเริ่มใหม่ ใช้คำว่า สร้างสรรค์
- 2.3 ด้านทักษะพิสัย แบ่งเป็น 7 ระดับ คือ
 - 2.3.1 รับรู้ ใช้คำว่า ทำตาม ยึดถือ ชี้
 - 2.3.2 ตอบสนอง ใช้คำว่า เสนอ ปฏิบัติ

2.3.3 เห็นคุณค่า ใช้คำว่า จัด รวม เปรียบเทียบ

2.3.4 จัดระบบ ใช้คำว่า จัด รวม เปรียบเทียบ

2.3.5 สร้างลักษณะนิสัย ใช้คำว่า ต่อเติม แก้ไข ปรับ

3. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการระบุนิเวศสอน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวครบถ้วนแล้ว ผู้เรียนจะได้ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเป้าหมายการเรียนรู้ของตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ กิจกรรมการเรียนรู้ควรมีลักษณะ ดังนี้

3.1 ประกอบด้วยกิจกรรมชั้นนำ ชั้นสอน ชั้นสรุป และประเมินผล

3.2 ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุในกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 ใช้เวลาพอเหมาะ การดำเนินกิจกรรมไม่ชักช้าหรือรีบร้อนจนเกินไป

3.4 เลือกใช้กิจกรรมที่น่าสนใจ ชวนติดตาม มีความหลากหลายไม่ซ้ำซากน่าเบื่อ และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว

3.5 เลือกใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยศึกษาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และศึกษาเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ เพื่อนำมาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข

3.6 เหมาะกับเนื้อหาในบทเรียน ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

3.7 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.8 มีสื่อการเรียนที่ดีประกอบตามความเหมาะสม

3.9 จัดเรียงลำดับกิจกรรมที่น่าสนใจและเชื่อมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.10 ควรจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย

3.11 ใช้ถ้อยคำ ข้อความที่ง่าย กระชับ ชัดเจน

3.12 ในกรณีที่กิจกรรมมีรายละเอียดประกอบ เกม เพลง ครูผู้สอนควรนำไปกำหนดไว้ในภาคผนวก

3.13 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดไว้ในลักษณะปลายเปิด เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกปฏิบัติตามความต้องการหรือความถนัด

4. การวัดและประเมินผล ทุกกิจกรรมการเรียนรู้จะบรรยายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมิน เครื่องมือวัดและประเมินผล ตลอดจนเกณฑ์การประเมินผล ซึ่งควรให้ผู้เรียน

มีส่วนร่วมในการกำหนดด้วย และควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าถึงวิธีการ และเกณฑ์ในการประเมินการวัดและประเมินผล ควรมีลักษณะ ดังนี้

- 4.1 ประเมินให้ครอบคลุมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้
- 4.2 เลือกใช้วิธีการประเมินที่เชื่อถือได้ และเหมาะสมกับพฤติกรรมการเรียนรู้

ที่ต้องการประเมิน

- 4.3 ควรใช้เครื่องมือที่เชื่อถือได้ ประกอบการประเมินทุกครั้ง
- 4.4 เลือกใช้วิธีการประเมินที่ง่ายและสะดวกในการประเมิน
- 4.5 ควรใช้เครื่องมือที่เชื่อถือได้ ประกอบการประเมินทุกครั้ง
- 4.6 ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและบทบาทในการประเมินตนเองด้วย

ในบางโอกาส

4.7 ควรมีข้อมูลหรือสารสนเทศที่แสดงว่าทั้งด้านผู้สอนและด้านผู้เรียน ได้นำเอาผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

4.8 ควรคำนึงและยึดหลักการประเมินก่อนเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียนทุกครั้ง ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ง่ายและเหมาะสม

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ จะมีการกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน มีใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ เอกสารเพิ่มเติม สำหรับผู้สอนตามความเหมาะสม และบอกแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยให้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งในและนอกโรงเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้ ควรมีลักษณะ ดังนี้

- 5.1 ช่วยในการเรียนรู้ได้ตรงจุดในระยะเวลาสั้น
- 5.2 เหมาะกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และผู้เรียน
- 5.3 ไม่ควรเลือกสื่อที่มีความยุ่งยากในการใช้
- 5.4 หาง่าย ประหยัด และน่าสนใจ
- 5.5 ควรเลือกใช้สื่อที่จำเป็นและใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่า
- 5.6 สื่อที่เลือกมาใช้ควรเน้นให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับให้ครูผู้สอนได้บันทึกผลการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้บรรลุเป้าหมายต่อไป โดยชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในกิจกรรม

นั้นได้อย่างไร พฤติกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างไร ได้ผลในระดับใด มากน้อยแค่ไหน เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลได้ผลตามเกณฑ์หรือไม่ อย่างไร ในระดับใด มีกิจกรรมหรือองค์ประกอบใดบ้างที่ประสบผลสำเร็จ และผู้สอนมีความชื่นชอบ ประทับใจ หรือได้ผลเกินคาด และหากมีปัญหาต้องระงับไว้ ด้วยว่าแก้ไขอย่างไร และในกิจกรรม ที่ให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัด ได้ผลอย่างไร ควอนบันทึกลงไว้เป็นผล หลังเรียนด้วย หากมีร่องรอยของการพัฒนางาน เช่น ชิ้นงาน ภาพ ความเห็นของผู้ปกครอง ก็นำมา ใส่ไว้พอสังเขป เพื่อให้เห็นการพัฒนาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

สิริวรรณ สุวรรณอาภา (2544, หน้า 166) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ สำคัญ ดังนี้

1. ช้่นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นการกำหนดกิจกรรมที่มีเป้าหมายสำคัญ เพื่อช่วยกระตุ้น หรือให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนนั้น ๆ อย่างแท้จริง หากกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนไม่ได้ช่วย กระตุ้นหรือเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ก็จะทำให้ขาดการรับรู้ที่ดี ไม่มีการจำและคิดเพื่อตอบสนอง อย่่างใด อย่่างหนึ่ง ผลสุดท้ายก็จะไม่เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ต้องการจัดกิจกรรมนำเข้าสู่ บทเรียนจำเป็นที่จะต้องช่วยกระตุ้น หรือเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน และต้องให้ สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมในชั้นสอนด้วย

2. ช้่นสอน เป็นการกำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะสำคัญ 2 ช้่นตอน คือ

2.1 กิจกรรมแกนหลักเป็นการกำหนดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตรงตามจุดประสงค์ปลายทางของการสอนในครั้งนั้น ๆ ซึ่งถือว่าการกำหนดกิจกรรมที่ทำให้ ผู้เรียนเรียนรู้อย่างแท้จริง มีความสำคัญมากที่สุด ต่อการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ของบทเรียน เรืองนั้น ๆ

2.2. กิจกรรมทดสอบ เป็นการกำหนดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด การแก้ปัญหา ทักษะทางกาย และเจตคติ ในการตอบปัญหาหรือแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมแกนหลักหรือไม่ หากผู้เรียน ยังไม่เกิดการเรียนรู้ ก็ควรจะให้คำแนะนำเพิ่มเติม หรือสอนใหม่ โดยไม่ให้ผู้เรียนเสียกำลังใจ จนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

3. ช้่นสรุป เป็นการกำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะสำคัญ 2 ช้่นตอน คือ

3.1 กิจกรรมสรุปบทเรียน เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้เรียบเรียงความรู้ ความคิด และทักษะทางกาย แล้วสรุปเป็นความคิด หรือมโนภาพ หรือหลักการ

หรือข้อสรุปบางอย่าง หรือลำดับขั้นของการปฏิบัติงาน มิใช่ผู้สอนเป็นผู้สรุปเอง ควรจะเป็นเพียงผู้ช่วยแนะแนว บางประการเท่านั้น หรืออาจช่วยรวบรวมข้อสรุปให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง

3.2 กิจกรรมฝึกทักษะ เป็นการกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เพิ่มเติมทักษะทางสมอง หรือทางกายให้มีความชำนาญเพิ่มสูงขึ้น เช่น ทำแบบฝึกหัด ศึกษาค้นคว้าทำรายงาน ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทำกิจกรรมจากใบงาน ปฏิบัติตามโครงการ เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้

องค์ประกอบหลักสำคัญในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว เรียกโดยย่อว่า OLE ซึ่งมีความประสานสัมพันธ์กัน ดังนี้

ภาพ 2 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสำคัญในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

จากแผนภูมิของ OLE จะเห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกันเป็นกระบวนการ มีจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นตัวตั้ง หรือเป็นตัวเริ่มต้น การเรียนการสอนเป็นตัวกลางนำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

1. สาระสำคัญ
2. เนื้อหาวิชา
3. กิจกรรมการเรียนการสอน
4. สื่อการเรียนการสอน

สรุป องค์ประกอบสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ สาระสำคัญหรือความคิดรวบยอด ตัวชี้วัดหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวัดผลและประเมินผลเป็นการสรุปถึงความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ว่าสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

4. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 3-4) ได้สรุปว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดให้สถานศึกษาและครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีรายละเอียด ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วยความนำที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับกรอบหลักสูตรท้องถิ่น จุดเน้นและความต้องการของโรงเรียน วิสัยทัศน์ของโรงเรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ โครงสร้างเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเกณฑ์การจบหลักสูตร

2. จัดทำโครงสร้างรายวิชา โดยนำคำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กันมารวมเป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งใน 1 รายวิชาจะแยกเป็นกี่หน่วยการเรียนรู้ก็ได้ตามความเหมาะสม จากนั้นตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และดึงดูความสนใจของผู้เรียน พร้อมทั้งระบุความสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กำหนดชั่วโมงแต่ละหน่วยการเรียนรู้รวมจำนวนชั่วโมงในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

3. นำแต่ละหน่วยการเรียนรู้ มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด ประกอบด้วยกิจกรรมใน 3 ลักษณะ ได้แก่

3.1 กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (Introduction Activities) เป็นกิจกรรมที่ใช้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนในตอนต้น ก่อนการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้ควรมีลักษณะ ดังนี้

3.1.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นอยากเรียนรู้

3.1.2 เชื่อมโยงกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้

3.1.3 เชื่อมโยงถึงประสบการณ์เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่

3.1.4 ช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง

3.2 กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียน หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ใช้พัฒนานักเรียน ให้เกิดความรู้และทักษะที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมรวบยอด กำหนดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนควรมีลักษณะ ดังนี้

3.2.1 สัมพันธ์เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่เป็นเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้

3.2.2 ช่วยสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่ตัวชี้วัดที่กำหนด

3.2.3 ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

3.2.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

3.2.5 สามารถประเมินจากผลงานหรือภาระงานของนักเรียนได้

3.3 กิจกรรมรวบยอด เป็นกิจกรรมที่แสดงว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาถึงตัวชี้วัดที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดกิจกรรมรวบยอดควรมีลักษณะ ดังนี้

3.3.1 เป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของนักเรียน

3.3.2 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออกถึงการประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาตลอดหน่วยการเรียนรู้

3.3.3 ครอบคลุมตัวชี้วัดที่เป็นเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้

3.3.4 การประเมินการปฏิบัติกิจกรรมต้องสัมพันธ์กับตัวชี้วัด

3.3.5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความรู้และทักษะกระบวนการตามตัวชี้วัดที่กำหนดอย่างเต็มศักยภาพ

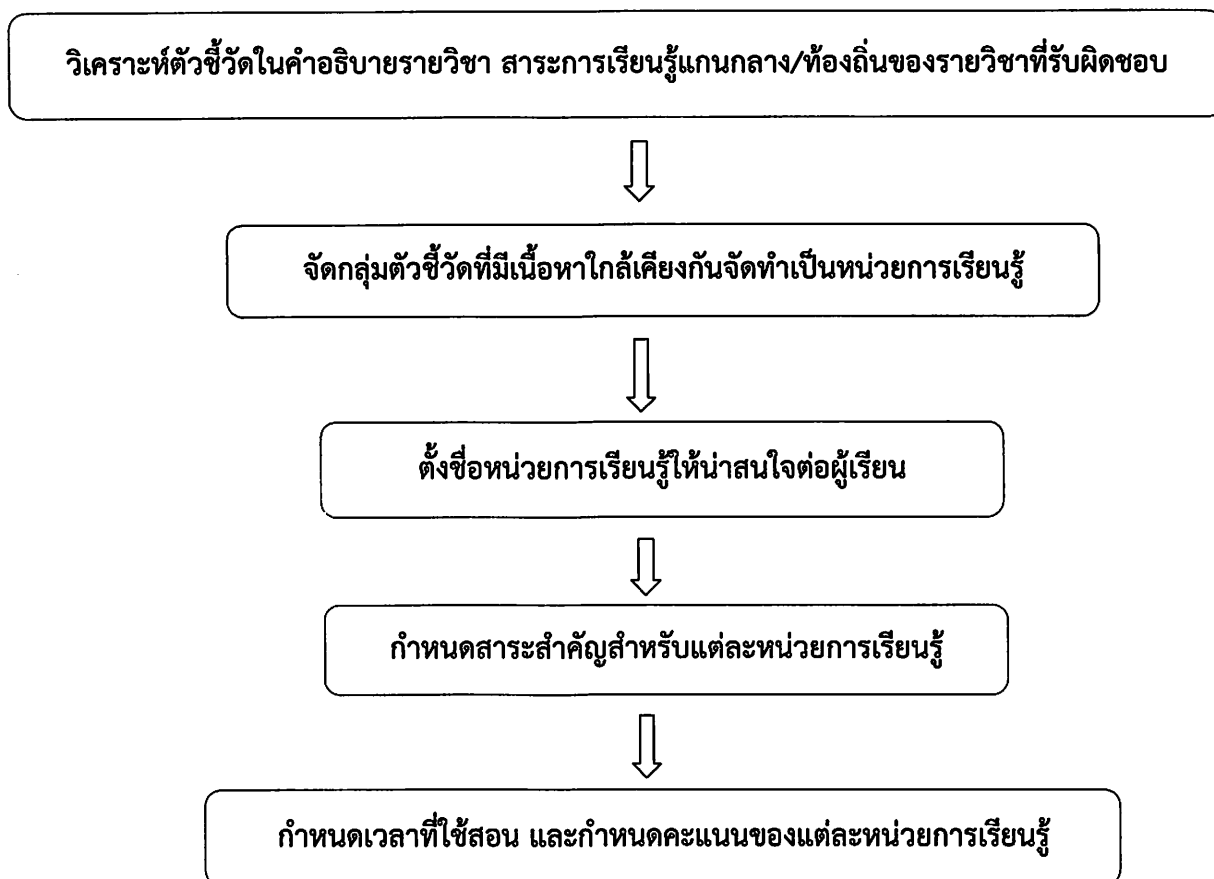
3.3.6 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.3.7 เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ

3.3.8 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

แกรนท์และเจย์ (Grant Wiggins and Jay McThighe อ้างอิงใน เฉลิม พักอ่อน, 2552) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ครูต้องจัดทำโครงสร้างรายวิชาก่อน ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำโครงสร้างรายวิชา เมื่อได้รายวิชาจากโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เรียบร้อยแล้ว ครูจัดทำโครงสร้างรายวิชา โดยดำเนินการ ดังนี้

ภาพ 3 แสดงการจัดทำโครงสร้างรายวิชา

2. กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้

กำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด (ออกแบบ การประเมินผลการเรียนรู้และกำหนดชิ้นงาน/ภาระงาน) ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถตามเป้าหมายที่กำหนดโดยตรวจสอบผลการเรียนรู้จาก หลักฐานที่เป็น ผลการเรียนรู้

กำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้ โดยพิจารณาคำ/ข้อความสำคัญ (Key words) หรือเนื้อหาในตัวชี้วัดของรายวิชามาจัดกลุ่ม โดยนำตัวชี้วัดที่มีเนื้อหาอยู่ในกลุ่มเดียวกัน หรือเป็น เรื่องเดียวกันมารวมกันจัดเป็น 1 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งใน 1 รายวิชา จะมีหลายหน่วยการเรียนรู้ และ

แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีตัวชี้วัดหรือไม่ซ้ำกันก็ได้ อยู่ในดุลยพินิจของผู้สอน แต่เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งหมดต้องไม่เกินจำนวนชั่วโมงที่กำหนดในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา แล้วตั้งชื่อหน่วยให้น่าสนใจสำหรับผู้เรียน

ระบุมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่นำมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยเขียนรหัสมาตรฐาน ระดับชั้นและตัวชี้วัดที่นำมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ทั้งหมด โคนเขียนเป็นรหัส

กำหนดสาระสำคัญสำหรับแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เป็นข้อความที่ระบุว่าผู้เรียนเรียนรู้อะไร มีทักษะอะไร และหน่วยนี้มีคุณค่าต่อผู้เรียนอย่างไร ในระยะสั้นและระยะยาว โดยร้อยเรียงข้อมูลของทุกตัวชี้วัด และเขียนเป็นองค์ความรู้ ของหน่วยการเรียนรู้โดยเขียนเป็นลักษณะหลักการทั่วไป หรือหลักวิชาของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ที่ต้องการให้เป็นองค์ความรู้เป็นความเข้าใจที่ฝังติดตัวผู้เรียนไปเป็นเวลานาน และสามารถนำไปใช้ได้เมื่อต้องการ

กำหนดระยะเวลา (จำนวนชั่วโมง) สำหรับแต่ละหน่วยการเรียนรู้ รวมทุกหน่วยการเรียนรู้ และมีจำนวนเท่ากับจำนวนชั่วโมงของรายวิชา

กำหนดคะแนนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตามความสำคัญของแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามความสำคัญ

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน เป็นหน่วยการเรียนรู้ ที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เป็นเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญที่สุด ของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นการนำมาตรฐานการเรียนรู้สู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

สรุปในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นความต้องการของโรงเรียน และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพัฒนาสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5. ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี

เฉลิม พักอ่อน (2552, หน้า 5-7) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีไว้ ดังนี้

1. มีเป้าหมายชัดเจนที่เป็นรูปธรรมและทำทนาย
2. แสดงเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างจากแบบธรรมดา

3. เรื่องที่เรียนเป็นเรื่องที่สำคัญและน่าสนใจต่อผู้เรียน
 4. สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน และมีความหมายต่อผู้เรียน
 5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลองฝึกทดลองถูก โดยมีกรให้ข้อมูลป้อนกลับที่ชัดเจน
 6. เน้นให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้วิธีหลากหลายวิธี
 ในการทำงานที่ได้รับมอบหมายตามความสนใจของตนเอง

7. มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้และตัวอย่างที่ชัดเจน
 8. จัดเวลาให้มีการสะท้อนความคิดเห็น
 9. ใช้หลายเทคนิคการสอน มีหลายวิธีในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน และมีการมอบหมาย
 งานหลายลักษณะให้ผู้เรียนทำ

10. มีการดูแลสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันความเสี่ยงทั้งหลาย มีการดูแล
 ความปลอดภัยในการทำงาน

11. ครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือและเป็นผู้แนะนำ
 12. เน้นการจัดประสบการณ์ใหม่ ๆ แทนแบบเดิม ๆ
 13. การจัดการเรียนรู้ตลอดทั้งหน่วย สะท้อนเป้าหมายการเรียนรู้หลัก
 ที่เป็นสาระสำคัญเสมอทั้งในกิจกรรมย่อย และภาพรวมทั้งหน่วย

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547, หน้า 3) ได้กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้
 ที่ดี ว่ามี 4 ประการ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็น
 ผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย

2. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบ หรือทำสำเร็จได้
 ด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้ออกคำตอบมาเป็นคอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหา
 ให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นกิจกรรมที่เน้นทักษะ กระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้ และนำกระบวนการ
 ไปใช้จริง

4. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดการได้ในท้องถิ่น หลีกเลียง
 การใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคาสูง

สรุปลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายชัดเจน เป็นรูปธรรมเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ และเรื่องที่เรียนควรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและน่าสนใจต่อผู้เรียน สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน

6. การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

1. ความหมายของประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 135) สรุปว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ภาวะหรือคุณภาพของสมรรถนะในการดำเนินงานเพื่อให้งานมีความสำเร็จโดยใช้เวลา ความพยายาม และค่าใช้จ่ายค่าน้อยที่สุดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ โดยกำหนดเป็นอัตราส่วนหรือร้อยละระหว่างปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ (Ratio between input, process and output) ประสิทธิภาพเน้นการดำเนินการที่ถูกต้องหรือกระทำสิ่งใด ๆ อย่างถูกวิธี (Doing the thing right) ต่ำกว่าประสิทธิภาพ มักสับสนกับคำว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ซึ่งเป็นคำที่คลุมเครือ ไม่เน้นปริมาณ และมุ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเน้นการกระทำสิ่งที่ถูกต้อง (Doing the right thing) ดังนั้น สองคำนี้จึงมักใช้คู่กัน คือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 136) ได้สรุปว่า การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อ หรือชุดการสอน จึงหมายถึงการหาคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอน โดยพิจารณาตามขั้นตอนของการพัฒนาสื่อหรือชุดการสอนแต่ละขั้น ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Developmental Testing" คือ การทดสอบคุณภาพตามพัฒนาการของการผลิตสื่อหรือชุดการสอนตามลำดับขั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบของต้นแบบชิ้นงาน ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการผลิตสื่อและชุดการสอนการทดสอบประสิทธิภาพ หมายถึง การนำสื่อหรือชุดการสอนไปทดสอบด้วยการบวนการสองขั้นตอน คือ การทดสอบประสิทธิภาพใช้เบื้องต้น (Try out) และการทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง (Trial Run) เพื่อหาคุณภาพของสื่อตามขั้นตอนที่กำหนดใน 3 ประเด็น คือ การทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น การช่วยให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียน และทำแบบประเมินสุดท้ายได้ดี และการทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนที่จะผลิตออกมาเผยแพร่เป็นจำนวนมาก

1) การทดสอบประสิทธิภาพใช้เบื้องต้นเป็นการนำเสนอสื่อหรือชุดการสอนที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) แล้วไปทดสอบประสิทธิภาพใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนให้เท่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และปรับปรุงจนถึงเกณฑ์

2) การทดสอบประสิทธิภาพสอนจริงหมายถึง การนำเสนอสื่อหรือชุดการสอนที่ได้ทดสอบประสิทธิภาพใช้และปรับปรุงจนได้คุณภาพถึงเกณฑ์แล้วของแต่ละหน่วย ทุกหน่วยในแต่ละวิชาไปสอนจริงในชั้นเรียนหรือในสถานการณ์เรียนที่แท้จริงในช่วงเวลาหนึ่ง อาทิ 1 ภาคการศึกษาเป็นอย่างน้อย เพื่อตรวจสอบคุณภาพเป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปเผยแพร่และผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

การทดสอบประสิทธิภาพทั้งสองขั้นตอน จะต้องผ่านการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development-R&D) โดยต้องดำเนินการวิจัยในขั้นทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้นและอาจทดสอบประสิทธิภาพซ้ำในขั้นทดสอบประสิทธิภาพใช้จริงด้วยก็ได้ เพื่อประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษาทางไกลนานาชาติ

3. ความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 136) ได้สรุปว่า การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนมีความจำเป็นด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ

1) สำหรับหน่วยงานผลิตสื่อหรือชุดการสอนการทดสอบประสิทธิภาพช่วยประกันคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูง เหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว เมื่อผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ดี ก็จะต้องผลิตหรือทำขึ้นมาใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และเงินทอง

2) สำหรับผู้ใช้สื่อหรือชุดการสอนสื่อหรือชุดการสอนที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ จะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือช่วยสอนได้ดี ในการสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งชุดการสอนต้องช่วยครูสอน บางครั้งต้องสอนแทนครู (อาทิในโรงเรียนครูคนเดียว) ดังนั้น ก่อนนำสื่อหรือชุดการสอนไปใช้ ครูจึงควรมั่นใจว่า ชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนจริง การทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับขั้น จะช่วยให้เราได้สื่อหรือชุดการสอนที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3) สำหรับผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอนการทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงในสื่อหรือชุดการสอนมีความเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลาและเงินทองในการเตรียมต้นแบบ

4. การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 137) ได้สรุปการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ ดังนี้

1) ความหมายของเกณฑ์ (Criterion) เกณฑ์เป็นขีดกำหนดที่จะยอมรับว่า สิ่งใดหรือพฤติกรรมใดมีคุณภาพและหรือปริมาณที่จะรับได้

การตั้งเกณฑ์ ต้องตั้งไว้ครั้งแรกครั้งเดียว เพื่อจะปรับปรุงคุณภาพให้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ตั้งไว้ จะตั้งเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพไว้ต่างกันไม่ได้ เช่น เมื่อมีการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว ตั้งเกณฑ์ไว้ 60/60 แบบกลุ่มตั้งเกณฑ์ไว้ 70/70 ส่วนแบบสนามตั้งไว้ 80/80 ถือว่า เป็นการตั้งเกณฑ์ที่ไม่ถูกต้อง

อนึ่ง เนื่องจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นเกณฑ์ต่ำสุด ดังนั้นหากการทดสอบคุณภาพของสิ่งใดหรือพฤติกรรมใดได้ผลสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 หรืออนุโลมให้มีความคลาดเคลื่อนต่ำหรือสูงกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้เกิน 2.5 ก็ให้ปรับขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น แต่หากได้ค่าต่ำกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ ต้องปรับปรุงและนำไปทดสอบประสิทธิภาพใช้หลายครั้งในภาคสนามจนได้ค่าถึงเกณฑ์ที่กำหนด

2) ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นระดับที่ผลิตสื่อหรือชุดการสอนจะพึงพอใจว่า หากสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว สื่อหรือชุดการสอนนั้นก็มีความคุ้มค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือพฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E_1 =$ Efficiency of Process (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) และพฤติกรรมสุดท้าย (ผลลัพธ์) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E_2 =$ Efficiency of Product (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

2.1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือ ประเมินผลต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยของผู้เรียน เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การทำโครงการ หรือทำรายงานเป็นกลุ่ม และรายงานบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

2.2 ประเมินพฤติกรรมสุดท้าย (Terminal Behavior) คือ ประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบได้

ประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อร้อยละของผลการประเมินหลังเรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 = ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากสื่อหรือชุดการสอนแล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกปฏิบัติ หรืองานได้ผลเฉลี่ย 80% และประเมินหลังเรียนและงานสุดท้ายได้ผลเฉลี่ย 80%

การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยพิจารณาพิสัยการเรียนรู้ที่จำแนกเป็นวิหยพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Skill Domain)

ในขอบข่ายวิหยพิสัย (เดิมเรียกว่า พุทธิพิสัย) เนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ มักจะตั้งไว้สูงสุดแล้วลดต่ำลงมา คือ 90/90 85/85 80/80

ส่วนเนื้อหาสาระที่เป็นจิตพิสัยจะต้องใช้เวลาไปฝึกฝนและพัฒนา ไม่สามารถทำให้ถึงเกณฑ์ระดับสูงได้ในห้องเรียนหรือในขณะที่เรียน จึงอนุโลมให้ตั้งไว้ต่ำลง นั่นคือ 80/80 75/75 แต่ไม่ต่ำกว่า 75/75 เพราะเป็นระดับความพอใจต่ำสุด จึงไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำกว่านี้ หากตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใด ก็มักได้ผลเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากระบบการสอนของไทยปัจจุบัน (2520) ได้กำหนดเกณฑ์ โดยไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ 0/50 นั่นคือ ให้ประสิทธิภาพกระบวนการมีค่า 0 เพราะครูมักไม่มีเกณฑ์เวลาในการให้งานหรือแบบฝึกปฏิบัติแก่นักเรียน ส่วนคะแนนผลลัพธ์ที่ให้ผ่านคือ 50% ผลจึงปรากฏว่า คะแนนวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนต่ำในทุกวิชา เช่น คะแนนภาษาไทย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยเฉลี่ยแต่ละปีเพียง 51% เท่านั้น (2)

5. วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 138) ได้สรุปวิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ กระทำได้ 2 วิธี คือ โดยใช้สูตรและโดยการคำนวณธรรมดา ดังนี้

ก. โดยใช้สูตรกระทำได้โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100 \quad \text{หรือ} \quad \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum x$ คือ คะแนนรวมของแบบฝึกปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ทำระหว่างเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมในห้องเรียน นอกห้องเรียนหรือออนไลน์

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกปฏิบัติ ทุกชิ้นรวมกัน

N คือ จำนวนผู้เรียน

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\sum f}{N} \times 100 \quad \text{หรือ} \quad \frac{F}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum F$ คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียน

B คือ คะแนนเต็มของการประเมินสุดท้ายของแต่ละหน่วยประกอบด้วย ผลการสอบหลังเรียนและคะแนนจากการประเมินงานสุดท้าย

N คือ จำนวนผู้เรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังกล่าวข้างต้น กระทำได้โดยการนำคะแนนรวมแบบฝึกปฏิบัติ หรือผลงานในขณะประกอบกิจกรรมกลุ่ม/เดี่ยว และคะแนนสอบหลังเรียน มาเข้าตารางแล้วจึงคำนวณหาค่า E_1/E_2 (โปรดฝึกคำนวณหาค่า E_1 และ E_2 ในกิจกรรมหน้าถัดไป)

ข. โดยใช้วิธีการคำนวณโดยไม่ใช้สูตร

หากจำสูตรไม่ได้หรือไม่อยากใช้สูตร ผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอนก็สามารถใช้วิธีการคำนวณธรรมดาหาค่า E_1 และ E_2 ได้ ด้วยวิธีการคำนวณธรรมดา

สำหรับ E_1 คือ ค่าประสิทธิภาพของงานและแบบฝึกปฏิบัติ กระทำได้โดยการนำคะแนนงานทุกชิ้นของนักเรียนในแต่ละกิจกรรม แต่ละคนมารวมกัน แล้วพาค่าเฉลี่ยและเทียบส่วนโดยเป็นร้อยละ

สำหรับค่า E_2 คือ ประสิทธิภาพผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียนของแต่ละสี่หรือชุดการสอน กระทำได้โดยการเอาคะแนนจากการสอบหลังเรียนและคะแนนจากงานสุดท้ายของนักเรียนทั้งหมดรวมกันหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบส่วนร้อยละ เพื่อหาค่าร้อยละ

6. การตีความหมายผลการคำนวณ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 139) ได้สรุปว่าหลังจากคำนวณหาค่า E_1 และ E_2 ได้แล้ว ผู้หาประสิทธิภาพต้องตีความหมายของผลลัพธ์โดยยึดหลักการและแนวทาง ดังนี้

1) ความคลาดเคลื่อนของผลลัพธ์ให้มีความคลาดเคลื่อนหรือความแปรปรวนของผลลัพธ์ได้ไม่เกิน .05 (ร้อยละ 5) จากช่วงต่ำไปสูง = 2.5 นั้นให้ผลลัพธ์ของค่า E_1 และ E_2 ที่ถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ ไม่เกิน 2.5% และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5%

หากคะแนน E_1 และ E_2 ห่างกันเกิน 5% แสดงว่า กิจกรรมที่ให้นักเรียนทำการสอบหลังเรียนไม่สมดุลกัน เช่น ค่า E_1 มากกว่าค่า E_2 แสดงว่า งานที่มอบหมายอาจจะง่ายกว่าการสอบ หรือหากค่า E_2 มากกว่าค่า E_1 แสดงว่า การสอบง่ายกว่าหรือไม่สมดุลกับงานที่มอบหมายให้ทำ จำเป็นจะต้องปรับแก้

หากสี่หรือชุดการสอนได้รับการออกแบบพัฒนาอย่างดีมีคุณภาพ ค่า E_1 หรือ E_2 ที่คำนวณได้จากการทดสอบประสิทธิภาพ จะต้องใกล้เคียงกันและห่างกันไม่เกิน 5 % ซึ่งเป็นตัววัดที่จะยืนยันได้ว่า นักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อเนื่องตามลำดับขั้นหรือไม่ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนพฤติกรรมขั้นสุดท้ายหรืออีกนัยหนึ่งต้องประกันได้ว่านักเรียนมีความรู้จริงไม่ใช่ทำกิจกรรมหรือทำสอบได้เพราะการเดา

การประเมินในขนาดจะเสนอผลการประเมินเป็นเลขสองตัว คือ E_1 คู่ E_2 เพราะจะทำให้ผู้อ่านผลการประเมินทราบลักษณะนิสัยของผู้เรียนระหว่างนิสัยในการทำงานอย่างต่อเนื่อง คงเส้นคงวาหรือไม่ (ดูจากค่า E_1 คือ กระบวนการ) กับการทำงานสุดท้ายว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด (ดูจากค่า E_2 คือ กระบวนการ) เพื่อประโยชน์ของการกลั่นกรองบุคลากรเข้าทำงาน

ตัวอย่าง นักเรียนสองคน คือ เกษมกับปรีชา เกษมได้ผลลัพธ์ $E_1/E_2 = 78.50/82.50$ ส่วนปรีชาได้ผลลัพธ์ $82.50/78.50$ แสดงว่านักเรียนคนแรก คือ เกษม ทำงานและฝึก

ปฏิบัติทั้งปีได้ 78% และสอบไล่ได้ 83% จะเห็นว่าจะมีลักษณะนิสัยที่เป็นกระบวนการผู้เรียน คนที่สองคือปรัชญาที่ได้ผลลัพธ์ $E_1 / E_2 = 82.50/78.50$ ไม่ได้

7. ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 139) ได้สรุปว่าเมื่อผลิตสื่อหรือชุดการสอนขึ้นเป็นต้นแบบแล้ว ต้องนำสื่อหรือชุดการสอนไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

ก. การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้สอน 1 คนทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียน 1-3 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่าหงุดหงิด ทำหน้าฉงน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจหรือไม่ ประเมินการเรียนรู้จากกระบวนการ คือ กิจกรรมหรือภารกิจและงานที่มอบให้ทำและทดสอบหลังเรียน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยวนี้อาจได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตกเมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมาก ก่อนนำไปทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม ทั้งนี้ E_1 / E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60

ข. การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้สอน 1 คน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียน 6-10 คน (ละผู้เรียนที่เก่ง ปานกลาง กับอ่อน) ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่า หงุดหงิด ทำหน้าฉงน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจหรือไม่ หลังจากทดสอบประสิทธิภาพให้ประเมินการเรียนรู้จากกระบวนการ คือกิจกรรมหรือภารกิจและงานที่มอบให้ทำ และประเมินผลลัพธ์คือการทดสอบหลังเรียนและงานสุดท้ายที่มอบให้นักเรียนทำส่งก่อนสอบประจำหน่วยให้นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์ โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือ E_1 / E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70/70

ค. การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม (1:100) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้สอน 1 คน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียนทั้งชั้นระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ว่าหงุดหงิด ทำหน้าฉงน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจหรือไม่ หลังจากทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามแล้วให้ประเมินการเรียนรู้จาก

กระบวนการคือกิจกรรมหรือภาระกิจกรรมและงานที่มอบหมายให้ทำและทดสอบหลังเรียน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น แล้วนำไปทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำกับนักเรียนต่างกลุ่ม อาจทดสอบประสิทธิภาพ 2-3 ครั้ง จนได้ค่าประสิทธิภาพถึงเกณฑ์ขั้นต่ำ ปกติไม่น่าจะทดสอบประสิทธิภาพเกิน 3 ครั้ง ด้วยเหตุนี้ ขั้นตอนทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามจึงแทนด้วย 1:100

ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามควรใกล้เคียงกัน เกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำจากเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ให้ยอมรับว่าสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ มากกว่า -2.5 ให้ปรับปรุงและทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำจนกว่าจะถึงเกณฑ์ จะหยุดปรับปรุงแล้วสรุปว่าชุดการสอนไม่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือจะลดเกณฑ์ลงเพราะ “ถอดใจ” หรือยอมแพ้ไม่ได้

หากสูงกว่าเกณฑ์ไม่เกิน +2.5 ก็ยอมรับว่า สื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ +2.5 ให้ปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น เช่น ตั้งไว้ 80/80 ก็ให้ปรับขึ้นเป็น 85/85 หรือ 90/90 ตามค่าประสิทธิภาพที่ทดสอบประสิทธิภาพได้

ตัวอย่าง เมื่อทดสอบหาประสิทธิภาพแล้วได้ 83.5/85.4 ก็แสดงว่าสื่อหรือชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 83.5/85.4 ใกล้เคียงกับเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ แต่ ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ 75/75 เมื่อผลการทดสอบประสิทธิภาพเป็น 83.5/85.4 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็น 85/85 ได้

8. การเลือกนักเรียนมาทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 139) ได้สรุปว่า นักเรียนที่ผู้สอนจะเลือกมาทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน ควรเป็นตัวแทนของนักเรียนที่เราจะนำสื่อหรือชุดการสอนนั้นไปใช้ ดังนั้น จึงควรพิจารณาประเด็นต่อไปนี้

1) สำหรับการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพครู 1 คนต่อเด็ก 1-3 คน ให้ทดสอบประสิทธิภาพกับเด็กอ่อนเสียก่อน ทำการปรับปรุงแล้วนำไปทดสอบประสิทธิภาพกับเด็กปานกลาง และนำไปทดสอบประสิทธิภาพกับเด็กเก่ง อย่างไรก็ตามหากเวลาไม่อำนวยและสถานการณ์ไม่เหมาะสม ก็ให้ทดสอบประสิทธิภาพกับเด็กอ่อนหรือเด็กปานกลาง โดยไม่ต้องทดสอบประสิทธิภาพกับเด็กเก่งก็ได้ แต่การทดสอบประสิทธิภาพกับเด็กทั้ง 3

ระดับ จะเป็นการสะท้อนธรรมชาติการเรียนรู้ที่แท้จริง ที่เด็กเก่ง กลาง อ่อน จะได้ช่วยเหลือกัน เพราะเด็กอ่อนบางคนอาจจะเก่งในเรื่องที่เด็กเก่งทำไม่ได้

2) สำหรับการทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ครู 1 คน ทดสอบประสิทธิภาพกับเด็ก 6-12 คน โดยให้มีผู้เรียนคละกันทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง เด็กอ่อน ห้ามทดสอบประสิทธิภาพกับเด็กอ่อนล้วน หรือเด็กเก่งล้วน ขณะทำการทดสอบประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องจับเวลาด้วยว่า กิจกรรมแต่ละกลุ่มใช้เวลาเท่าไร ทั้งนี้เพื่อให้ทุกกลุ่มกิจกรรมใช้เวลาใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่กำหนดให้ใช้เวลาเท่ากัน คือ 10-15 นาที สำหรับระดับประถมศึกษา และ 15 -20 นาที สำหรับระดับมัธยมศึกษา

3) สำหรับการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม (1:100) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ใช้ครู 1 คน กับนักเรียนทั้งชั้น กับนักเรียน 30-40 คน (หรือ 100 คน สำหรับสี่หรือชุดการสอนรายบุคคล) ชั้นเรียนที่เลือกมาทดสอบประสิทธิภาพจะต้องมีนักเรียนคละกันทั้งเก่งและอ่อน ไม่ควรเลือกห้องเรียนที่มีแต่เด็กเก่งหรือเด็กอ่อนล้วน

สัดส่วนที่ถูกต้องในการกำหนดจำนวนผู้เรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน ควรยึดจำนวนจากการแจกแจงปกติ ที่จำแนกนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม คือ นักเรียนเก่งมาก (เหรียญเพชร) ร้อยละ 1.37 (1 คน) นักเรียนเก่ง (เหรียญเงิน) ร้อยละ 14.63 (15 คน) นักเรียนปานกลาง (เหรียญเงิน) ร้อยละ 68 (68 คน) นักเรียนอ่อน (เหรียญทองแดง) ร้อยละ 14.63 (15 คน) และนักเรียนอ่อนมาก (เหรียญตะกั่ว) ร้อยละ 1.37 (1 คน)

เมื่อยึดการแจกแจงปกติเป็นเกณฑ์กำหนดจำนวนนักเรียนที่จะนำมาทดสอบประสิทธิภาพสี่และชุดการสอน ก็จะได้นักเรียนเก่งประมาณร้อยละ 16 นักเรียนปานกลางร้อยละ 68 และนักเรียนอ่อนร้อยละ 16

เนื่องจากการทดสอบประสิทธิภาพสี่หรือชุดการสอน ต้องใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมและใช้เวลามากกว่า สำหรับการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม ควรใช้เวลา นอกชั้นเรียนหรือแยกนักเรียนมาเรียนต่างหากจากห้องเรียน อาจเป็นห้องประชุมของโรงเรียน โรงอาหารหรือสนามได้ร่มไม้ก็ได้

ส่วนการทดสอบประสิทธิภาพแบบสนามควรใช้ห้องเรียนจริง แต่นักเรียนที่ใช้ทดสอบประสิทธิภาพต้องสุ่มนักเรียนแต่ละระดับมาจากหลายห้องเรียนในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียน เพื่อให้ได้สัดส่วนจำนวนตามการแจกแจงปกติ

ในกรณีที่ไม่สามารถหานักเรียนตามสัดส่วนการแจกแจงปกติได้ ผู้ทดสอบประสิทธิภาพอาจสุ่มแบบเจาะจงโดยใช้ห้องเรียนใดห้องเรียนหนึ่งทำการทดสอบประสิทธิภาพ แต่จะต้องระบุไว้ในข้อจำกัดของการวิจัยในบทนำและนำไปอภิปรายผลในบทสุดท้าย เพราะค่าประสิทธิภาพที่ได้แม้จะถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็ถึงอย่างมีเงื่อนไข เพราะกลุ่มตัวอย่างมิได้สะท้อนสัดส่วนที่แท้จริงตามการแจกแจงปกติ

9. ข้อควรคำนึงในการทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 139) ได้สรุปว่าเพื่อให้การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนได้ผลคุ้มค่า มีสิ่งที่ผู้ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนควรคำนึงถึงดังนี้

1) การเลือกผู้เรียนเข้าร่วมการทดสอบประสิทธิภาพควรเลือกนักเรียนที่เป็นตัวแทนของนักเรียนที่ใช้สื่อหรือชุดการสอน ตามแนวทางกลุ่มตัวอย่างที่ถูกต้อง

2) การเลือกเวลาและสถานที่ทดสอบประสิทธิภาพควรหาสถานที่และเวลาที่ปราศจากเสียงรบกวน ไม่ร้อนอบอ้าว และควรทดสอบประสิทธิภาพในเวลาที่นักเรียนไม่หิว ภาระหนัก ไม่รีบร้อนกลับบ้าน หรือไม่ต้องพะวักพะวนไปเข้าเรียนในชั้นอื่น

3) การชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทดสอบประสิทธิภาพสื่อและชุดการสอนและการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน หากนักเรียนไม่คุ้นเคยกับวิธีการใช้สื่อหรือชุดการสอน

4) การรักษาสถานการณ์ตามความเป็นจริง สำหรับการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามในชั้นเรียนจริง ต้องรักษาสภาพการณ์ให้เหมือนที่เป็นอยู่ในห้องเรียนทั่วไป เช่น ต้องใช้ครูเพียงคนเดียวห้ามคนอื่นเข้าไปช่วย ผู้สังเกตการณ์ต้องอยู่ห่าง ๆ ไม่เข้าไปช่วยเหลือเด็ก ต้องปล่อยให้ครูผู้ทดสอบประสิทธิภาพสอนแก้ปัญหาด้วยตนเอง หากจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือก็ให้ครูผู้สอนเป็นผู้บอกให้เข้าไปช่วย มิฉะนั้นการทดสอบประสิทธิภาพสอนก็ไม่สะท้อนสถานการณ์จริงที่มีคนสอนเพียงคนเดียว

5) ดำเนินการสอนตามขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นการทดลองแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และภาคสนาม หลังจากชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับสื่อชุดการสอน และวิธีการสอนแล้วครูจะต้องดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบการสอน

5.1 สำหรับการสอนแบบศูนย์การเรียน ดำเนินตามขั้นตอน 5 ขั้น คือ (1) สอบก่อนเรียน (2) นำสู่บทเรียน (3) ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม (4) สรุปบทเรียน (ครูสรุปเองหรือให้นักเรียนช่วยกันสรุปก็ได้ ทั้งนี้ต้องดูตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน) และ (5) สอบหลังเรียน

5.2 สำหรับการสอนแบบอิงประสบการณ์ มี 7 ขั้นตอน คือ (1) ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ (2) ปฐมนิเทศ (3) เผชิญประสบการณ์หลัก ประสบการณ์รอง ตามภารกิจและงานที่กำหนด (4) รายงานความก้าวหน้าของการเผชิญประสบการณ์หลักและรอง (5) รายงานผลสุดท้าย (6) สรุปการเผชิญประสบการณ์ (7) ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์

5.3 สำหรับการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ อาจดำเนินการตามขั้นตอน 7 ขั้น คือ (1) สอบก่อนเรียน (2) ศึกษาประมวลการสอน แผนกิจกรรม และเส้นทางการเรียน (Course Syllabus, Course Bulletin and Learning Route) (3) ศึกษาเนื้อหาสาระที่กำหนดให้แบบออนไลน์บน website หรือออฟไลน์ในซีดีหรือตำรา คือจากแหล่งความรู้ที่กำหนดให้ (4) ให้นักเรียนทำกิจกรรมเดี่ยว (Individual Assignment) และกิจกรรมกลุ่มร่วมมือ (Collaborative Group) (5) สรุปบทเรียน (ครูสรุปเอง หรือให้นักเรียนช่วยกันสรุปก็ได้ ทั้งนี้ต้องดูตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน) และ (7) สอบหลังเรียน

5.4 สำหรับการสอนแบบบรรยาย ดำเนินตามขั้นตอน 5 ขั้น คือ (1) สอบก่อนเรียน (2) นำเข้าสู่บทเรียน (3) ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม (4) สรุปบทเรียน (ครูสรุปเอง หรือให้นักเรียนช่วยกันสรุปก็ได้ ทั้งนี้ต้องดูตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน) และ (5) สอบหลังเรียน

10. บทบาทของครูขณะกำลังทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 144) ได้สรุปบทบาทของครูขณะกำลังทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน ดังนี้

10.1 บทบาทของครูในขณะที่ทดสอบแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม

ในขณะที่กำลังทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน ครูควรปฏิบัติดังนี้

1) ต้องคอยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อดูว่านักเรียนทำหน้าที่งาน เจียบ หรือสงสัยประการใด

2) สังเกตและปฏิสัมพันธ์ (Interaction Analysis) ของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตปฏิบัติสัมพันธ์ที่มีผู้พัฒนาขึ้นแล้ว เช่น Flanders Interaction Analysis (FIA), Brown Interaction Analysis (BIA), Chitiyong Interaction Analysis (CIA)

3) พยายามรักษาสุขภาพจิต ไม่คาดหวังหรือเครียดกับความเหน็ดเหนื่อยที่ทุ่มเทในการผลิตชุดการสอน หรือเครียดกับการเกรงว่า ผลการทดสอบประสิทธิภาพจะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เกรงว่าจะไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียน

4) สร้างบรรยากาศอบอุ่นและเป็นกันเอง ครูต้องเป็นกันเองกับนักเรียน เวลาสอบก่อนเรียนยิ้มแย้มแจ่มใส สร้างบรรยากาศที่นักเรียนจะแสดงออกเสรี ไม่ทำหน้าเคร่งขรึมจนนักเรียนกลัว

5) ต้องชี้แจงว่าการสอบครั้งนี้ไม่มีผลต่อการสอบไล่ปกติของนักเรียนแต่ประการใด

6) ปล่อยให้ นักเรียนศึกษาและประกอบกิจกรรมจากสื่อหรือชุดการสอนตามธรรมชาติ โดยทำที่ว่าคุณครูไม่ได้สนใจจับผิดนักเรียน ด้วยการทำให้ทำงานหรืออ่านหนังสือ

7) หากสังเกตว่านักเรียนคนใดมีปัญหาระหว่างการทดสอบ อย่าให้ความสนใจเป็นพิเศษ แต่ให้บันทึกพฤติกรรมไว้เพื่อจําถามและพูดคุยกับนักเรียนในภายหลัง

10.2 บทบาทของครูภาคสนามกับนักเรียนทั้งชั้น

1) ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ ที่นำเสนอทั้ง 7 ข้อ

2) ครูต้องพยายามอธิบายประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการจะบอกนักเรียนอย่าง

ชัดเจน

3) เมื่อบอกให้นักเรียนลงมือประกอบกิจกรรมแล้ว ครูต้องหยุดพูดเสียงดัง หากประสงค์จะประกาศอะไรต้องรอจนเปลี่ยนกลุ่ม หรือไปพูดกับนักเรียนคนนั้นหรือกลุ่มนั้น ด้วยเสียงที่พอได้ยินเฉพาะครู กับนักเรียนครูต้องไม่พูดมากโดยไม่จำเป็น

4) ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรม ครูจะต้องเดินไปตามกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสังเกตพัฒนาการของนักเรียนดูการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม และอาจให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มใดหรือคนใดที่มีปัญหา แต่ไม่ควรไปนั่งเฝ้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะจะทำให้ นักเรียนอึดอัด เครียด หรือบางคนอาจแสดงพฤติกรรมเชิงเพื่ออวดครู

5) เมื่อจะให้นักเรียนเปลี่ยนกลุ่ม ครูควรชี้แจงให้นักเรียนเดินช้า ๆ ไม่ต้องรีบเร่ง และให้หัวหน้าเก็บสื่อการสอนใส่ซองไว้ให้เรียบร้อยก่อนเปลี่ยนกลุ่มอื่น ๆ ห้ามหยิบชิ้นส่วนใดติดมือไป ยกเว้น "แบบฝึกปฏิบัติ" หรือ "กระดาษคำตอบ" ประจำตัวของนักเรียนเอง

6) การเปลี่ยนกลุ่มกระทำได้ 3 วิธี คือ (1) เปลี่ยนพร้อมกันทุกกลุ่มหากทำกิจกรรมเสร็จพร้อมกัน (2) กลุ่มใดเสร็จก่อนให้ไปทำงานในกลุ่มสำรอง (3) หากมี 2 กลุ่มทำเสร็จพร้อมกันก็เปลี่ยนให้กันทันที

7) หลังจากการทดสอบประสิทธิภาพสิ้นสุดลง ขอให้แสดงความชื่นชมที่นักเรียนให้ความร่วมมือ และประสบความสำเร็จในการเรียนจากสื่อหรือชุดการสอน

8) หากทำได้ให้แจ้งผลการทดสอบหลังเรียนให้นักเรียนทราบเพื่อให้ประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จ

11. สิ่งที่ต้องปฏิบัติหลังทดสอบประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์(2520, หน้า 145) ได้สรุปว่า เมื่อทำการทดสอบประสิทธิภาพ สื่อหรือชุดการสอนเสร็จแล้ว ครูผู้สอนและสมาชิกในกลุ่มฝึกปฏิบัติผลิตสื่อหรือชุดการสอน ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. นำผลงานและแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียนมาตรวจ โดยการให้คะแนนกิจกรรมทุกชนิดแล้วหาค่าเฉลี่ยและทำเป็นร้อยละ
2. นำผลการสอบหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ยและทำเป็นค่าร้อยละ
3. นำเสนอผลการสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเขียนแผนภูมิเปรียบเทียบเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการบรรยายผลการสอนและจัดนิทรรศการ (หากมี) ดังตัวอย่าง
4. นำสื่อการสอน ซึ่งมีบัตรคำสั่ง บัตรสรุปเนื้อหา บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม ภาพชุด ฯลฯ มาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

12. การยอมรับหรือไม่ยอมรับในประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, หน้า 146) ได้สรุปว่าเมื่อทดสอบประสิทธิภาพหรือชุดการสอนภาคสนามแล้ว เทียบค่า E_1 / E_2 ที่หาได้จากสื่อหรือชุดการสอนกับ E_1 / E_2 ที่ตั้งเกณฑ์ไว้เพื่อดูว่าเราจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือค่าความแปรปรวน 2.5-5% อาทิ นั่นคือประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 5% แต่โดยปกติเราจะกำหนดไว้ 2.5% อาทิ เราตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ 90/90 เมื่อทดสอบประสิทธิภาพแบบ 1:100 แล้ว สื่อหรือชุดการสอนนั้นมีประสิทธิผล 87.5/87.5 เราก็สามารถยอมรับได้ว่าสื่อหรือชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ

ในงานวิจัยเล่มนี้ได้ประยุกต์ใช้การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ไม่สามารถทดสอบกับเด็กเป็นรายบุคคลได้ เพราะกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีลักษณะของกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือศึกษากิจกรรมเป็นเป็นกลุ่มแล้วร่วมกันอภิปราย

กรณีศึกษา

1. ความหมายของกรณีศึกษา

ประกอบคุปรัตน์ (2537, หน้า 48) ได้ให้ความหมายของกรณีศึกษา หมายถึง การนำเสนอพฤติกรรมของมนุษย์ที่ได้ประสบมาอาจจะเป็นในรูปของแต่ละบุคคลกลุ่มคนหรือองค์กรเป็นการพรรณนาสถานการณ์จริงในสภาพแวดล้อมที่จำเป็นต้องมีการตัดสินใจอย่างรอบคอบเป็นการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้มีการมองในหลายแง่มุมและให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นการสอนที่ต้องการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองผู้เรียนจะมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่ารอฟังสิ่งที่ผู้สอนป้อนหรือเพียงรอจดจำหรือทำความเข้าใจ วารีย์รัตน์แก้ววูไร (2541, หน้า 70) ได้ให้ความหมายของกรณีตัวอย่าง (Case) เป็นเรื่องราวหรือสภาพสภาพปัญหาซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในชีวิตจริงหรือสร้างขึ้นจากสถานการณ์เหมือนจริงที่ผู้สอนนำเสนอเป็นสถานการณ์การเรียนรู้โดยกำหนดแนวทางการเรียนรู้และวัตถุประสงค์ที่ต้องการไว้ภายในกรณีตัวอย่างจะแสดงความขัดแย้งทางความคิดในการตัดสินใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในกรณีขัดแย้งเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้การอภิปรายและกระบวนการกลุ่มแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการวิเคราะห์ระดมพลังสมองรวบรวมข้อมูลในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อนำความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2547, หน้า 93) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องจริงหรือสมมติขึ้นจากความเป็นจริง โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนข้อมูล การจัดการเรียนรู้แบบนี้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย สามารถเชื่อมโยงความรู้อุ้เดิมกับความรู้ใหม่ หรือเสริมสร้างความรู้ให้กว้างขวาง และนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 165) ได้ให้ความหมายของวิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เป็นการจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการศึกษากรณีด้วยการอภิปราย

สุคนธ์ สันทพานนท์ (2554, หน้า 165) ได้ให้ความหมายของวิธีสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่าง หรือ กรณีศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ได้ศึกษากรณีตัวอย่างหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง หรืออาจจะเกิดขึ้นจริงมาดัดแปลงเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้เรียนได้วิเคราะห์ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหา หรือแนวทาง

การพัฒนา ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการคิดและนำไปสู่การตัดสินใจ แนวทางการเรียนอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม ผู้เรียนนำประสบการณ์จากการฝึกหัดไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง

มกราพันธุ์ จุฑะรสก (2556, หน้า 60) ได้ให้ความหมายการสอนโดยใช้กรณีศึกษา คือ กระบวนการสอนที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องที่กำหนด อาจเป็นเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง หรือเป็นเรื่องราวในสถานการณ์ปัจจุบันก็ได้ คำตอบและเหตุผลที่ผู้เรียนนำเสนอได้มาจากการอภิปรายร่วมกัน

พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา (2555, หน้า 67) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา คือ วิธีการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยการศึกษารวมชาติของสภาพการณ์อันสลับซับซ้อนของกรณีที่จะศึกษา ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ อันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดสภาวะเช่นนั้น แล้วนำข้อมูลและรายละเอียดของกรณีศึกษามาใช้เป็นฐานในการสรุปหลักการต่าง ๆ

ทิศนา แชมมณี (2557, หน้า 362) ได้ให้ความหมายของกรณีตัวอย่างไว้ว่า คือ กระบวนการที่ครูผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาจากคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558, หน้า 334) ได้ให้ความหมายของกรณีตัวอย่างไว้ว่า กรณีตัวอย่างเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง หรือเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา โดยมีประเด็นปัญหาทำให้ผู้เรียนคิดค้น อธิบาย ถกเถียงกัน เพื่อสร้างเสริมให้มีการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ ให้เหตุผล และมีแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นคำตอบที่ผู้สอนต้องการจะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยไม่จำเป็นต้องสอนโดยตรง (อำไพ สุจริตกุล, ม.ป.ป., หน้า 42-47)

จากความหมายของกรณีศึกษาสรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องจริงหรือสมมติขึ้นจากความเป็นจริง แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาจากคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระมีการมองในหลายแง่มุมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

2. องค์ประกอบที่สำคัญของการสอนแบบกรณีศึกษา

มกราพันธุ์ จุฑะรสก (2556, หน้า 60) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน ดังนี้

1. กรณีศึกษาที่คล้ายกับเหตุการณ์จริง
2. มีประเด็นคำถามให้พิจารณาคำตอบ
3. มีคำตอบที่หลากหลาย คำตอบที่ถูกต้องไม่มีเพียงคำตอบเดียว (คำตอบไม่มีผิดหรือถูกอย่างชัดเจน)
4. มีการอภิปรายเกี่ยวกับสภาพการณ์ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหา สรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2547, หน้า 94) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา มีดังนี้

1. เรื่องหรือกรณีที่จะศึกษา
2. ประเด็นคำถาม
3. คำตอบที่หลากหลาย
4. การอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา มุมมองและวิธีแก้ปัญหา

ชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 165) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง 3 ประการ ดังนี้

1. การเตรียมการ ก่อนเข้าชั้นเรียน ครูเตรียมในเรื่อง
 - 1.1 จุดประสงค์ เป็นสิ่งแรกที่ครูต้องทำ เพราะจุดประสงค์เป็นกลไกสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางการอภิปราย
 - 1.2 สิ่งที่ใช้ในการสอน ครูต้องทำความเข้าใจความคุ้นเคยกับกรณีตัวอย่าง และเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับการอภิปราย ครูจะพบมโนทัศน์หลักที่ตรงกับจุดประสงค์ของการสอน และมโนทัศน์รองจำนวนหนึ่ง ซึ่งครูจะนำมาทำขอบเขต (outline) เพื่อระบุทิศทางการอภิปราย และเชื่อมโยงความคิดที่เกิดขึ้นระหว่างการอภิปราย
 - 1.3 ขอบเขตคำถาม ครูควรจัดทำให้สอดคล้องกับขอบเขตมโนทัศน์ เพื่อให้ทราบว่า จะเริ่มอภิปรายตรงไหน เริ่มอย่างไร และทำการเชื่อมโยงเมื่อใด ซึ่งจะทำให้การแลกเปลี่ยนความคิดราบรื่น คำถามที่ดีควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจมโนทัศน์มากกว่าการค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง และเป็นคำถามที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกคน

1.4 การใช้บอร์ด ครูวางแผนการว่าจะเขียนอะไรบนบอร์ด และเขียนอย่างไร การใช้บอร์ดมีหลายวิธี เขียนเป็นคอลัมน์จากซ้ายไปขวาตามลำดับหัวข้อ หรือเขียนแสดงความคิดหลากหลายของความคิดเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งครูคิดล่วงหน้าว่าผู้เรียนจะแสดงความคิดแบบใด และด้วยวิธีคิดแบบอุปนัย ผู้เรียนจะมองเห็นความคิดที่ดูไม่เกี่ยวข้องข้องกันในตอนแรก แต่ต่อมาเริ่มมองเห็นภาพปะติดปะต่อกันเป็นภาพรวม

2. การจัดชั้นเรียน ชั้นเรียนเป็นสถานที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องจัดให้สะดวกในการทำกิจกรรมการอภิปราย

2.1 ชั้นเรียนตามหลักการ ควรจัดเก้าอี้เป็นรูปตัวยู (U-shape) เพื่อให้ทุกคนมองเห็นกัน และสะดวกในการแลกเปลี่ยนความคิด มีโต๊ะเล็กตัว 1 ตัววางเอกสารของผู้นำการอภิปราย มีบอร์ดติดที่ผนังอย่างน้อย 2 อัน ห้องต้องกว้างพอที่จะให้ครูเคลื่อนที่เพื่ออำนวยความสะดวกเมื่อจำเป็น หรือเพื่อเขียนข้อความลงบนบอร์ด

2.2 ชั้นเรียนปกติ มักเป็นห้องสี่เหลี่ยม กระจกด้านดำที่มีฝุ่นซอกลึก โต๊ะเก้าอี้วางเป็นแถว ห้องเรียนลักษณะนี้ไม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เมื่อครูยืนหน้าชั้นผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะปฏิสัมพันธ์กับครู การอภิปรายที่มีคุณค่าควรเป็นการสื่อสารกับผู้เรียนด้วยกัน

3. การดำเนินการในชั้นเรียน มีเรื่องที่คุณต้องทำ ดังนี้

3.1 การเริ่มบทเรียน ครูมีคำถามที่เตรียมมาว่าจะถามคำถามใดเป็นคำถามแรก แต่การเลือกผู้ตอบว่าจะให้ผู้เรียนที่อาสา หรือครูเลือกผู้ตอบเองมีผลต่อบรรยากาศในชั้นเรียนครูต้องนึกอยู่เสมอว่า ทุกคนต้องการมีส่วนร่วม เมื่อครูถามคำถาม แล้วเว้นระยะสัก 4-5 วินาทีที่จะทำให้มีคนอยากตอบหลายคน

3.2 การถามคำถาม การฟัง และการโต้ตอบ ครูควรมีทักษะการฟัง สามารถจับประเด็นที่เรียนพูด ครูอาจขอให้ผู้เรียนพูดอีกครั้ง หรือขยายความ บางครั้งครูต้องทำงานร่วมกับผู้เรียนเพื่อทำความเข้าใจ และเรียนรู้ร่วมกัน ครูใช้การถามคำถาม การฟัง การโต้ตอบเพื่อการอภิปรายอยู่ในแนวทางที่นำไปสู่จุดประสงค์

3.3 การใช้เวลา เป็นเรื่องที่ต้องวางแผนว่าจะใช้เวลาเริ่มต้น ดำเนินการ และจบเมื่อใด ครูควรมีนาฬิกาวางไว้หน้าชั้นเพื่อตรวจสอบเวลา ซึ่งน่าจะดีกว่าการดูนาฬิกาข้อมือ ไม่ควรมีการพักระหว่างการอภิปราย เพราะมักมีปัญหาในการอภิปรายต่อ ถ้าจำเป็นควรพักก่อนหรือหลังการอภิปราย

3.4 งานกลุ่ม โดยปกติการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ ผู้เรียนแต่ละคนต้องศึกษาก่อนมาทำงานกับกลุ่มย่อย แล้วจึงอภิปรายในชั้นเรียน

3.5 การจบบทเรียน โดยทั่วไปครูจะเป็นคนสรุปการอภิปราย อาจจะเป็นการบรรยายสั้น ๆ หรือเสนอแนะให้ไปอ่านเพิ่มเติม

สจุนท์ สันทพานนท์ (2554, หน้า 166) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการสอนแบบการศึกษากรณีตัวอย่าง ดังนี้

1. การอภิปรายที่มีความสำคัญ เพราะจะทำความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษา การสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่างนั้น ควรจะมีการอภิปรายกันเป็นกลุ่มย่อย ในแต่ละกลุ่มจะมีประธานเป็นผู้ดำเนินการให้มีการอภิปรายตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีเลขานุการเป็นผู้บันทึกสาระสำคัญประเด็น หลักการ ข้อตกลงของการอภิปราย สมาชิกของกลุ่มแต่ละคนจะมีโอกาสแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อย่างมีอิสระ ในการอภิปรายนั้นควรดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) การกำหนดขอบเขตของปัญหาอย่างชัดเจน มีหัวข้ออภิปรายที่มีลักษณะให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นหรือเจตคติกันได้ มีการตกลงถึงขอบเขตปัญหา และเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนด

2) มีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูล และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นผู้เรียนจึงควรได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องที่จะอภิปรายมาล่วงหน้าก่อน เพื่อจะได้ข้อมูลที่หลากหลาย เป็นพื้นฐานในการอภิปราย สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องตั้งใจฟังเพื่อน ๆ อภิปราย เพื่อที่จะให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

3) การหาข้อยุติ เมื่อมีการอภิปรายดำเนินต่อไปจนถึงขั้นหาข้อยุติได้แล้ว ก็ต้องมี การสรุปความเพื่อเป็นข้อยุติ เลขานุการกลุ่มจะบันทึกข้อสรุปของกลุ่ม ซึ่งจัดได้ว่าเป็นความสำเร็จตามจุดประสงค์ของการอภิปราย

2. การระดมสมอง เป็นเทคนิคที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดหรือรสนในการทำกิจกรรมร่วมกัน และทำให้เอกความริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นการรวบรวมความคิดเห็นของสมาชิกของกลุ่มให้ได้มากที่สุดภายในระยะเวลาสั้น ในการระดมพลังสมอง จะต้องให้โอกาสทุกคนในกลุ่มให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่วิจารณ์ความคิดเห็นผู้อื่น การระดมพลังสมองจะมุ่งในด้านปริมาณของความคิด เพื่อให้ได้ความคิดมากที่สุด ไม่ได้เน้นเรื่องคุณภาพ แต่จะนำความคิดทั้งหลายมาคัดเลือก

ในภายหลัง เมื่อระดมความคิดจากสมาชิกได้แล้ว ก็ให้นำความคิดดังกล่าวมาแยกประเภทความคิดเป็นกลุ่ม เขียนความคิดให้กะทัดรัดชัดเจน สรุปความคิดทั้งหมด

3. การใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ผู้เรียนระดมพลังสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันโดยมีผู้เรียนซึ่งกระทำความเข้าใจในปัญหา หาสาเหตุของปัญหา วางแผนการทำงานเพื่อแก้ปัญหาตามวิธีที่กำหนดไว้ และลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด แล้วจึงสรุปประเมินผลการแก้ปัญหา

พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา (2555, หน้า 67-68) กล่าวถึง วิธีดำเนินการ 5 ขั้นตอน ของการศึกษาระดับศึกษา คือ

ขั้นตอนที่ 1 พิจารณาศึกษาสภาพการณ์ของเรื่องเพื่อกำหนดความมุ่งหมายในการศึกษาอย่างชัดเจน และนำไปสู่กรณีที่จะทำการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลและตรวจสอบปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโดยลึกซึ้ง

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ วิวินิจฉัย แสวงหา ปัจจัยที่เป็นสาเหตุ ทั้งสาเหตุโดยตรงที่ทำให้มีพฤติกรรมหรือมีปัญหาเกิดขึ้น และสาเหตุรองซึ่งเมื่อประกอบกับสาเหตุอื่นจึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้

ขั้นตอนที่ 4 เสนอผลอันเป็นข้อเสนอแนะ และมาตรการเพื่อแก้ไขปรับปรุง ตลอดจนการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 5 ติดตามผล ซึ่งเป็นการติดตามการปฏิบัติว่า การแก้ไขเกิดผลตามที่มุ่งหวังหรือไม่ เพียงใด มีความถูกต้องแม่นยำ ในการปฏิบัติหรือไม่ และมีอุปสรรคหรือไม่ หากมีควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ทิสนา แชมมณี (2557, หน้า 362) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ (ที่ขาดไม่ได้) ของวิธีสอน ดังนี้

1. มีผู้สอนและผู้เรียน
2. มีกรณีเรื่องที่คล้ายกับเหตุการณ์จริง
3. มีประเด็นคำถามให้คิดพิจารณาหาคำตอบ
4. มีคำตอบที่หลากหลาย คำตอบไม่มีผิดถูกอย่างชัดเจนหรือแน่นอน
5. มีการอภิปรายเกี่ยวกับสภาพการณ์ ปัญหา มุมมอง และวิธีการแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

6. มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของการสอนแบบกรณีศึกษาได้ดังนี้ มีกรณีศึกษาที่คล้ายกับเหตุการณ์จริงมีประเด็นคำถามที่ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาคำตอบ โดยมีคำตอบที่หลากหลาย คำตอบไม่มีผิดถูกอย่างชัดเจนหรือแน่นอนและมีการอภิปรายเกี่ยวกับสภาพการณ์ ปัญหา มุมมอง และวิธีการแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

3. ประเภทของกรณีศึกษา

ทิสนา แชมมณี (2545, หน้า 113) กล่าวว่า กรณีตัวอย่างที่นำไปใช้ในการเรียนรู้มีหลายแบบหลายลักษณะด้วยกัน เช่นอาจมีลักษณะเป็นเรื่องสั้น ซึ่งมีตอนจบสมบูรณ์หรือเป็นเรื่องที่ยังไม่จบทิ้งท้ายให้ผู้ฟังคิดตอนจบก็ได้ หรืออาจมีลักษณะเป็นเรื่องยาวที่ตัดต่อมาเป็นนิทาน เป็นข่าวสารหนังสือพิมพ์หรือเป็นเหตุการณ์ประจำวันก็ได้ นอกจากนั้นอาจจะเป็นประเภทรูปภาพ เรื่องเล่าหรือบทสนทนาก็ได้ อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นกรณีตัวอย่างในลักษณะใด จุดเน้นของกรณีตัวอย่างจะอยู่ที่เนื้อหาของเรื่องและการอภิปรายประเด็นปัญหาต่าง ๆ

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2534, หน้า 15) กล่าวว่า กรณีศึกษาที่เขียนขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนในชั้นเรียน พอจะแบ่งออกอย่างกว้าง ๆ ได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กรณีศึกษาที่เป็นจริง (Real Cases) เป็นกรณีศึกษาที่เขียนขึ้นจากเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในองค์กรหรือกิจการนั้น ๆ เขียนขึ้นจากข้อมูลที่ได้รวบรวมมาด้วยตนเอง บรรยายให้เห็นถึงลักษณะของการบริหาร การดำเนินงาน และสิ่งที่เกิดขึ้น

2. กรณีศึกษาที่ไม่เป็นจริงหรือเพ้อฝัน (Armchair Cases) เป็นกรณีศึกษาที่ผู้เขียนมโนภาพหรือวาดภาพขึ้นเอง ไม่ได้เขียนจากข้อมูลที่ได้รวบรวมมา แต่เป็นการจินตนาการขึ้นมาเองหรือด้วยการประมวลเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาที่พบเห็นมาบ้าง แล้วปะติดปะต่อสร้างขึ้นมาให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง กรณีศึกษาประเภทเพ้อฝันนี้เขียนค่อนข้างยาก ผู้เขียนจะต้องมีประสบการณ์และความสามารถพอสมควร ในการนำมาใช้นั้นมีประโยชน์ และมีขอบเขตจำกัดกว่ากรณีศึกษาที่เป็นจริง แต่ก็มีผู้นิยมใช้กรณีนี้กันมาก

ประกอบ คูปรัตน์ (2537, หน้า 56) เสนอรูปแบบของกรณีศึกษาที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบันมี 5 รูปแบบ ได้แก่

1. กรณีศึกษาแบบวิกฤตการณ์ (Critical Incident Case) จะนำเสนอวิกฤตการณ์ไปที่ละขั้นตอน ตั้งแต่สาเหตุจนถึงข้อขัดแย้งในกรณี

2. กรณีศึกษาแบบบอกเล่าที่ไว้แล้วทิ้งประเด็นให้ขบคิด (Next Stage Case) เป็นการเล่าข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อนำไปสู่สภาพปัญหา ซึ่งผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ค้นหาคำตอบ การเล่าจะไม่บอกข้อมูลทั้งหมด แต่จะเผยข้อมูลเพิ่มเติมทีละชั้น โดยแต่ละชั้นผู้สอนจะตั้งคำถามทิ้งไว้ ผู้เรียน ก็จะติดตามเหตุการณ์ คาดการณ์พร้อมอธิบายความคิดของตน

3. กรณีศึกษาที่ใช้เหตุการณ์และของจริง (Live Case) อาจนำเสนอข้อมูลที่เป็นข่าว หรือเหตุการณ์ขณะนั้น แล้วมีการอภิปรายคาดการณ์ หรือปล่อยให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจ แล้วจะมีความจริงหรือการตัดสินใจจริงที่เกิดขึ้น หรือคลี่คลายในบางกรณี

4. กรณีศึกษาแบบสมบูรณ์ที่เต็มไปด้วยข้อมูล (Major Issue Case or Comprehensive Case) จะนำเสนอข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง อาจมีสถิติ กรณีเช่นนี้จะมี ความยาวมาก เพราะต้องการข้อมูลที่ค่อนข้างสมบูรณ์

5. กรณีศึกษาแบบในตะกร้า (In-Basket Case) เป็นการสร้างสถานการณ์ปัญหาในการตัดสินใจหลายเรื่องในสถานการณ์เดียว

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558, หน้า 334) ได้กล่าวถึงประเภทของกรณีตัวอย่าง ว่าสามารถหาได้จากสิ่งแวดล้อม เรื่องราว เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เรื่องราวของบุคคลที่สนใจ คำพูดหรือประโยคที่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นต่อสิ่งที่ได้พบ และนำมาเป็นตัวอย่างให้ข้อคิด ข้อวิจารณ์ การอภิปราย อันจะนำไปในการสร้างมโนคติอย่างมีเหตุผลและหลักการต่อไป ซึ่งประเภทของกรณีตัวอย่างมีดังนี้ (สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ, 2558, หน้า 641-642)

1. ข่าวหนังสือพิมพ์ กรณีตัวอย่างประเภทนี้ นิยมนำมาสอนจริยศึกษา ครูจะต้องศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมที่จะนำมาสอน การพิจารณาประเด็นที่นักเรียนต้องอภิปรายแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการเป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติจริงได้ด้วย

2. เรื่องสั้น เป็นเหตุการณ์เรื่องราวของบุคคลไม่มากนัก เนื้อเรื่องมาสลับซับซ้อน มีความแตกต่างในเรื่องของการกระทำ การแสดงออก และมีเหตุการณ์สำคัญตอนท้ายเป็นจุดสำคัญของเรื่องเพื่อก่อให้เกิดความรู้สึก ความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ต่อไป

3. รูปภาพ กรณีตัวอย่างประเภทนี้จะเป็นรูปภาพหรือการ์ตูนที่มีเหตุการณ์ประมาณ 3-5 ภาพ แต่ละภาพจะต้องมีเหตุการณ์ที่นักเรียนจะต้องศึกษาและบรรยายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ต่อเนื่อง ภาพสุดท้ายจะมีลักษณะที่ก่อให้เกิดประเด็นปัญหาในเรื่องการกระทำหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

4. บทสนทนาหรือคำพูดลักษณะจะเป็นคำพูดหรือบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีลักษณะแสดงถึงความเชื่อ ค่านิยมที่แตกต่างกันในเรื่องเดียวกัน หรืออาจจะเป็นบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะนิสัย ความประพฤติของนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ บทพูดบทสนทนาที่นำมาใช้นี้ควรจะสั้น กระชับและอาจตัดตอนเฉพาะส่วนที่สำคัญ เพื่อนำมาเสนอและง่ายต่อการสนทนา พูดโต้ตอบกันในห้องเรียน

5. เรื่องราวติดต่อ กรณีตัวอย่างลักษณะนี้จะเป็นเรื่องราวของบุคคลหลายคน มีสถานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง เป็นเรื่องค่อนข้างยาว มีประเด็นขบคิดหลายอย่าง มีข้อสงสัยเกิดขึ้นได้หลาย ๆ กรณี ลักษณะนี้จะเป็นการติดต่อเรื่องราวให้สั้นกระชับและอาจแบ่งเรื่องราวให้เป็นชิ้นส่วนของข้อมูลย่อย ๆ ตามจำนวนชิ้นส่วนที่เหมาะสมกับเรื่องราวและจำนวนผู้เรียน

6. เรื่องเล่า การสร้างเรื่องเล่าแบบนี้จะมีลักษณะของบุคคล 4-5 คน เข้ามาเกี่ยวข้องกันในเรื่องที่เกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญอยู่ที่คุณสมบัติของบุคคลมักจะมีข้อดีข้อเสียรวมกันอยู่ การพิจารณาหาเหตุผลจึงต้องดูทั้ง 2 ด้าน ควบคู่กันไป ก่อนจะให้เหตุผลหรือความคิดเห็นได้จากประเภทของกรณีศึกษาที่กล่าวมากล่าวได้ว่ามีรูปแบบที่หลากหลายซึ่งแต่ละรูปแบบก็จะให้คุณค่าที่ต่างกัน การเลือกใช้กรณีศึกษาประเภทใดไปใช้ประกอบการสอน ก็จะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน และจุดมุ่งหมาย ที่เกิดต่อผู้เรียน โดยสามารถสรุปประเภทของกรณีตัวศึกษาอย่างกว้าง ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. กรณีศึกษาที่ใช้เหตุการณ์และของจริง อาจเป็นข่าวหรือเหตุการณ์ขณะนั้น แล้วมีการอธิบายคาดการณ์ หรือปล่อยให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจ แล้วจะมีความจริงหรือการตัดสินใจจริงที่เกิดขึ้น หรือคลี่คลายในบางกรณีนำมาให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปหาแนวทางแก้ปัญหาหรือหาทางออก จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ความคิดแก้ปัญหาของตนเมื่อเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์หลาย ๆ แบบ ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง มากที่สุด ซึ่งจะทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาในชีวิตจริงต่อไป

2. กรณีศึกษาที่สมมติขึ้น เป็นกรณีศึกษาที่ผู้เขียน มโนภาพ หรือวาดภาพขึ้นเอง ไม่ได้เขียนจากข้อมูลที่ได้รวบรวมมา แต่เป็นการจินตนาการ หรือด้วยการประมวลเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาที่พบเห็นมาบ้าง แล้วมาสร้างขึ้นมาให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ในการนำมาใช้นั้นมีประโยชน์ และมีขอบเขตจำกัดกว่ากรณีศึกษาที่เป็นจริง

โดยในงานวิจัยเล่มนี้ได้เลือกใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน หรือจากเหตุการณ์และของจริง เช่น ข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวจากโทรทัศน์ ข่าวจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษากรณีศึกษา

จินตนา ยูนิพันธ์ (2537, หน้า 61-64) แสดงความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้กรณีศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การเรียนรู้เชิงการคิด (Cognitive Learning) ซึ่งเป็นความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) อย่างมีเหตุผล เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเป็นการเรียนรู้แบบสืบค้นด้วยตนเอง จากสถานการณ์ที่เหมือนจริงโดยครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ (Learning Facilitator) ด้วยการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิด กระตุ้นการหาคำตอบให้กำลังใจ ซึ่งเน้นการค้นหาคำตอบที่พึงประสงค์กระตุ้นให้ค้นหาความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้

1.2 การเรียนรู้เชิงเจตคติ (Affective Learning) เนื่องจากในกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา ผู้เรียนต้องมีการแสดงความคิดเห็นในกลุ่มโดยมีครูเป็นผู้ตั้งคำถามในกระบวนการเรียนรู้นี้ หากผู้สอนประสงค์จะกระตุ้นการเรียนรู้เชิงเจตคติผู้สอนก็จะตั้งคำถามกระตุ้นการคิดและการแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ หรือปัญหาเชิงจริยธรรมได้ เมื่อผู้เรียนมีการพูดคุยแสดงความคิดเห็น ที่ช่วยให้เกิดการรับรู้ค่านิยมพื้นฐานของตนและของเพื่อนผู้เรียน ตลอดจนเรียนรู้การแสดงออก (ลักษณะนิสัย) ที่สอดคล้องกับค่านิยมนั้น ๆ ในสถานการณ์ที่เหมือนสถานการณ์จริง ซึ่งถือว่าเป็นระดับขั้นของการเรียนรู้เชิงเจตคติที่สำคัญ

1.3 การเรียนรู้การตัดสินใจและการแก้ปัญหา (Decision Making and Problem Solving) กรณีศึกษาเป็นข้อมูลที่แสดงถึงกระบวนการ และผลลัพธ์ของการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง เมื่อผู้เรียนศึกษาข้อมูลที่มีอยู่ในกรณีก็จะพบขั้นตอนการตัดสินใจที่เกิดขึ้นในบริบทที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ทั้งนี้เพราะการตัดสินใจแก้ปัญหาตามกระบวนการและขั้นตอนเชิงทฤษฎีนั้น เป็นไปได้ยากที่ผู้สอนหรือผู้เขียนตำราจะแสดงบริบทในสถานการณ์จริงได้ครบถ้วน หากผู้เรียนไม่มีโอกาสได้พบสถานการณ์จริงมาก่อนเมื่อต้องเผชิญกับการตัดสินใจอาจมีความยุ่งยากลำบากได้ ดังนั้นการใช้กรณีศึกษาจึงทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ดีขึ้น นอกจากนั้นผู้สอนอาจเพิ่มเติมโดยตั้งคำถามให้ผู้เรียนสืบค้นวิธีการตัดสินใจแก้ปัญหาแบบอื่นในบริบทเดิม แต่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นพบศักยภาพในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ และแสดงบทบาทด้วยตนเองได้ก็จะเป็นการดียิ่งขึ้น

2. ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาลักษณะเฉพาะตัว (Attribute) ของผู้ประกอบการวิชาชีพที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงในปัจจุบัน ที่ต้องเผชิญเมื่อสำเร็จการศึกษา ในกระบวนการเรียนการ

สอนโดยทั่วไป ผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี แต่เมื่อเผชิญสภาพการณ์จริงแล้วมีปัจจัยภายนอกและภายในตัวผู้เรียนมากมายที่เป็นอุปสรรคในการแสดงลักษณะนิสัย และการปฏิบัติตามที่ได้เรียนรู้มา นอกจากนี้ผู้เรียนเองยังจำเป็นต้องพัฒนาแนวคิดและลักษณะเฉพาะตนในการปฏิบัติงานอีกด้วย เมื่อเป็นดังนี้การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสตรวจสอบสภาพการณ์เหมือนจริงในกรณีศึกษาประกอบกับถ้ามีโอกาสคิด และแสดงบทบาทเพิ่มเติม จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาลักษณะเฉพาะ

3. ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการสร้างลักษณะนิสัยของการเป็นนักวิชาการซึ่งจะเป็นในการประกอบวิชาชีพในอนาคต การใช้กรณีศึกษาผู้เรียนจะมีโอกาสคิดค้นหาข้อมูลที่มีอยู่ในกรณีภายใต้การตั้งคำถามของครู การสืบค้นนี้ผู้เรียนอาจจะทำอย่างอิสระคนเดียวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ เมื่อสืบค้นและติดตามเกี่ยวกับทางเลือกอย่างอื่นที่มีความเป็นไปได้แล้วผู้สอนหรือผู้เรียนด้วยกัน จะให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างจริงจัง ซื่อสัตย์ ในลักษณะของการประคับประคองให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของบรรยากาศการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กรณีศึกษาด้วยตนเองในเวลาที่เหมาะสมและสถานการณ์ที่ต้องการ หากผู้สอนได้จัดเตรียมแนวทางการศึกษาด้วยตนเองไว้ให้ครบถ้วนได้อีกด้วย

4. ช่วยให้ผู้เรียนขยายขอบเขตความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่ง ของการสร้างองค์ความรู้ การขยายขอบเขตความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของการสร้างสมองค์ความรู้จากประสบการณ์ ก็จะแตกต่างกันออกไปซึ่งในลักษณะนี้กรณีศึกษาจะมีลักษณะเด่นกว่าการสอนแบบอื่นตรงที่ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองจากกรณีศึกษาเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีก หรือผู้สอนอาจนำเสนอกรณีศึกษาในกลุ่มผู้เรียนซ้ำอีกแต่ตั้งคำถามอีกแง่มุมหนึ่ง

5. ช่วยให้ผู้สอนมีการควบคุมกำกับการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับระดับของผู้เรียน การพัฒนากรณีเพื่อใช้ในการสอน ผู้สอนสามารถจัดทำข้อมูลของสถานการณ์ได้อย่างหลากหลายตั้งแต่สถานการณ์ที่มีความซับซ้อนน้อย จนถึงสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนมาก แม้ว่าการนำเสนอข้อมูลในกรณีศึกษาจะเป็นสิ่งที่ตรงกับสภาพการณ์จริง การคัดข้อมูลบางส่วนออกเพื่อให้การศึกษาง่ายขึ้น มักจะไม่กระทำทั้งนี้เพราะการนำเสนอข้อมูลกรณีจะเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ครบถ้วนตามที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง แต่การใช้กรณีให้เหมาะสมกับระดับความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้สอนจะใช้คำถามในระดับที่ต่างกัน

6. ผู้สอนใช้กรณีศึกษาเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ ที่ครบถ้วนได้การ นำเสนอกรณี เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและแสดงออกถึงการปฏิบัติในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นการเรียน หรือการปฏิบัติจริงจะเป็นการตรวจสอบ หรือเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้สถานการณ์ที่เหมือนจริง เป็นวิธีการประเมินผลที่ประหยัด มีประสิทธิภาพและผู้สอนเลือกใช้ได้อย่างหลากหลาย

เสริมศรี ไชยศร (2539, หน้า 109-110) กล่าวถึงข้อดีของการใช้กรณีประกอบการสอน ว่าเป็นการพัฒนาสิ่งต่อไปนี้

1. ความคิดเกี่ยวกับ "Learning by Doing"
2. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem-Solving Skills)
3. การคิดวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Thinking)
4. การคิดและดำเนินการด้วยตนเอง (Self Direction)
5. การอุทิศตนว่ามีพันธะสัญญากับภาระหน้าที่ (Personal Commitment)
6. ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่ลึกซึ้งถ่องแท้ และกว้างขวาง
7. การประยุกต์ความรู้เดิมที่เรียนรู้มาก่อน
8. ทักษะคติ (เจตคติ) ต่อสิ่งต่าง ๆ
9. ความเต็มใจที่จะรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
10. ความเชื่อมั่นว่าการตัดสินใจของตนเองมีความสำคัญและเชื่อถือได้
11. ความสามารถวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มทั้งในด้านเนื้อหาและกระบวนการ
12. แรงจูงใจที่เรียนสิ่งอื่น ๆ ต่อไป

เอสตัน (Easton, 1992, p.7-9) กล่าวว่า วิธีการของกรณีตัวอย่างช่วยพัฒนาการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยช่วยพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ 9 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้
2. ทักษะในการวิเคราะห์
3. ทักษะการนำไปประยุกต์ใช้
4. ทักษะความสร้างสรรค์
5. ทักษะการตัดสินใจกระทำ
6. ทักษะการสื่อสาร
7. ทักษะทางสังคม

8. ทักษะการวิเคราะห์ตนเอง

9. เจตคติ

สுகนธ์ สันทพานนท์ (2554, หน้า 170) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบศึกษากรณีตัวอย่าง คือ ผู้เรียนมีโอกาสได้พบปัญหาต่าง ๆ ก่อนที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง ได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จนได้ข้อสรุปแนวทางแก้ไข ปัญหา ทำให้ผู้เรียนได้เห็น มีความเข้าใจในบทเรียนแจ่มชัดขึ้น และได้แนวทางเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในอนาคต

สุวิทย์ มูลคำ (2547, หน้า 96) ได้กล่าวถึงข้อดี ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา มีดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเผชิญปัญหากับสถานการณ์จริง ได้ฝึกแก้ปัญหาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้เป็นอย่างดี
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมอง กว้างไกลขึ้น
3. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน

สรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษากรณีศึกษา คือ สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบสืบค้นด้วยตนเอง จากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสได้พบปัญหาต่าง ๆ ก่อนที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง โดยครูเป็นผู้สนับสนุนความรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นพบศักยภาพในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ และ เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและแสดงออกถึงการปฏิบัติในลักษณะต่าง ๆ อีกทั้งวิธีการของกรณีศึกษาช่วยพัฒนาการคิดในทุก ๆ ด้านได้อย่างดี

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

มกราพันธ์ จุฑะรสก (2556, หน้า 61) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนที่สำคัญของการสอน ดังนี้

1. เสนอกรณีตัวอย่าง (case) โดยผู้สอนหรือผู้เรียน
2. ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษา
3. ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ
4. ผู้เรียนอภิปรายคำตอบ
5. ผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหา วิธีแก้ปัญหาของผู้เรียนและสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2547, หน้า 94) การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษามีขั้นตอนสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ชี้นำเสนอกรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเสนอกรณีศึกษาและประเด็นคำถามสำหรับผู้เรียนอภิปราย ซึ่งผู้สอนได้เตรียมไว้ วิธีการนำเสนอสามารถทำได้หลายวิธี พิมพ์เป็นเอกสารแจกให้อ่าน เล่ากรณีศึกษาให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อ เช่น วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น ผู้สอนอาจใช้กรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงก็ได้ แต่กรณีนี้ผู้สอนต้องมีความชำนาญในการวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง และตั้งประเด็นคำถามสำหรับการค้นหาคำตอบ และการอภิปรายได้รวดเร็ว

2. ขั้นการศึกษากรณีศึกษา หรือกรณีตัวอย่าง และการอภิปราย

2.1 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม

2.2 ให้ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่าง โดยให้เวลาในการศึกษาอย่างเพียงพอ ให้สมาชิกหาคำตอบตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดไว้ ผู้เรียนแต่ละคนควรจะมีคำตอบตามประเด็นคำถามเตรียมไว้เพื่ออภิปราย

2.3 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามประเด็นคำถามเพื่อให้ได้ข้อสรุปของกลุ่มย่อย

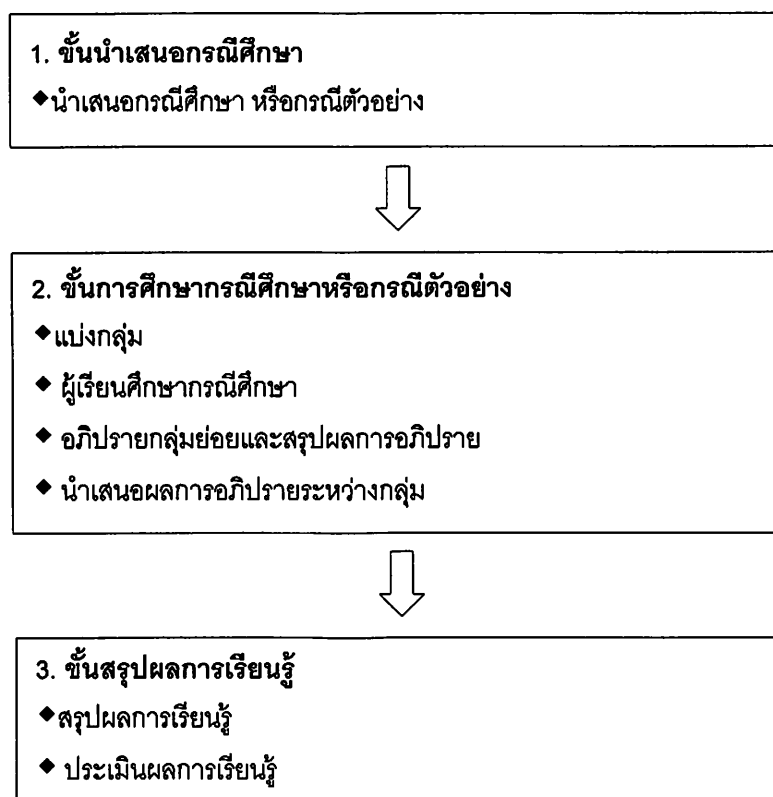
2.4 นำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่มเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3. ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

3.1 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียนและสรุปสาระสำคัญ หรือข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้

3.2 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำแบบทดสอบ การตรวจผลงาน การสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน เป็นต้น

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา สามารถสรุปได้ ดังนี้

ภาพ 4 แสดงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

ชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 167) กล่าวถึงขั้นตอนการศึกษากรณีตัวอย่าง เมื่อครูมอบกรณีตัวอย่างพร้อมประเด็นคำถามให้ผู้เรียนล่วงหน้า ผู้เรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจงานที่ต้องทำให้เวลาอ่านกรณีตัวอย่างมีเป้าหมาย
2. อ่านกรณีตัวอย่างครั้งแรกเพื่อสำรวจความคิดทั่วไปว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เกิดขึ้นเมื่อใด อย่างไร มีใครเกี่ยวข้อง ปัญหาคืออะไร
3. วิเคราะห์กรณีตัวอย่าง โดยอ่านอีกครั้งอย่างระมัดระวัง ย้อนกลับไปดูคำถามที่ครูให้มา บันทึกประเด็นสำคัญ พยายามทำความเข้าใจปัญหาทั้งในส่วนที่เห็นชัดเจน และส่วนที่ซ่อนอยู่
4. หาข้อมูลเพิ่มเติมจากที่อื่น อ่านตำราเพื่อทำให้เข้าใจดียิ่งขึ้น
5. หาข้อสรุป ดูจุดอ่อน จุดแข็ง แล้วหาทฤษฎีหรือหลักการมาสนับสนุน เมื่อเข้าชั้นเรียน ผู้เรียนเล่าความคิด และการวิเคราะห์ แล้วรับฟังความคิดผู้อื่นอย่างตั้งใจ หลังการอภิปรายจบ ผู้เรียนควรกลับไปดูสิ่งที่ตนคิด และวิเคราะห์ว่ามีอะไรเปลี่ยนแปลงหรือไม่ มีอะไรที่ควรเพิ่มเติม

ประกอบ คูปรัตน์ (2537, หน้า 58) ได้เสนอแนะขั้นตอนการใช้กรณีศึกษาในการสอนไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนการสอน ผู้สอนต้องเข้าใจเนื้อหากรณีศึกษาทุกแง่มุม เตรียมสมาธิ ในการเป็นผู้ฟังและจากประเด็นการอภิปราย เตรียมคำถามที่กระตุ้นการเรียนรู้ที่ต้องการ คงเป็นคำถาม ที่เฉพาะไม่ใช่คำถามทั่วไป นอกจากนี้ ผู้สอนต้องเตรียมกิจกรรมให้เหมาะสม ต้องมีความเข้าใจกระบวนการกลุ่ม

2. การดำเนินการสอน เริ่มตั้งแต่การนำเข้าสู่บทเรียน และนำเสนอกรณี ซึ่งเป็นไปตามรูปแบบที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่การพัฒนากรณีศึกษา กิจกรรมของผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็น การฟัง การพูด การทำความเข้าใจกับปัญหาในกรณี การวิเคราะห์ปัญหา การตัดสินใจและการติดตามการตัดสินใจ ในส่วนนี้บรรยากาศการเรียนรู้ต้องผ่อนคลาย จำนวนผู้เรียนอาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ละ 5-8 คน ก่อนเข้ากลุ่มใหญ่ ซึ่งกำหนดไว้ไม่เกิน 30 คน สำหรับกิจกรรมระหว่างเรียน 2-3 ชั่วโมง หากเวลาน้อยเกินไปจะทำให้เวลาในกระบวนการกลุ่มมีน้อยเกินไป และในส่วนนี้ผู้สอนต้องลดบทบาท เป็นเพียงผู้กระตุ้นการเรียนรู้เท่านั้น

3. การประเมินการสอนอาจประเมินในรูปของแบบวัด และการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน

สุคนธ์ สันทพานนท์ (2554, หน้า 167) กล่าวขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบศึกษากรณีตัวอย่างหรือกรณีศึกษา ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1) ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ สื่อการเรียนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสามารถนำเสนอได้ ในรูปแบบเอกสาร รูปภาพ วิดิทัศน์ นิทาน บทเรียนการ์ตูน การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่างหรือกรณีศึกษา

2) ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม ประมาณกลุ่มละ 5-7 คน

3) ผู้สอนแนะนำจุดประสงค์การเรียนรู้หรือจุดหมายในการศึกษา ก่อนลงมือการศึกษา

2. ขั้นเสนอกรณีตัวอย่างหรือกรณีศึกษา ผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านกรณีตัวอย่างจากเอกสารหรือให้ชมภาพยนตร์ วิดิทัศน์ ฟังแถบบันทึกเสียง ชมการแสดงบทบาทสมมติหรือผู้สอนอาจเล่ากรณีตัวอย่างให้ฟังแบบเล่านิทานก็ได้ ผู้สอนอาจใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการเล่าเช่นรูปภาพ

ข้อความสำคัญ คติพจน์ คติธรรม และติดข้อความเหล่านั้นไว้ตามลำดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนกลับมาศึกษาเพิ่มเติมได้ในภายหลัง เพื่อไม่ให้ผู้เรียนลืม และจะได้ทบทวนหรือศึกษาในชั้นวิเคราะห์

3. ชั้นวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย ระดมพลังสมองรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อตัดสินใจหาแนวทางแก้ปัญหาและสรุปผลการอภิปรายของสมาชิกในกลุ่ม ผู้สอนอาจจะตั้งประเด็นคำถามกว้าง ๆ เพื่อนำไปสู่การอภิปรายของผู้เรียน

4. ชั้นเสนอผลงาน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน ซึ่งอาจจะทำให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ หรือจะร่วมกันนำเสนอ และให้ผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ มีโอกาสได้ซักถามข้อสงสัย

5. ชั้นสรุป ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหาจากกรณีตัวอย่าง และบันทึกสาระสำคัญเป็นการสรุปข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์รายละเอียดในกรณีตัวอย่างให้เป็นหลักการทั่วไป ผู้สอนควมนเสนอหลักการและทฤษฎี ข้อปฏิสัมพันธ์กับกรณีตัวอย่าง ซึ่งผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าเตรียมมาให้แก่ผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนมีหลักการ และมีแนวปฏิบัติที่กว้างขึ้น

6. ชั้นประเมินผล ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มตอบปัญหาซึ่งผู้สอนได้กำหนดจากกรณีตัวอย่างที่ได้ศึกษาไปแล้ว นอกจากนั้น ผู้สอนอาจจะประเมินผู้เรียนจากการสังเกตในการร่วมสนทนา การรายงาน การตอบคำถาม การทำงานกลุ่มร่วมกันของผู้เรียน

ทิศนา แชมมณี (2545, หน้า 362) ได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญของการสอน ดังนี้

1. ผู้สอน/ผู้เรียนนำเสนอกรณีตัวอย่าง
2. ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง
3. ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ
4. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายคำตอบ
5. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายถึงปัญหา และวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

6. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558, หน้า 337) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง ดังนี้

1. สนทนาทบทวนความรู้เดิม และนำเข้าสู่เรื่องที่จะเรียนด้วยภาพ หรือใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจ

2. เมื่อนักเรียนทราบเรื่องที่จะเรียน ครูสรุปแนวทางการเรียนให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน
3. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 5-6 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มมีหัวหน้าและเลขานุการแจกเอกสารที่ประกอบด้วยกรณีตัวอย่าง และประเด็นปัญหา แล้วให้แต่ละกลุ่มศึกษากรณีตัวอย่าง อภิปราย ถกเถียง เพื่อสรุปประเด็นปัญหา
4. ตัวแทนของกลุ่มทุกกลุ่มออกมาอภิปรายผลสรุปของกลุ่มในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่กลุ่มรับผิดชอบ

5. ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปประเด็นสำคัญ ๆ พร้อมทั้งให้นักเรียนสรุปว่าในเรื่องนี้ให้สาระสำคัญอะไรบ้าง นักเรียนจะตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอย่างไร และกรณีตัวอย่างนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างไรบ้าง ซึ่งเป็นขั้นที่สำคัญที่สุดที่นักเรียนควรจะได้รับทราบแนวสรุปของประเด็นปัญหานี้จะทำให้ นักเรียนมีความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สรุปขั้นตอนและแนวทางของการนำกรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนคือ ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2547, หน้า 94) จำนวน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเสนอกรณีศึกษาและประเด็นคำถามสำหรับผู้เรียนอภิปราย ซึ่งผู้สอนได้เตรียมไว้ วิธีการนำเสนอสามารถทำได้หลายวิธี พิมพ์เป็นเอกสารแจกให้อ่าน เล่ากรณีศึกษาให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อ เช่น ชาวจากหนังสือพิมพ์ ชาวจากอินเทอร์เน็ต ผู้สอนอาจใช้กรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงก็ได้ แต่กรณีนี้ผู้สอนต้องมีความชำนาญในการวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง และตั้งประเด็นคำถามสำหรับการค้นหาคำตอบ และการอภิปรายได้รวดเร็ว

1.2 ขั้นการศึกษากรณีศึกษา หรือกรณีตัวอย่าง และการอภิปราย

1.2.1 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม

1.2.2 ให้ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่าง โดยให้เวลาในการศึกษาอย่างเพียงพอ ให้สมาชิกหาคำตอบตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดไว้ ผู้เรียนแต่ละคนควรมีคำตอบตามประเด็นคำถามเตรียมไว้เพื่ออภิปราย

1.2.3 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามประเด็นคำถามเพื่อให้ได้ข้อสรุปของกลุ่มย่อย

1.2.4 นำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่มเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

1.3 ชั้นสรุปผลการเรียนรู้

1.3.1 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียนและสรุปสาระสำคัญ หรือข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้

1.3.2 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำแบบทดสอบ การตรวจผลงาน การสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน เป็นต้น

6. สื่อในชีวิตประจำวัน

1. ความหมายของสื่อในชีวิตประจำวัน

ในการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำว่า สื่อในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจะใช้คำว่าเอกสารจริง ซึ่งมีความหมายเดียวกับสื่อในชีวิตประจำวันคำว่า สื่อในชีวิตประจำวันหรือเอกสารจริงนั้น ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Authentic Materials" ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้ สวอฟฟาร์ (Swaffar, 1985, p.15) ได้ให้ความหมายของเอกสารจริงว่า เป็นบทอ่านเพื่อสื่อความหมาย เขียนขึ้นโดยเจ้าของภาษาเพื่อให้เจ้าของภาษาด้วยกันอ่าน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกรอกรายละเอียด ชักชวนหรือขอบคุณ เป็นต้น

2. ประเภทของสื่อในชีวิตประจำวัน

สื่อในชีวิตประจำวันหรือเอกสารจริงมีหลายลักษณะต่าง ๆ กัน จึงมีผู้จัดไว้เป็นประเภทดังนี้

อาเฮลลัล (Ahellal, 1990, p.39) ได้แบ่งสื่อในชีวิตประจำวัน ออกเป็น 2 ประเภท

คือ

1. สื่อในชีวิตประจำวันประเภทที่ไม่มีข้อความ ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ ภาพเขียน

เป็นต้น

2. สื่อในชีวิตประจำวันประเภทที่มีข้อความ ได้แก่ แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ จดหมาย

เป็นต้น

เกคินี บุรณกิจ (2534, หน้า 24) ได้แบ่งสื่อในชีวิตประจำวัน ออกเป็น 2 ประเภท

คือ

1. สื่อในชีวิตประจำวันประเภทตีพิมพ์ ในรูปแบบของแผ่นป้ายประกาศ จดหมายแบบฟอร์มต่าง ๆ โฆษณาในหนังสือพิมพ์ และวารสารต่าง ๆ

2. สื่อในชีวิตประจำวันประเภทเสียง ได้แก่ รายการวิทยุ เพลง บทสนทนา ที่อัด

จากสภาพความเป็นจริง เป็นต้น

นิราวรรณ ชูรัตนสิทธิ์ (2535, หน้า 46-54) ได้แบ่งสื่อในชีวิตประจำวัน ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สื่อในชีวิตประจำวันประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ ใบโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น
2. สื่อในชีวิตประจำวันประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องเล่นเทป วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

สุวรรณี เวทโรสง (2544, หน้า 21) ได้แบ่งสื่อในชีวิตประจำวัน ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สื่อในชีวิตประจำวันประเภทเขียน หรือประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร นิทาน แผ่นป้าย โฆษณา ใบปลิว แผ่นพับ จุลากยา คำ แนะนำ ในการใช้เครื่องมือและแบบฟอร์มต่าง ๆ เป็นต้น
2. สื่อในชีวิตประจำวันประเภทเสียง ได้แก่ เสียงที่บันทึกจากสถานการณ์จริง เพลงบทสัมภาษณ์ ปรากฏา รายการวิทยุและโทรทัศน์ เป็นต้นดังนั้นก็สรุปได้ว่า สื่อในชีวิตประจำวัน มี 2 ประเภท คือ ประเภทที่เป็นสิ่งพิมพ์ เช่น โฆษณา จุลากยา แผ่นพับ คำ สั่ง คำ แนะนำ และ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งก็คือประเภทเสียง เช่น รายการวิทยุ โทรทัศน์ บทสนทนา เป็นต้น

3. ความสำคัญและประโยชน์ของสื่อในชีวิตประจำวัน

สวอฟฟาร์ (Swaffar, 1985, p.18) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ควรนำไปใช้ในการเรียนการสอน ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ข้อความในสื่อในชีวิตประจำวัน จะเป็นข้อความที่สมบูรณ์ เพราะไม่มีการปรับเนื้อหา (Simplified) ข้อความในเอกสารจริงแต่ละชนิดจะมีวัตถุประสงค์ต่างกันไปสู่สอนจึงมีอิสระในการใช้เทคนิคและกลวิธีในการสอน
2. สื่อในชีวิตประจำวันมีข้อความที่หลากหลายและมีความเป็นธรรมชาติผู้เรียนจึงสามารถเลือกได้ตามความสนใจของตนทำให้เกิดแรงจูงใจในการอ่านสูงขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนก็อาจเลือกข้อความที่เหมาะสมสำหรับการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินได้
3. ข้อความในสื่อในชีวิตประจำวันที่ผู้เรียนสนใจและมีความคุ้นเคยจะสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน

4. ลักษณะของความซ้ำซ้อนของภาษา (Redundancy) ที่ปรากฏในสื่อในชีวิตประจำวันจะช่วยให้ผู้เรียนฝึกเดาได้

5. ข้อความในสื่อในชีวิตประจำวันช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้เดิม (Prior Knowledge) และช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้น

การคิดแก้ปัญหา

1. ความหมายของการคิดแก้ปัญหา

กาเย่ (Gagne, 1970, p.63 อ้างอิงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2557, หน้า 67) ให้ความหมายการคิดแก้ปัญหาว่า เป็นรูปแบบการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ประเภทหลักการที่มีความเกี่ยวข้องกันตั้งแต่สองประเภทขึ้นไป และใช้หลักการนั้นมาผสมผสานกันจนเป็นความสามารถชนิดใหม่ ที่เรียกว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

กู๊ด (Good, 1973, p.518 อ้างอิงใน สุคนธ์ สินธพานนท์, 2551, หน้า 104) อธิบายว่าการแก้ปัญหาเป็นแบบแผนหรือวิธีการซึ่งอยู่ในสภาวะที่มีความยุ่งยากลำบาก หรืออยู่ในสภาวะที่พยายามตรวจสอบข้อมูลที่ทำมาได้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปัญหา มีการตั้งสมมติฐานและตรวจสอบสมมติฐาน ภายใต้การควบคุม มีการเก็บข้อมูลจากการทดลองเพื่อหาความสัมพันธ์นั้นว่าจริงหรือไม่

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, หน้า 153) ได้ให้ความหมายของการคิดแก้ปัญหา คือ การคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ที่คอยก่อกวน สร้างความรำคาญ สร้างความยุ่งยากสับสน และความวิตกกังวล และพยายามหาหนทางคลี่คลายสิ่งเหล่านั้นให้ปรากฏ และหาหนทางขจัดปัดเป่าสิ่งที่เป็นปัญหาก่อความรำคาญ ความวิตกกังวล ความยุ่งยากสับสนให้หมดไปอย่างมีขั้นตอน

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552, หน้า 104) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หมายถึง การนำประสบการณ์เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้มาเป็นพื้นฐานการแก้ปัญหาในสถานการณ์หรือปัญหาใหม่ โดยมีขั้นตอนหรือกระบวนการในการแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมายหรือเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ความสามารถในการแก้ปัญหของบุคคลจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะทางสมอง ประสบการณ์ ความสนใจ สติปัญญา ความพร้อม แรงจูงใจ

สุวิทย์ มูลคำ (2547, หน้า 15) ให้ความหมายการคิดแก้ปัญหา คือความสามารถทางสมองในการขจัดสภาวะความไม่สมดุลที่เกิดขึ้น โดยพยายามปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อม ให้สมดุลกลับเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสภาวะที่เราคาดหวัง

สรุปได้ว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หมายถึง การนำประสบการณ์เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้มาเป็นพื้นฐานการแก้ปัญหาในสถานการณ์หรือปัญหาใหม่ เพื่อใช้โดยพยายามปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อม ให้ผสมกลมกลืนกลับเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสภาวะที่เราคาดหวังอย่างมีขั้นตอนมาใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

2. แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา

2.1.1 ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) การ์ดเนอร์ (สจวร์ต สนิธพานนท์, 2551, หน้า 22 อ้างอิงใน ทิศนา แชมมณี, 2548, หน้า 85-89) กล่าวว่า การ์ดเนอร์เป็นผู้วางทฤษฎีพหุปัญญา ซึ่งเป็นทฤษฎีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด เกี่ยวกับ “เชาว์ปัญญา” มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนในปัจจุบัน การ์ดเนอร์ (Gardner) ได้ให้ความหมายของ “เชาว์ปัญญา” (intelligence) คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ หรือการสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมในแต่ละแห่ง รวมทั้งความสามารถในการตั้งปัญหาเพื่อหาคำตอบ และเพิ่มพูนความรู้ เชาว์ปัญญาของบุคคลประกอบด้วยความสามารถ 3 ประการ คือ

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นไปตามธรรมชาติ และตามบริบททางวัฒนธรรมของบุคคลนั้น
2. ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพและสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรม
3. ความสามารถในการแสวงหาหรือตั้งปัญหาเพื่อหาคำตอบและเพิ่มพูนความรู้

การ์ดเนอร์ได้จำแนกเชาว์ปัญญาหรือสติปัญญาของมนุษย์ออกเป็น 8 ด้าน

1) ด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ผู้มีสติปัญญาด้านนี้จะแสดงออกในความสามารถด้านการอ่าน การเขียน การพูดอภิปราย การสื่อสารกับผู้อื่น การใช้คำศัพท์ การแสดงออกความคิด การประพันธ์ การแต่งเรื่อง การเล่าเรื่อง

2) ด้านคณิตศาสตร์ หรือการใช้เหตุผล (Logical Mathematical Intelligence) ผู้ที่มีความสามารถด้านคณิตศาสตร์หรือการใช้เหตุผล มักจะคิดโดยใช้สัญลักษณ์ มี

ระบบระเบียบในการคิด ชอบคิดวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งต่าง ๆ ให้เห็นชัดเจน ชอบคิดและทำอะไรตามเหตุผล เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ง่าย ชอบและทำคณิตศาสตร์ได้ดี

3) ด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence) ผู้ที่มีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์จะแสดงออกทางศิลปะ การวาดภาพ การสร้างภาพ การคิดเป็นภาพ การเห็นรายละเอียด การใช้สีในการสร้างสรรค์งานต่าง ๆ และมองเห็นวิธีแก้ปัญหาในมโนภาพ

4) ด้านดนตรี (Musical Intelligence) ผู้ที่มีสติปัญญาด้านนี้ จะแสดงความสามารถออกมาในด้านการร้องเพลง ฟังเพลง แต่งเพลง คนตรี การเต้น และมีความไวต่อการรับรู้ เสียง และจังหวะต่าง ๆ

5) ด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ (Bodily-Kinetics Intelligence) ผู้ที่มีสติปัญญาด้านนี้จะแสดงออกทางความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การเล่นกีฬา เกมต่าง ๆ การแสดง การเต้นรำ ฯลฯ

6) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) ผู้ที่มีสติปัญญาด้านนี้จะแสดงออกในการรู้จักปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงาน การแก้ปัญหาความขัดแย้ง เป็นผู้ที่ไวต่อความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น มีความเป็นมิตรและชอบช่วยเหลือผู้อื่น

7) ด้านการคิดการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ผู้ที่มีสติปัญญาด้านการคิด และการเข้าใจตนเอง จะเป็นผู้ที่ชอบคิด พิจารณาไตร่ตรอง มองตนเองและทำความเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง มีความมั่นคงในความคิดความเชื่อต่าง ๆ จะทำอะไรก็ต้องใช้เวลาในการคิดไตร่ตรอง ผู้มีสติปัญญาในด้านนี้มักเกิดร่วมกับสติปัญญาด้านอื่นอย่างน้อย 2 ด้านขึ้นไป

8) ด้านความเข้าใจธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) ผู้มีสติปัญญาในด้านนี้จะมีความสามารถในการสังเกตสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การจำแนกแยกแยะจัดหมวดหมู่สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เป็นผู้ที่มีความเข้าใจธรรมชาติ ตระหนักในความสำคัญของสิ่งแวดล้อมรอบตัว

2.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ (Gagne) กาเย่ (สจวร์ท ลินธพานนท์, 2551, หน้า 25 อ้างอิงใน ทิศนา แชมมณี, 2548, หน้า 72-75) ได้กล่าวว่า สมรรถภาพในการเรียนรู้ด้านทักษะด้านสติปัญญา (Intellectual Skill) ว่าเป็นความสามารถในการใช้สมองคิด หาเหตุผลโดยใช้ข้อมูล ประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ในด้านต่าง ๆ นับแต่การเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นทักษะง่าย ๆ ไปสู่ทักษะที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น ทักษะทางสติปัญญาที่ควรได้รับการฝึกคือความสามารถในการจำแนก ความสามารถในการคิดรวบยอดเป็นรูปธรรม ความสามารถในการ

แก้ปัญหา และได้กล่าวถึง สมรรถภาพในการเรียนรู้ของมนุษย์ด้านยุทธศาสตร์ในการคิด (Cognition Strategies) ว่าเป็นความสามารถในการทำงานภายในสมองของมนุษย์ ซึ่งควบคุมการเรียนรู้ การเลือกรับรู้ การแปลความ การดึงความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และประสบการณ์เดิมที่สะสมเอาไว้ออกมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาที่มีสถานการณ์แตกต่างกันได้ดี และความสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา

ดิวอี้ (Dewey, 1976) มีความเห็นว่า กระบวนการในการแก้ปัญหานั้น ควรประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation) หมายถึง ขั้นการตั้งปัญหา หรือค้นหาปัญหาว่า ปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์นั้น ๆ คืออะไร

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) หมายถึง ขั้นตอนในการพิจารณาว่า สิ่งใดบ้างเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา หรือสิ่งใดที่ไม่ใช่สาเหตุที่สำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะแตกต่างกัน มีระดับความยากง่ายที่จะแก้ไขได้ต่างกัน จึงต้องพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

- 1) มีตัวแปรต้น หรือองค์ประกอบอะไรบ้าง
- 2) มีอะไรบ้างที่ต้องทำในการแก้ปัญหา
- 3) ต้องมองปัญหาในวงกว้าง โดยไม่มองเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อจะ

แก้ปัญหาทีละตอน

- 4) ต้องรู้จักคำถามที่เป็นกุญแจนำไปสู่การแก้ปัญหา
- 5) พยายามดูเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริง ๆ บางครั้งอาจมีสิ่งที่เรามองเห็นไม่ชัดเจนที่เป็นตัวก่อบปัญหา ถ้าจัดสิ่งนั้นได้ก็จะแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ขั้นการเสนอแนวทางแก้ปัญหา (Production) หมายถึง การหาวิธีการแก้ปัญหา ให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา แล้วออกมาในรูปวิธีการ เป็นการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา เพื่อตั้งสมมติฐานที่ต้องพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

- 1) จะมีวิธีการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาอย่างไร
- 2) สร้างสมมติฐานหรือคำถามที่อาจเป็นไปได้เพื่อช่วยแก้ปัญหาได้

อย่างไร

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผล (Verification) หมายถึง ขั้นในการเสนอเกณฑ์เพื่อการตรวจสอบผลลัพธ์ได้จากการเสนอวิธีการแก้ปัญหา ถ้าผลลัพธ์ไม่ได้ผล ต้องมีการเสนอวิธีการแก้ปัญหาใหม่ จนกว่าจะได้วิธีการที่ดีที่สุด หรือถูกต้องที่สุด

ขั้นที่ 5 ขั้นการนำไปประยุกต์ใช้ (Reapplication) หมายถึง การนำวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องไปใช้ในโอกาสข้างหน้า เมื่อพบกับเหตุการณ์คล้ายกับปัญหาที่เคยพบแล้ว

กิลฟอร์ด (Guilford, 1971) ได้ลำดับกระบวนการแก้ปัญหา ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation) หมายถึง ขั้นการตั้งปัญหา หรือค้นหาว่ปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์นั้น ๆ คืออะไร

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) หมายถึง ขั้นในการพิจารณาดูว่าสิ่งใดบ้างที่เป็นสาเหตุที่สำคัญของปัญหา หรือสิ่งใดที่ไม่ใช่สาเหตุสำคัญของปัญหา

ขั้นที่ 3 ขั้นในการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา (Product) หมายถึง การหาวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงสาเหตุของปัญหา แล้วออกมาในรูปของวิธีการ สุดท้ายจะได้ผลลัพธ์ออกมา

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบ (Verification) หมายถึง การเสนอเกณฑ์เพื่อการตรวจสอบผลลัพธ์ได้จากการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา ถ้าพบว่าผลลัพธ์ยังไม่ได้ผลที่ถูกต้อง ก็ต้องมีการเสนอแนวทางแก้ปัญหานี้ใหม่ จนกว่าจะได้แนวทางที่ดีที่สุด หรือถูกต้องที่สุด

ขั้นที่ 5 ขั้นในการนำไปประยุกต์ใช้ (Reapplication) หมายถึง การนำวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องไปใช้ในโอกาสข้างหน้า เมื่อพบกับเหตุการณ์คล้ายคลึงกับปัญหาที่เคยพบเห็นมาแล้ว

เวียร์ (Weir, 1974) ได้เสนอขั้นตอนในการแก้ปัญหา 4 ขั้น ที่นักการศึกษาให้การยอมรับ และใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติ ทำให้สามารถกำหนดระยะเวลา วิธีการทำงานที่แน่นอนได้ดี ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นระบุปัญหา วิเคราะห์ประโยคที่เป็นปัญหา หรือตั้งปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนด

ขั้นที่ 2 ขั้นนิยามสาเหตุของปัญหา โดยแยกแยะจากลักษณะที่สำคัญ หรือวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกสาเหตุที่แท้จริงหรือสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 3 ขั้นค้นหาแนวทางแก้ปัญหา ตั้งสมมติฐานหรือวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นพิสูจน์คำตอบ ผลลัพธ์ที่ได้จากปัญหาหรือตรวจสอบผลลัพธ์ หมายถึง ความสามารถในการอภิปรายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้วิธีการแก้ปัญหาว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา ดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามี ขั้นตอนในการแก้ปัญหาหลากหลายขั้นตอน ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีตามกระบวนการของ เวียร์ ซึ่งเป็นขั้นตอนในการแก้ปัญหา ที่นักการศึกษาให้การยอมรับ และใช้เป็นแนวทางในการ แก้ปัญหาในการปฏิบัติ ซึ่งเวียร์ได้เสนอกระบวนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการตั้งปัญหา ขั้น การวิเคราะห์ปัญหา ขั้นการค้นหาแนวทางแก้ปัญหา และขั้นการตรวจสอบผลลัพธ์

3. องค์ประกอบของการคิดแก้ปัญหา

มอร์แกน (Morgan, 1978, pp.154-155 อ้างอิงใน สุคนธ์ สินธพานนท์, 2551, หน้า 105) ได้สรุปความสามารถในการแก้ปัญหาของบุคคลต่างกัน เนื่องจากองค์ประกอบต่อไปนี้

1. สติปัญญา ผู้มีสติปัญญาดีจะคิดแก้ปัญหาได้ดี
2. แรงจูงใจ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดแนวทางในการคิดแก้ปัญหา
3. ความพร้อมในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ความพร้อมในการแก้ปัญหานั้นเนื่องจาก ประสบการณ์ที่มีมาก่อน
4. การเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กรอสนิคเคิล และบรูคเนอร์ (Grossnickle and Brueckner, 1959, pp.310-311 อ้างอิงใน สุคนธ์ สินธพานนท์, 2551, หน้า 105) กล่าวถึง องค์ประกอบของกระบวนการแก้ปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาต้องเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก
2. เป็นปัญหาที่สามารถทำการแก้ไขได้
3. ปัญหานั้นอยู่ในขอบเขตที่ชัดเจนที่เด็กแต่ละคนสามารถเข้าใจได้
4. เด็กจะเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้
5. เด็กได้รับการแนะนำจากครูในการวางแผนการแก้ปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูล และการประเมินผล

6. นำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

7. เด็กจะนำกระบวนการแก้ปัญหาที่วางแผนไว้แล้วนั้นมาใช้ในสถานการณ์ที่เป็นต้นกำเนิดของปัญหาที่เกิดขึ้น

8. สรุปการแก้ปัญหา

สรุปองค์ประกอบของการคิดแก้ปัญหาคือเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก มีแรงจูงใจ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดแนวทางในการคิดแก้ปัญหา มีความพร้อมในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ เนื่องจากประสบการณ์ที่มีมาก่อน และเลือกวิธีการแก้ปัญหานั้นกระบวนการแก้ปัญหาที่วางแผนไว้แล้วนั้น มาใช้ในสถานการณ์ที่ได้เหมาะสม

4. ขั้นตอนการคิดแก้ปัญหา

เวียร์ (Weir, 1974, pp.16-18) ได้เสนอขั้นตอนในการแก้ปัญหาไว้ 4 ขั้นตอน ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่ให้การยอมรับ และใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติที่ทำให้สามารถกำหนดระยะเวลาและวิธีการทำงานที่แน่นอนได้ดี ดังนี้

1. ชี้ชัดปัญหาหรือวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนด

2. ชี้นิยามสาเหตุของปัญหาโดยแยกแยะจากลักษณะที่สำคัญ หมายถึง ความสามารถในการบอกสาเหตุที่แท้จริงหรือสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด

3. ชี้ค้นหาแนวทางแก้ปัญหาและตั้งสมมติฐาน หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา

4. ชี้พิสูจน์คำตอบหรือผลลัพธ์ที่ได้จากการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการอภิปรายผลที่เกิดขึ้นหลังจากใช้วิธีการแก้ปัญหาว່ว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

นอกจากนี้ เวียร์ ยังได้กล่าวถึงหลักการแก้ปัญหา (Perception for Problem Solution) ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เริ่มต้นการวิเคราะห์ปัญหาว่าคืออะไร ทบทวนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งได้รูปแบบที่ครอบคลุมเรื่องทั้งหมดต่อไป คือ การแยกแยะปัญหาที่แท้จริงสิ่งที่ปรากฏชัดเจนเห็นได้ง่าย จากนั้นนำไปโยงกับปัญหาใกล้ ๆ ตัวเข้ากับปัญหาทั้งหมดซึ่งบางครั้งอาจเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้นที่แฝงอยู่ในปัญหา หลักการในข้อนี้คือหาความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ย่อย ๆ และความเหมาะสมของเหตุการณ์นั้น ๆ

2. การตัดสินใจในการนิยามปัญหา ซึ่งหลักการข้อนี้จะช่วยคลี่คลายข้อสงสัยที่ติดอยู่ในใจ ลักษณะปัญหาส่วนใหญ่ คือเรื่องของการให้ความหมายของคำ (Semantic) บ่อยครั้งที่ใช้เวลามากกว่าครึ่งหนึ่งของการแก้ปัญหา คือ การให้ความหมายที่คำนี้ถึงความเหมาะสมของข้อความมากกว่า ความเป็นจริงสามารถหลีกเลี่ยงปัญหานี้ได้ โดยการสร้างนิสัยระมัดระวังการนิยามความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

3. การเรียบเรียงเหตุการณ์ต่าง ๆ ของปัญหา ผู้ศึกษาอาจพบว่าจะมีความยุ่งยากในการตัดสินใจในความสัมพันธ์ของปัญหา เช่น ปัญหา B และ C ว่าอะไรมีความสัมพันธ์สูงต่อกัน เมื่อได้รับข้อมูล A น้อยกว่า B และข้อมูล A มากกว่า C จะเห็นว่าความยุ่งยากจะเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้นหากนำปัญหานั้น ๆ จัดให้อยู่ในแบบของตรรกศาสตร์ ซึ่งเทียบได้เท่ากับ B มากกว่า A และ A มากกว่า C

4. ถ้าพบว่าไม่มีทางหาคำตอบจากวิธีการเดิมให้หาวิธีการใหม่ โดยการไต่ตรองหนทางที่เป็นไปได้และกำหนดตัวเลือกจากหนทางที่เป็นส่วนใหญ่ ๆ ของปัญหาทั้งหมด ถ้ามีตัวเลือกมากก็จะสามารถหาหนทางแก้ไขปัญหาก็ดีขึ้นได้

5. ให้อยู่พักเมื่อติดขัดหรือพบอุปสรรค วิธีการแก้ปัญหามักจะบังเอิญเข้ามาหาโดยที่ไม่ได้ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ เลย ความคิดใหม่อาจจะเกิดขึ้นในขณะที่กำลังอาบน้ำ หรือ โกงหนวด ซึ่งมักพูดเสมอถึงเรื่อง 3 Bs ซึ่งได้แก่ Bus, Bath และ Bed เป็นสถานการณ์ที่เราค้นพบสิ่งที่ยิ่งใหญ่ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

6. ปรึกษาปัญหากับผู้อื่น ควรมีการอภิปรายกับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวคิดต่าง ๆ ที่อาจมองข้ามไป ซึ่งการอภิปรายปัญหาตลอดจนวิธีการต่าง ๆ นี้จะช่วยในการแก้ปัญหาได้สำเร็จเป็นอย่างมาก

โดยทั่วไปหลักการเหล่านี้สามารถลดลงเหลือเพียง 2 ประการ คือ พิจารณาก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ และทดลองด้วยวิธีการอื่น ถ้าพบว่าการกำลังติดอยู่ในอุปสรรคที่แก้ไขไม่ได้ เพื่อปรับปรุงช่องทางในการแก้ปัญหา ควรเปิดใจกว้างเพื่อรับความคิดใหม่และอย่าเสียเวลากับการทำอะไรซ้ำ ๆ เมื่อสิ่งเหล่านั้นมองไม่เห็นทางสำเร็จ

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, หน้า 154) ได้กล่าวถึง กระบวนการฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตระหนักรู้ปัญหา (Sensing Problems and Challenges) เป็นขั้นต้นตัวและตระหนักรู้ถึงสิ่งทำให้เกิดปัญหา อยากจะทำบางสิ่งบางอย่างให้ดีขึ้น สามารถกำหนดสิ่งที่เป็น

ประเด็นปัญหา ขั้นนี้เป็นการฝึกฝนเพื่อให้รู้ว่าตัวการที่ทำให้เกิดความยุ่งเหยิงวุ่นวาย ของคับใจนั้นคืออะไร เป็นขั้นที่ถูกฝึกให้มองเห็นสิ่ง หรือสัญญาณอันตราย มองและสังเกตและพิจารณาสิ่งที่เป็นปมปัญหาอย่างไตร่ตรอง มีสติและพิจารณาว่า เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น หรือเกิดสิ่งนั้น

2. ขั้นรวบรวมข้อมูล หรือ ขั้นการค้นหาสาเหตุของปัญหา (Data Finding หรือ Fact Finding) เป็นขั้นพิจารณาถึงสิ่งที่เราเกิดความวิตกกังวล สับสน วุ่นวายใจ เมื่อพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบและมองเห็นปมปัญหาแล้ว จะต้องค้นหาและเก็บรวบรวมข้อมูล สอบถาม ค้นคว้า สิ่งที่เราคิดว่ามีความเกี่ยวข้องกับปัญหาได้มากที่สุด และจัดเรียงข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่

3. การกำหนดหรือระบุปัญหา (Problem Finding) เป็นขั้นตอนที่สามารถระบุได้ว่าอะไรคือตัวการหรือปมปัญหาที่แท้จริง โดยจะเขียนทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นปัญหาทั้งหมดให้มากที่สุดแล้วจะค่อย ๆ พิจารณาว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง อะไรคือปัญหาใหญ่ อะไรคือปัญหาเล็ก แล้วพิจารณาว่าทำไมจึงเกิดปัญหานั้นขึ้นมา

4. ค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหา (Idea Finding) เป็นขั้นที่คิดค้นหาวิธีการในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมให้ได้มากมายหลาย ๆ วิธี โดยพยายามคิดค้นหาวิธีทั้งที่เป็นปกติ หรือเป็นวิธีที่แหวกแนว แปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งอาจเป็นวิธีที่ไม่มีใครจะคิดถึง เข้าไปด้วย

5. ขั้นค้นหาข้อสรุปและเลือกวิธีการแก้ปัญหา (Solution Finding) เป็นการค้นหาข้อสรุปจากแนวทางหลาย ๆ ทาง ในการแก้ปัญหานั้น วิธีใดเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด เป็นที่ยอมรับมากที่สุด

6. ขั้นดำเนินการแก้ปัญหา (Acceptance Finding) เป็นขั้นตอนที่ชี้ให้เห็นว่า การตัดสินใจมีความถูกต้องและเหมาะสม สามารถนำเอาวิธีการที่เลือกนั้นไปปฏิบัติได้ ขั้นนี้เป็นการฝึกฝนการกำหนดขั้นตอน และปฏิบัติตามขั้นตอนในการแก้ปัญหาตามที่ได้ เลือกวิธีการแก้ปัญหา โดยการวางแผนเป็นขั้น ๆ ว่าต้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไรตามลำดับ และค้นคว้าสิ่งอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การแก้ปัญหาสำเร็จ

สุวิทย์ มูลคำ (2547, หน้า 28) สรุปขั้นตอนของการคิดแก้ปัญหาเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นการทบทวนปัญหาที่พบเพื่อทำความเข้าใจให้ท้องแท้ในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดขอบเขตของปัญหา

ขั้นที่ 2 ตั้งสมมุติฐานหรือสาเหตุของปัญหา เป็นการคาดคะเนคำตอบของปัญหา โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ช่วยในการคาดคะเน รวมทั้งการพิจารณาสาเหตุของปัญหาว่ามาจากสาเหตุอะไร หรือจะมีวิธีการแก้ปัญหาได้โดยวิธีใดบ้าง ซึ่งควรจะตั้งสมมุติฐานไว้หลาย ๆ อย่าง

ขั้นที่ 3 วางแผนแก้ปัญหา เป็นการคิดหาวิธีการเทคนิคเพื่อแก้ปัญหา และกำหนดขั้นตอนย่อยของการแก้ปัญหาไว้อย่างเหมาะสม

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการค้นคว้าหาความรู้ จากแหล่งต่าง ๆ ตามแผนที่วางไว้ ซึ่งขั้นนี้จะเป็นขั้นการทดลองและลงมือแก้ปัญหาด้วย

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล และทดสอบสมมุติฐาน เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมมาทำการวิเคราะห์ วิจัยจนมีความถูกต้อง เทียงตรง และเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด และทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ขั้นที่ 6 สรุปผล เป็นการประเมินผลวิธีการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาที่ได้ผลที่สุด โดยอาจสรุปในรูปของหลักการที่จะนำไปอธิบายเป็นคำตอบตลอดจนนำความรู้ไปใช้

บลูม (Bloom, 1956, p.122 อ้างอิงใน สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2551, หน้า 107) ได้เสนอขั้นตอนการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อผู้เรียนได้พบปัญหา ผู้เรียนจะคิดค้นหาสิ่งที่เคยพบเห็น ที่เกี่ยวกับปัญหา

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนจะใช้ผลจากขั้นที่หนึ่ง มาสร้างรูปแบบของปัญหาขึ้นมาใหม่

ขั้นที่ 3 จำแนกแยกแยะปัญหา

ขั้นที่ 4 การเลือกใช้ทฤษฎี หลักการ ความคิด วิธีการที่เหมาะสมกับปัญหา

ขั้นที่ 5 การใช้ข้อสรุปของวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

Weir (1974 อ้างอิงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2557, หน้า 71) ได้เสนอขั้นตอนในการแก้ปัญหามี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งปัญหาโดยการตั้งปัญหาของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา โดยการแยกแยะปัญหาให้ชัดเจนขึ้น

ขั้นที่ 3 การเสนอวิธีการแก้ปัญหาโดยการเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบผลลัพธ์ โดยดำเนินการตรวจสอบผลสำเร็จของการแก้ปัญหา

Weir (1974 อ้างอิงใน ลักษณะ สรวิวัฒน์, 2549, หน้า 37) ได้เสนอขั้นตอนในการแก้ปัญหามี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกปัญหาที่สำคัญที่สุดภายในขอบเขตของข้อเท็จจริงตามสถานการณ์

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาของข้อเท็จจริงตามสถานการณ์

ขั้นที่ 3 การเสนอวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีการในการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบผลลัพธ์ หมายถึง ความสามารถอธิบายผลที่เกิดขึ้น หลังจากการใช้วิธีการคิดแก้ปัญหาในข้อ 3 ได้ว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

ดีวี่ (Dewey, 1976 อ้างอิงใน สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2551, หน้า 108) ได้เสนอวิธีการคิดแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation) หมายถึง การรับรู้และเข้าใจปัญหา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้ประสบปัญหาจะต้องรับรู้และเข้าใจตัวปัญหาก่อนว่าปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์นั้นคืออะไร

2. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) เป็นการพิจารณาดูว่าสิ่งใดบ้างเป็นสาเหตุที่สำคัญของปัญหา กล่าวคือ มีการระบุและแจกแจงลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้น จะมีลักษณะแตกต่างกันระดับความยากง่ายที่จะแก้ไขต่างกัน โดยพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

- 1) มีตัวแปรต้นหรือองค์ประกอบอะไรบ้าง
- 2) มีอะไรบ้างที่ต้องทำให้เกิดปัญหา
- 3) ขจัดการมองปัญหาในวงกว้างออกไป โดยให้มองเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะแก้ปัญหาไปที่ละขั้นตอน

4) รู้จักถามคำถามที่จะเป็นกุญแจนำไปสู่การแก้ปัญหา

5) พยายามดูเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริง ๆ

3. ขั้นเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา (Production) หมายถึง การหาวิธีการให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา แล้วออกมาในรูปแบบของวิธีการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา เพื่อการตั้งสมมติฐาน

1) จะมีวิธีการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาอย่างไร ใครเป็นผู้ให้ข้อมูลนั้น

2) สร้างสมมติฐาน หรือคำถามที่อาจเป็นไปได้เพื่อช่วยแก้ปัญหา

4. ขั้นตรวจสอบผล (Verification) หมายถึง การเสนอกฎเกณฑ์เพื่อการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการเสนอวิธีแก้ปัญหา ถ้าผลที่ได้รับไม่ถูกต้อง ก็เสนอวิธีแก้ปัญหาใหม่จนกว่าจะได้วิธีการที่ดีที่สุดหรือถูกต้องที่สุด

5. ขั้นการนำไปประยุกต์ใหม่ (Reapplication) หมายถึง การนำวิธีแก้ปัญหานั้นไปใช้ใหม่ในโอกาสข้างหน้า เมื่อพบกับเหตุการณ์คล้ายกับปัญหาที่เคยพบมาแล้ว

สุวิทย์ มูลคำ (2547, หน้า 24) ได้กล่าวถึง ลักษณะของกระบวนการคิดแก้ปัญหามีดังนี้

1. การแก้ปัญหานั้นต้องเป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายการกระทำที่ขาดจุดมุ่งหมาย ไม่นับว่าเป็นการแก้ปัญหานั้น

2. การแก้ปัญหามีวิธีการหลายวิธี ผู้แก้ปัญหานั้นจะต้องเลือกวิธีการที่มีความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของตน

3. วิธีแก้ปัญหานั้นแต่ละปัญหาอาจจะใช้วิธีการที่แตกต่างกัน จะขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ปัจจัยหรือบริบทที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ

4. การแก้ปัญหานั้นจะต้องอาศัยความรู้แจ้งเห็นจริง คือ การในการแก้ปัญหานั้นแต่ละครั้งนั้น จะต้องศึกษาปัญหาให้เข้าใจต้องแท้เสียก่อนจึงจะสามารถแก้ปัญหานั้นได้

5. การแก้ปัญหานั้นเป็นการสร้างสรรค์ คือ เมื่อแก้ปัญหานั้นได้สำเร็จจะต้องได้ความรู้ใหม่เกิดขึ้น และผู้แก้จะต้องมีสติปัญญาองงามขึ้นด้วย

6. ปัญหาที่นำมาแก้ ต้องไม่เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ เพราะกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำนั้นไม่ถือว่าเป็นปัญหา

7. กระบวนการที่ทำไปโดยไม่มีแบบแผนไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหานั้น

8. กิจกรรมที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหานั้นเดิมไม่ได้ ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหานั้น

9. กิจกรรมที่ทำไปเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหานั้น

10. การแก้ปัญหานั้นย่อมประกอบด้วย การวิพากษ์ วิเคราะห์ วิเคราะห์ และสังเคราะห์

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการคิดแก้ปัญหานั้นมีขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน แต่อาจมีความละเอียดแตกต่างกันตามแต่ละบุคคล โดยในงานวิจัยนี้ได้เลือกใช้ขั้นตอนการคิดแก้ปัญหานั้นตามแนวของเวียร์ Weir มี 4 ขั้นตอนหลักคือ ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกปัญหาที่สำคัญที่สุดภายในของเขตของข้อเท็จจริงตามสถานการณ์ ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาของข้อเท็จจริงตามสถานการณ์ ขั้นที่ 3 การเสนอวิธีการแก้ปัญหานั้น หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีการในการแก้ปัญหานั้นให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา ขั้นที่ 4 การตรวจสอบผลลัพธ์ หมายถึง ความสามารถอธิบายผลที่เกิดขึ้น หลังจากการใช้วิธีการคิดแก้ปัญหานั้นในข้อ 3 ได้ว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

5. วิธีการสอนคิดแก้ปัญหา

ชนาธิป พรสกุล (2554, หน้า 14) ได้กล่าวถึง กระบวนการสอนคิด หรือขั้นตอนการคิด มีขั้นตอนหลัก 6 ขั้น ไม่ว่าจะครูจะเลือกวิธีสอนแบบใด ครูสามารถประยุกต์วิธีการเหล่านี้ให้เข้าตามขั้นตอนหลัก ถ้าครูเข้าใจว่าแต่ละขั้นต่อนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักทักษะ หรือวิธีคิดที่ต้องการสอน โดยครูจัด 1 บทเรียนเน้นวิธีการของทักษะการคิดนั้น

ขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้เรียนฝึกทักษะนั้นตามคำแนะนำ โดยใช้สถานการณ์เหมือนกับบทเรียนในขั้นตอนที่ 1 ครูจะฝึกจนผู้เรียนชำนาญในการใช้ทักษะนั้น

ขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้เรียนฝึกทักษะนั้น โดยเลือกสถานการณ์เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 2 มาฝึกซ้ำด้วยตนเองโดยไม่มีคำแนะนำ ผู้เรียนจะซึมซับกฎ หลักการต่าง ๆ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญที่นำไปสู่การคิดแบบอัตโนมัติ และใช้ทักษะนั้นเหมือนเป็นเจ้าของ

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นประยุกต์ใช้ทักษะการคิดในสถานการณ์ใหม่ที่ไม่น่าคุ้นเคยมักอยู่นอกชั้นเรียน แต่ครูจำเป็นต้องสอนขั้นนี้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการประยุกต์ โดยจัดอีก 1 บทเรียนที่เน้นการประยุกต์ใช้

ขั้นตอนที่ 5 ให้ผู้เรียนฝึกวิธีประยุกต์ใช้ตามคำแนะนำในสถานการณ์ หรือบริบทใหม่ ฝึกซ้ำ ๆ จนผู้เรียนชำนาญในการใช้ในบริบทใหม่

ขั้นตอนที่ 6 ให้บทเรียนเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดด้วยตนเอง ครูอาจใช้ขั้นตอนเดียวกับวิธีการเดียวกับขั้นตอนที่ 3 ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกวิธีการ หรือใช้วิธีการหลายอย่างที่ได้เรียนรู้มาแล้ว มาใช้ในหลายบริบท ขั้นนี้เป็นการคิดแบบอัตโนมัติที่มีความถูกต้องแม่นยำมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กรมวิชาการ (2537, หน้า 11) ได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมการสอนของครูโดยการจัดสถานการณ์ภายนอกต่าง ๆ เพื่อช่วยผู้เรียนใช้กระบวนการแก้ปัญหา เช่น

1. จัดสถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์ใหม่ และมีวิธีการแก้ปัญหาได้หลาย ๆ วิธีมาให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการปัญหาให้มาก ๆ

2. ปัญหาที่ผู้สอนได้หยิบยกมาให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนนั้น ควรเป็นปัญหาที่ไม่พ้นวิสัยของผู้เรียนหรือต้องอยู่ภายในกรอบของทักษะเชาว์ปัญญาของผู้เรียน

3. การฝึกแก้ปัญหาที่ผู้สอนควรจะได้แนะนำให้ผู้เรียนได้ตีปัญหาให้แตกก่อนว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอะไร ถ้าเป็นปัญหาใหญ่ ควรแตกออกเป็นปัญหาย่อย ๆ แล้วคิดแก้ปัญหาย่อยแต่ละปัญหา ซึ่งถ้าสามารถแก้ปัญหาย่อยได้หมดทุกข้อก็แสดงว่าสามารถแก้ปัญหาใหญ่ได้นั่นเอง

4. จัดบรรยากาศของการเรียนการสอน หรือจัดสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสภาพภายนอกของผู้เรียนได้เป็นไปในลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไม่ตายตัว ผู้เรียนก็จะแสดงความรู้สึกว่าเขาสามารถค้นค้นเปลี่ยนแปลงอะไรได้บ้างในบทบาทต่าง ๆ ของตนเอง

5. ให้โอกาสผู้เรียนได้คิดอยู่เสมอ

6. การฝึกฝนการแก้ปัญหา หรือการแก้ปัญหาคือ การทำตามผู้สอนไม่ควรจะบอกการแก้ปัญหาให้ตรง ๆ เพราะถ้าบอกไปแล้วผู้เรียนจะไม่ได้ยุทธศาสตร์ของการคิด

สจุนท์ สินธพานนท์ (2551, หน้า 121) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ตามวิธีการคิดแก้ปัญหาของดิวอี้ (Dewey) มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นการรับรู้และเข้าใจปัญหา

ในขั้นนี้ครูจะนำสถานการณ์ในแบบฝึกที่ครูเตรียมมาให้ให้นักเรียนพิจารณาว่ามีปัญหาสำคัญคืออะไร หรือครูจะนำข่าว บทความมาให้ให้นักเรียนพิจารณาสภาพปัญหาก็ได้ เช่น ผลกระทบของตำบลไม่เป็นที่นิยมของตลาด

2. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา เป็นการพิจารณาว่าสิ่งใดบ้างเป็นสาเหตุที่สำคัญของปัญหา

ครูจะฝึกนักเรียนให้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่ผลกระทบของตำบลไม่เป็นที่นิยมของตลาดว่า มีสาเหตุอะไรบ้าง โดยมีการแยกแยะหาส่วนประกอบของปัญหา สิ่งที่ทำให้เกิดปัญหา และตัดประเด็นที่ไม่ใช่ปัญหาออก จนได้ปัญหาที่แท้จริงคืออะไร เช่นสรุปได้ว่าสาเหตุจากขาดการประชาสัมพันธ์

3. ขั้นเสนอแนวทางแก้ปัญหา เมื่อหาสาเหตุที่แท้จริงแล้ว ก็รวบรวมข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหา และตัดสินใจว่าแนวทางที่แท้จริงควรใช้วิธีการใด กล่าวคือ มีการสร้างสมมุติฐานเพื่อเป็นประเด็นหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยกำหนดว่าการใช้แผ่นโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ผลกระทบตำบลจะช่วยให้คนรู้จักและสนใจซื้อผลิตภัณฑ์มากขึ้น

4. ขั้นตรวจสอบผล

เมื่อมีการแก้ไขปัญหามาตามแนวทางที่กำหนดแล้ว ก็ต้องตรวจสอบผลที่ได้รับว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องก็สามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาใหม่ จนกว่าจะได้วิธีการที่ถูกต้องที่สุด ซึ่งในขั้นนี้นักเรียนอาจจะทำโครงการเกี่ยวกับการผลิตโปสเตอร์ ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ตำบลก็ได้

เป็นภาคปฏิบัติ เพื่อได้ผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ หรือนักเรียนอาจจะปฏิบัติจริงตามแนวทางที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 3

5. ขั้นการนำไปประยุกต์ใหม่

เมื่อนักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ก็สามารถเสนอวิธีการนำไปประยุกต์ในเหตุการณ์อื่น ๆ อีกสรุปวิธีการสอนคิดแก้ปัญหา ได้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นการรับรู้และเข้าใจปัญหา โดยครูจะนำสถานการณ์ในรูปแบบฝึกที่ครูเตรียมมาให้ให้นักเรียนพิจารณาว่ามีปัญหาสำคัญคืออะไร หรือครูจะนำข่าว บทความมาให้ให้นักเรียนพิจารณาสภาพปัญหาก็ได้

2. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา เป็นการพิจารณาว่าสิ่งใดบ้างเป็นสาเหตุที่สำคัญของปัญหา

3. ขั้นเสนอแนวทางแก้ปัญหา เมื่อหาสาเหตุที่แท้จริงแล้ว ก็รวบรวมข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหา

4. ขั้นตรวจสอบผล เมื่อมีการแก้ไขปัญหตามแนวทางที่กำหนดแล้ว ก็ต้องตรวจสอบผลที่ได้รับว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องก็สามารถเสนอวิธีแก้ปัญหาใหม่ จนกว่าจะได้วิธีการที่ถูกต้องที่สุด

5. ขั้นการนำไปประยุกต์ใหม่ เมื่อนักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ก็สามารถเสนอวิธีการนำไปประยุกต์ในเหตุการณ์อื่น ๆ อีก

6. ประโยชน์ของการคิดแก้ปัญหา

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551, หน้า 105) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

1. ทำให้เป็นผู้ที่ตื่นตัวในการเรียนรู้ปัญหา เพราะปัญหาเป็นสิ่งที่สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

2. มีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ รู้จักหาข้อมูลต่าง ๆ มาเป็นพื้นฐานสำคัญในการวิเคราะห์เพื่อการแก้ปัญหา

3. สามารถนำวิธีการคิดในการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้อย่างถูกต้อง ส่งเสริมต่อการส่งเสริมสุขภาพจิต

4. ทำให้เป็นผู้ที่มีความหนักแน่นมั่นคง ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และมีการช่วยเหลือกัน

5. เป็นคนไม่เชื่อง่าย มีเหตุผลต่อการตัดสินใจ
6. มีความรับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. สามารถทำงานร่วมกันอย่างเป็นประชาธิปไตย
8. ทำให้เป็นผู้ที่มีความจำในข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ ได้ดี เพราะในการแก้ปัญหาจะต้องคิดหา เหตุผลข้อมูลต่าง ๆ มาสัมพันธ์กัน

9. ทำให้เป็นผู้มีความรู้ ความคิด และทัศนะกว้าง

7. การวัดและประเมินผลการคิดแก้ปัญหา

1. ขั้นตอนการพัฒนาการวัดความสามารถทางการคิด

ทิสนา แชมมณี และคณะ (2544, หน้า 172) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาการวัดความสามารถทางการคิด มีขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1) กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัด

กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญของการสร้างแบบวัดความสามารถทางการคิด ผู้พัฒนาแบบวัดจะต้องพิจารณาจุดมุ่งหมายของการนำแบบวัดนี้ไปใช้ด้วยว่า ต้องการวัดความสามารถทางการคิดทั่ว ๆ ไป หรือต้องการวัดความสามารถทางการคิดเฉพาะวิชา (aspect-specific) การวัดนั้นมุ่งติดตามความก้าวหน้าของความสามารถทางการคิด (formative) หรือต้องการเน้นการประเมินผลสรุปรวม (summative) สำหรับการตัดสินใจ รวมทั้งการแปรผลการวัด เน้นการเปรียบเทียบกับมาตรฐานของกลุ่ม (norm-referenced) หรือต้องการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ (criterion-referenced)

2) กำหนดกรอบของการวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการ

ผู้พัฒนาแบบวัดควรศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางการคิดตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ผู้พัฒนาแบบวัดควรคัดเลือกแนวคิด หรือทฤษฎีที่เหมาะสมกับบริบทและจุดมุ่งหมายที่ต้องการเป็นหลัก แล้วศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อกำหนดโครงสร้าง/องค์ประกอบของความสามารถทางการคิดตามทฤษฎีและให้นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational definition) ของแต่ละองค์ประกอบในเชิงรูปธรรมที่สามารถบ่งชี้ถึงลักษณะ แต่ละองค์ประกอบของการคิดนั้นได้

3) สร้างผังข้อสอบ

การสร้างผังข้อสอบเป็นการกำหนดเค้าโครงของแบบวัดความสามารถทางการคิดที่ต้องการสร้างให้ครอบคลุม โครงสร้างหรือองค์ประกอบใดบ้างตามทฤษฎีและกำหนดว่าแต่ละส่วนมีน้ำหนักความสำคัญมากน้อยเพียงใดดังตัวอย่าง ตามตาราง 3

ในกรณีที่ต้องการสร้างแบบวัดความสามารถทางการคิดสำหรับใช้เฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่ง ผู้พัฒนาแบบวัดจะต้องกำหนดเนื้อหาวิชานั้นด้วยว่าจะใช้เนื้อหาใดบ้างที่เหมาะสมนำมาใช้วัดความสามารถทางการคิด พร้อมทั้งกำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละเนื้อหาในแต่ละองค์ประกอบความสามารถทางการคิดเป็นผังข้อสอบสำหรับนำไปใช้เขียนข้อสอบต่อไป

ตาราง 3 แสดงตัวอย่างผังข้อสอบสำหรับแบบวัดความสามารถทางการคิดทั่วไป

องค์ประกอบที่ต้องการจะวัด	น้ำหนัก(%)	จำนวนข้อสอบ
1. ความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต	25	10
2. ความสามารถในการอุปนัย	25	10
3. ความสามารถในการนิรนัย	25	10
4. ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น	25	10
รวม	100	40

จากตัวอย่างตาราง 3 แสดงผังข้อสอบสำหรับวัดความสามารถทางการคิดทั่ว ๆ ไป 4 ด้าน แต่ละด้านมีน้ำหนักความสำคัญเท่ากัน คือ ด้านละ 25% ถ้าเราต้องการสร้างข้อสอบ 100 ข้อ แต่ละด้านจะประกอบด้วยข้อสอบ 25 ข้อ ตามสัดส่วนสำคัญ แต่ถ้าเราต้องการสร้างข้อสอบ 40 ข้อ แต่ละด้านจะประกอบด้วยข้อสอบ 10 ข้อ ตามสัดส่วนความสำคัญที่กำหนดไว้ การกำหนดความยาวของแบบวัดควรพิจารณาให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่ต้องการในการทำข้อสอบ และลักษณะผู้สอบ

4) เขียนข้อสอบ

กำหนดรูปแบบของการเขียนข้อสอบ ตัวคำถาม ตัวคำตอบ และวิธีการตรวจให้คะแนน เช่น กำหนดว่าตัวคำถามเป็นลักษณะสถานการณ์ สภาพปัญหาหรือข้อมูลสั้น ๆ อาจจะ

ได้มาจากบทความ รายงานต่าง ๆ บทสนทนาที่พบในชีวิตประจำวัน หรืออาจเขียนขึ้นมาเอง ส่วนคำตอบอาจเป็นข้อสรุปของสถานการณ์ หรือปัญหานั้น 3-5 ข้อสรุป เพื่อให้ผู้ตอบพิจารณาตัดสินว่าข้อสรุปใดน่าเชื่อถือกว่ากัน น่าจะเป็นจริงหรือไม่ เป็นต้น ส่วนการตรวจให้คะแนนมีการกำหนดเกณฑ์การตรวจไว้ เช่น ตอบถูกต้องตรงคำเฉลยได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน เป็นต้น

เมื่อกำหนดรูปแบบของข้อสอบแล้ว ก็ลงมือร่างข้อสอบตามแผนผังข้อสอบที่กำหนดไว้จนครบทุกองค์ประกอบ ภาษาที่ใช้ควรเป็นไปตามหลักการเขียนข้อสอบที่ดีโดยทั่วไป แต่สิ่งที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ การเขียนข้อสอบให้วัดได้ตรงตามโครงสร้างของการวัดพยายามหลีกเลี่ยงคำถามนำ และคำถามที่ทำให้ผู้ตอบแสวงงตอบเพื่อให้ดูดี

หลังจากร่างข้อสอบเสร็จแล้ว ควรมีการทบทวนข้อสอบเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการวัดและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยผู้เขียนข้อสอบเองและผู้ตรวจสอบข้อสอบที่มีความเชี่ยวชาญในการสร้างข้อสอบวัดความสามารถในการคิด

5) นำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง หรือกลุ่มใกล้เคียง แล้วนำผลการตอบมาทำการวิเคราะห์หาคุณภาพ โดยการทำการวิเคราะห์ข้อสอบและวิเคราะห์แบบสอบ

วิเคราะห์ข้อสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อในด้านความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากพอเหมาะและมีอำนาจจำแนกสูงไว้ พร้อมทั้งปรับปรุงข้อที่ไม่เหมาะสม

คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพเหมาะสม และ/หรือข้อสอบที่ปรับปรุงแล้วให้ได้จำนวนตามแผนผังเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำไปทดลองใช้ใหม่อีกครั้ง เพื่อวิเคราะห์แบบสอบในด้านความเที่ยง (Reliability) แบบสอบควรมีความเที่ยงเบื้องต้นอย่างน้อย 0.50 จึงเหมาะที่นำมาใช้ได้ ส่วนการตรวจสอบความตรง (validity) ของแบบสอบ ถ้าสามารถหาเครื่องมือวัดความสามารถทางการคิดที่เป็นมาตรฐานสำหรับใช้เปรียบเทียบได้ก็ควรคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความตรงตามสภาพ (concurrent validity) ของแบบสอบด้วย

6) นำแบบวัดไปใช้จริง

หลังจากวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อ และวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบทั้งฉบับว่าเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพที่ต้องการแล้ว จึงนำแบบวัดความสามารถทางการคิดไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริง ในการใช้แบบวัดทุกครั้งควรมีการรายงานค่าความเที่ยง (Reliability) ทุกครั้งก่อนนำผลวัดไปแปลความหมาย

2. รูปแบบของแบบวัดความสามารถทางการคิดแก้ปัญหา

บรรดล สุขปิติ (2533) กล่าวว่า การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาแบบทดสอบสำหรับใช้เพื่อประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาโดยทั่วไป และการแก้ปัญหาสำหรับการปฏิบัติงานจริงมีมานานแล้ว จึงมีแบบทดสอบที่อยู่ในกลุ่มแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถในการแก้ปัญหาหลายชนิด หลายรูปแบบ และข้อคำถามในแบบทดสอบที่ใช้ก็มีหลากหลายทั้งรูปแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ รูปแบบปรนัยชนิดถูกผิดหลายตัวเลือก รูปแบบอัตนัยชนิดเติมข้อความหรือบรรยายเป็นความเรียง โดยแบบทดสอบแต่ละชนิด หรือรูปแบบข้อคำถามแต่ละรูปแบบก็จะมีจุดเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ครูผู้ประเมิน จำเป็นต้องศึกษาเพื่อเลือกใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม แบบทดสอบที่ใช้สำหรับการประเมินความสามารถทางการคิดแก้ปัญหาที่สำคัญมี 6 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 แบบทดสอบการจัดการปัญหา

รูปแบบที่ 2 แบบทดสอบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้ข้อคำถามแบบเลือกตอบ

รูปแบบที่ 3 แบบทดสอบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้ข้อคำถามแบบอัตนัย

รูปแบบที่ 4 แบบทดสอบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้ข้อคำถามแบบอัตนัยประยุกต์

รูปแบบที่ 5 แบบทดสอบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้ข้อคำถามแบบปรนัยประยุกต์

รูปแบบที่ 6 แบบทดสอบการวัด 3 ชั้น

จากการศึกษาถึงรูปแบบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบทดสอบในรูปแบบที่ 2 คือ แบบทดสอบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้ข้อคำถามแบบเลือกตอบ

3. วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดแก้ปัญหา

บรรดล สุขปิติ (2533) กล่าวว่า แบบทดสอบที่นำมาใช้วัดความสามารถในการแก้ปัญหาในปัจจุบันจะมีลักษณะเป็นชุดหรือเป็นตอน โดยในแต่ละตอนจะกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหามาให้แล้วมีข้อคำถามหลาย ๆ ข้อ เพื่อวัดความสามารถในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการในการแก้ปัญหาตามแนวคิดทฤษฎีที่ตนเชื่อถือ ทั้งนี้โดยปกติก่อนที่จะลงมือเขียนสถานการณ์และข้อคำถามนั้น จำเป็นต้องมีความชัดเจนของปัญหาที่ต้องการแก้ไข จนถึงขั้นเขียน

เป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ (operational definition) ของพฤติกรรมการแก้ไขปัญหาที่ต้องการ สำหรับการ
การตรวจให้คะแนนนั้น เนื่องจากข้อคำถามของแบบทดสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ ดังนั้น
การตรวจให้คะแนนจึงใช้ระบบ 1-0 ตามปกติ กล่าวคือ ถ้าข้อใดตอบถูกต้องจะได้ 1 คะแนน แต่ถ้าข้อ
ใดตอบผิด ก็จะได้ 0 คะแนน แล้วนับรวมข้อคำถามที่ตอบถูก ซึ่งจำนวนข้อคำถามที่ตอบถูกนี้จะ
เป็นคะแนนที่สอบได้

ตัวอย่างข้อคำถามในแบบทดสอบ

แบบทดสอบในแต่ละตอนจะประกอบด้วยสถานการณ์ที่กำหนดมาให้ และมีข้อคำถาม
จำนวนสถานการณ์ละ 4 ข้อ (ตามขั้นตอนของเวียร์) โดยมีลักษณะ ดังนี้

สถานการณ์ มาลีมักจะตื่นสายจึงรีบอาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียน แต่การถ่ายอุจจาระจะไม่ทำเป็น
กิจวัตรประจำวัน บางวันปวดอุจจาระก็กลั้นเอาไว้ จนกระทั่งสัปดาห์ที่ผ่านมา มาลีไม่ได้ถ่าย
อุจจาระเลย รู้สึกปวดถ่าย แต่ถ่ายไม่ออก ปวดท้องมาก คุณแม่จึงพาไปตรวจที่โรงพยาบาลแพทย์
ต้องสวนอุจจาระให้มาลี

ข้อคำถาม

1. ปัญหาของมาลี คืออะไร
 - ก. มาลีมีอาการท้องผูก
 - ข. มาลีไปโรงเรียนสายทุกวัน
 - ค. มาลีเป็นโรคลำไส้ใหญ่อักเสบ
 - ง. มาลีไม่ได้รับประทานยาระบาย (ชั้นระบุปัญหา)

2. สาเหตุของปัญหาน่าจะเกิดจากอะไร
 - ก. มาลีถ่ายอุจจาระไม่เป็นเวลา
 - ข. มาลีถ่ายอุจจาระสัปดาห์ละครั้ง
 - ค. มาลีไม่ชอบรับประทานผักและผลไม้
 - ง. มาลีมีอาการท้องอืดท้องเฟ้อเป็นประจำ (ชั้นวิเคราะห์สาเหตุ)

3. ถ้านักเรียนเป็นมาลีจะมีวิธีป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานี้ได้อย่างไร
 - ก. รับประทานยาระบายเป็นประจำ
 - ข. รับประทานผักและผลไม้ให้มาก ๆ
 - ค. หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่ย่อยยาก
 - ง. ฝึกการถ่ายอุจจาระให้เป็นเวลาทุกวันในเวลาเช้า (ขึ้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา)
4. จากวิธีการที่นักเรียนเสนอเพื่อป้องกันปัญหาในสถานการณ์นี้ผลจะเป็นอย่างไร
 - ก. หายจากอาการท้องอืดท้องเฟ้อ
 - ข. ไม่เสี่ยงต่อการเป็นโรคริดสีดวงทวาร
 - ค. ยาระบายจะช่วยถ่ายอุจจาระง่ายขึ้น
 - ง. ผักและผลไม้ช่วยลดอาการท้องอืดและการขับถ่ายดีขึ้น (ขึ้นตรวจสอบผลลัพธ์)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ หรือความพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุป่าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ ความพึงพอใจโดยทั่วไปตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Satisfaction ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 775) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ พฤติกรรมเกี่ยวกับความพึงพอใจของมนุษย์ คือ ความพยายาม ที่จะขจัดความตึงเครียด หรือ ความกระวนกระวาย หรือภาวะไม่ได้ดุลยภาพในร่างกาย ซึ่งเมื่อมนุษย์สามารถขจัดสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว ได้แล้ว มนุษย์ย่อมได้รับความพึงพอใจในสิ่งที่ตนต้องการ

โวลท์แมน (Wolman, 1973, p. 304) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจคือความรู้สึก (Feeling) มีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (Goals) ความต้องการ (Want) จากแรงจูงใจ (Motivation)

กู๊ด (Good, 1973, p. 320) กล่าวถึงความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความสนใจ และเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

วอลเลอ์สเตน (Wallerstein, 1971, หน้า 256) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และอธิบายว่า ความพึงพอใจ เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้น การที่จะทำให้คนเกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่งความพึงพอใจนั้น

ศุภสิริ โสมาเกต (2544, หน้า 49) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพอใจในการเรียนรู้ จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

จรรยาพร สุดสวาท และคณะ (2545, หน้า 19) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ สภาพของสภาวะจิตที่ปราศจากความเครียด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้น ได้รับการตอบสนองทั้งหมด หรือบางส่วนความเครียดจะน้อยลง ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นและในทางกลับกัน ถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนองความเครียดและความไม่พึงพอใจจะเกิดขึ้น

สรุป ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ความพอใจที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ที่ได้รับในสิ่งที่ต้องการ หรือมีความสำเร็จตามเป้าหมาย

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

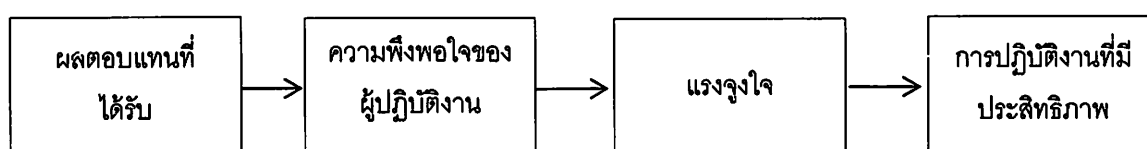
สก๊อตต์ (Scott, 1970, p.124) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว และมีความหมายสำหรับผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงาน และการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมีลักษณะ ดังนี้
 - 3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
 - 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง
 - 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นมิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งใน

สภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน แนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการ ผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ทัศนะตามแนวคิดดังกล่าว สามารถแสดงด้วยภาพประกอบ ดังนี้ (สมยศ นาวิกการ, 2521, หน้า 155)

ภาพ 5 แสดงความพึงพอใจนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงการจัดบรรยากาศ และสถานการณ์ รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรม จนบรรลุตามวัตถุประสงค์

2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดี จะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสมจรรักษ์ภักดีสถานที่ทำงาน ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติจะถูกกำหนด โดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น (สมยศ นาวิกการ, 2521, หน้า 119)

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนภายใน หรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น

ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น เมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นคง ตลอดจนได้รับการยกย่องจากผู้อื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดทำให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

อารีย์ พันธุ์มณี (2542, หน้า 198) กล่าวว่าความพึงพอใจในการเรียนรู้นั้นมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครูควรส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ โดยสร้างความพึงพอใจให้เกิดแก่ผู้เรียน ดังนี้

1. การชมเชยและการตำหนิ ทั้ง 2 ประการจะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การทดสอบบ่อยครั้ง การทดสอบเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจการเรียนมากขึ้นเพราะอาจหมายถึงการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา การทดสอบบ่อยครั้งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงและ เป็นความพึงพอใจของผู้เรียน
3. การค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง
4. ใช้วิธีการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ เพื่อสร้างความสนใจเพราะวิธีการที่แปลกใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่ประสบมาก่อน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัว และมีแรงจูงใจในการเรียนรู่มากขึ้น
5. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมายเพื่อยั่วให้ผู้เรียนเกิดความพยายามให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จด้วยดี และเกิดความพึงพอใจกับความสำเร็จนั้น ๆ
6. ยกตัวอย่างจากสิ่งที่ไม่เคยพบ หรือคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเป็นตัวอย่างที่ผู้เรียนคุ้นเคย เพื่อให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น
7. เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้มาก่อน การเชื่อมโยงสิ่งใหม่ให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เป็นประสบการณ์เดิม จะทำให้เข้าใจง่ายและชัดเจนขึ้น และจะทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนยิ่งขึ้นเพราะผู้เรียนคาดหวังไว้ว่าจะนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์และเป็นพื้นฐานต่อไป

อารี พันธุ์มณี (2546, หน้า 86-87) ได้กล่าวไว้ว่าทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียง ที่ผู้วิจัยนำเสนอคือทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ มาสโลว์ (Maslow's

Hierarchy of Needs) ที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน แต่ความต้องการนั้นเป็นลำดับชั้น เขาได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุดขณะที่ความต้องการสิ่งใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมอื่นต่อไป ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์จะเรียงเป็นลำดับชั้นตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง ซึ่งลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์มี 5 ชั้นตอนตามลำดับชั้นจากต่ำไปสูง ดังนี้

3.1 ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการในเรื่องของอาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนอง

3.2 ความต้องการด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security of Safety Needs) ถ้าความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้วมนุษย์จะต้องการในขั้นสูงต่อไป คือ เป็นความรู้สึกที่ต้องการความปลอดภัย หรือความมั่นคงในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ

3.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belonging Needs) หลังจากที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้วก็就会有ความต้องการสูงขึ้นอีก คือ ความต้องการทางสังคมเป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

3.4 ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่อง ให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตนเอง อยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระ และเสรีภาพ

3.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากจะเป็นการอยากจะเป็นอยากจะได้ตามความคิดของตนหรือต้องการ จะเป็นมากกว่าที่ตัวเองเป็นอยู่ในขณะนั้น

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์มีความสำคัญจากการจูงใจเพื่อให้บุคคลพยายามตอบสนองความต้องการของมนุษย์ซึ่งมีความต้องการที่แตกต่างกันไป ตามความปรารถนาส่วนตัว และความต้องการในแต่ละชั้นจะมีความสำคัญแก่บุคคลขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการตอบสนองความต้องการทั้งภายในและภายนอก

3. การส่งเสริมความพึงพอใจ

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่สำคัญ ที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งอยู่ในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก หรือให้คำแนะนำปรึกษา จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ หรือการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนตามที่วางไว้

สมัยศ นาวีการ (2540, หน้า 155) กล่าวว่า ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้นั้นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ และสถานการณ์ รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจ หรือส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีแนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจ ดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ทัศนะตามแนวคิดมี 4 ประการ คือ ผลตอบแทนที่ได้รับ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน แรงจูงใจ การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดี จะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็น ผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

สรุป การส่งเสริมความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอน จำเป็นต้องคำนึงถึงความพึงพอใจที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ หรือการทำให้ บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนตามที่วางไว้ต้องมีผลตอบแทนภายใน เช่น รางวัลภายใน ที่เป็นผลด้านความรู้สึกที่เกิดขึ้นแก่ตัวผู้เรียน เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นต่อตนเอง และ ผลตอบแทนภายนอก เช่น คำชมเชยจากครูผู้สอน เป็นต้น

4. การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจเป็นความรู้สึกชอบ ความต้องการ ความพอใจ ความสุข เนื่องจากผลงานที่ได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความพึงพอใจได้จากแบบวัดความพึงพอใจที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนดค่า ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคอร์ต (Likert) โดยพิจารณาเนื้อหา 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านเนื้อหากรณีศึกษา ได้แก่ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับกรณีศึกษาจากสื่อใน ชีวิตประจำวัน ที่ประกอบด้วย กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล จำนวน 4 เรื่อง คือ กฎหมาย คุ้มครองเด็ก กฎหมายการศึกษา กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และกฎหมายลิขสิทธิ์โดยเนื้อหาใน กรณีศึกษามีความสำคัญ และความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน มีเหมาะสมกับ ความสามารถ และสามารถฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนได้

2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ สิ่งที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ทราบถึงกฎหมายคุ้มครองสิทธิของ บุคคลผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงของชีวิตในปัจจุบันผู้เรียนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันทำให้แก้ปัญหาได้รอบคอบขึ้นผู้เรียนสนุกสนานเมื่อได้ทำกิจกรรม การเรียนรู้แบบกลุ่ม และกรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้

3) ด้านสื่อการเรียนการสอนได้แก่สิ่งที่กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย สื่อ จากกรณีศึกษาช่วยให้เข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้นสื่อจากกรณีศึกษาทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้นและสื่อจากกรณีศึกษาทำให้นักเรียนเข้าใจในการคิดแก้ปัญหา ได้

4) ด้านการวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย การทราบเกณฑ์การประเมินก่อนเรียนกระตุ้นให้นักเรียนมุ่งมั่นทำงานจนบรรลุเป้าหมายการประเมินผลการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ และครูและนักเรียนมีการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน

การสร้างแบบวัดความพึงพอใจ (ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี, 2549) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดกรอบเนื้อหาความพอใจ ซึ่งสามารถกระทำได้โดย

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2) สัมภาษณ์กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 5 คน

ขั้นที่ 2 เลือกประเด็นที่จะวัดความพอใจ และกำหนดวิธีการวัด

- 1) ประเด็นที่จะวัดความพอใจให้เลือกจากกรอบเนื้อหาที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 1
- 2) วิธีการวัดความพอใจ โดยทั่วไปนิยมใช้วิธีจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ และ

ประเด็นความพอใจเป็นทางบวก คะแนนจะเป็น ดังนี้

- 5 หมายถึง พอใจอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง พอใจมาก
- 3 หมายถึง พอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง พอใจน้อย หรือค่อนข้างไม่พอใจ
- 1 หมายถึง พอใจน้อยเป็นอย่างยิ่ง หรือพอใจค่อนข้างน้อย

ขั้นที่ 3 จัดทำแบบวัดความพึงพอใจฉบับร่าง

ขั้นที่ 4 ทดสอบกลุ่มย่อย 1 คน เพื่อตรวจสอบความแม่นยำตรงเฉพาะหน้าขั้นต้น

ขั้นที่ 5 ทดสอบกลุ่มย่อยประมาณ 3 คน เพื่อตรวจสอบความแม่นยำตรงเฉพาะหน้า

ขั้นที่ 6 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความแม่นยำตรงเฉพาะหน้า และความแม่นยำเชิงเนื้อหา

ขั้นที่ 7 ทดสอบภาคสนามเพื่อการวิเคราะห์ปรับปรุงคุณภาพแบบวัดความพอใจ โดยการหาค่าอำนาจจำแนก (r) และหาความเชื่อมั่น (R) ด้วยวิธีการของ ครอนบราค

ขั้นที่ 8 นำไปใช้จริง

สรุป การวัดความพึงพอใจสามารถวัดได้โดยแบบวัดความพึงพอใจ ซึ่งการวัดความพึงพอใจเป็นความรู้สึกชอบ ความต้องการ ความพอใจ ความสุขเนื่องจากผลงานที่ได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ในด้านต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนด เช่น ด้านเนื้อหากรณีศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผลโดยสามารถวัดความพึงพอใจได้

จากแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนดค่าออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

พิจิตรา ธรรมสถิต (2552) ได้ศึกษา ผลของการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บโดยใช้กรณีตัวอย่างด้วยการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนารีรัตน์ จังหวัดแพร่ จำนวน 72 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่าง เข้ากลุ่มทดลอง กลุ่มละ 36 คน กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บแบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กรณีตัวอย่าง กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บแบบแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมโดยใช้กรณีตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ เว็บการเรียนแบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กรณีตัวอย่าง และเว็บการเรียนแบบร่วมมือแบบแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมโดยใช้กรณีตัวอย่าง แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการคิดปัญหา ผลการศึกษา พบว่า 1) นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บต่างกันโดยใช้กรณีตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 2) นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันเมื่อเรียนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บต่างกันโดยใช้กรณีตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 3) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บโดยใช้กรณีตัวอย่างกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ณัชชา โคตรสินธุ์ (2550) ได้ศึกษา ผลของการสอนแบบอริยสัจสี่ โดยใช้กรณีตัวอย่างที่มีต่อทักษะการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 37 คนได้รับการสอนแบบอริยสัจสี่ โดยใช้กรณีศึกษา และกลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน ได้รับการสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แผนการสอนแบบอริยสัจสี่ โดยใช้กรณีตัวอย่าง และแบบทดสอบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา ชุด A จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา ชุด B จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะการคิดแก้ปัญหาหลังจากได้รับการสอน

แบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่างสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนพล ชื่นจิตต์ (2556) ได้ศึกษา การจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมืองโดยใช้กระบวนการแบบเผชิญสถานการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/10 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน จำนวน 45 คน ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการแบบเผชิญสถานการณ์จำนวน 7 แผน รวม 16 ชั่วโมง 2) แบบวัดระดับทักษะการคิดแก้ปัญหา สาระหน้าที่พลเมือง เรื่อง ปัญหาพฤติกรรมของเยาวชนไทย จำนวน 25 ข้อ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง เรื่อง ปัญหาพฤติกรรมของเยาวชนไทย โดยใช้กระบวนการสอนแบบเผชิญสถานการณ์จำนวน 60 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการแบบเผชิญสถานการณ์สามารถเสริมสร้างทักษะการคิดแก้ปัญหาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ 2) การศึกษาระดับทักษะการคิดแก้ปัญหาสาระหน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการแบบเผชิญสถานการณ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย การคิดแก้ปัญหาพฤติกรรมของเยาวชนไทย เท่ากับ 3.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.77 อยู่เกณฑ์ในระดับ ดีมาก ซึ่งมีระดับการคิดแก้ปัญหาสูงกว่า สมมุติฐานทางการวิจัย คือ นักเรียนที่เรียนสาระหน้าที่พลเมือง โดยใช้วิธีการสอนแบบเผชิญสถานการณ์ มีระดับการคิดแก้ปัญหา อยู่ในระดับ ดี 3) การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมของเยาวชนไทย ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

สิริพร ปุณประเสริฐ (2550) ได้ศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 1 อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 5

แผนทำการสอนเป็นเวลา 10 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.02/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 / 80 ที่ตั้งไว้มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6666 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.66 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสาระการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ทอลเลนท์ (Tallent, 1985, p.30) ได้ทำวิจัยเรื่อง โปรแกรมการแก้ปัญหาเชิงอนาคต การศึกษาผลของความสามารถในการแก้ปัญหา มีจุดประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการแก้ปัญหาอนาคตที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ในระดับเกรด 4-5 ของโรงเรียนที่อยู่ชานเมือง (ทางตะวันออกเฉียงใต้ของรัฐเท็กซัส) โดยมีนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 33 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 28 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะได้รับการฝึกตามกระบวนการแก้ปัญหาอนาคตเป็นเวลา 5 เดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า วิธีการฝึกการคิดแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอนาคตมีผลต่อคะแนนรวมอย่างมีนัยสำคัญ และกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันในการแสดงออกใน 2 ขั้นตอน คือ วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด และการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด และขั้นตอนที่มีความแตกต่างกัน คือ ขั้นตอนที่ 4 และขั้นตอนที่ 6 อาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มทดลองนั้นมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินและองค์ประกอบด้านการร่วมมือมากกว่า จึงทำให้มีคะแนนของ 4 ขั้นตอนแรกสูงกว่าคะแนนกลุ่มควบคุม

ฮอปคินส์ (Hopkins, 1985, p.2790) ศึกษารูปแบบของห้องเรียนที่สามารถส่งผลต่อทักษะกระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียนพบว่า จะต้องเป็นห้องเรียนที่มีข่าวสารน่าสนใจให้นักเรียนได้อ่านศึกษา ค้นคว้า ทดลองวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ และนักเรียนได้มีโอกาสถกเถียงเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ เมื่อนักเรียนพบกับสถานการณ์จากข่าวสารและกระบวนการเช่นนั้น ก็จะส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมต่อไปได้

นาเบอร์ (Nabor, 1975, pp.3241-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของนักเรียนในระดับเกรด 5 และเกรด 6 โดยใช้

แบบทดสอบ Lowa Test of Education Program: Science วัดความสามารถในการแก้ปัญหา และใช้แบบทดสอบ Lowa Test of Basic Skill Form 5 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัย พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จะมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การจัดการเรียน การสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสามารถคิดแก้ปัญหา กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญสถานการณ์ในกรณีศึกษาที่ครูผู้สอนได้เตรียมไว้ และ นอกจากนั้น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา ยังช่วยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 75/75

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาผลการทดลองใช้จากการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 75 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 75

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 75/75 มีขั้นตอน ดังนี้

การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนของ สาระการเรียนรู้แกนกลางและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.2 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา สาระมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ดังนี้

1.2.1 วิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐานที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรง อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคม โลกอย่างสันติสุข	ส 2.1 ม.1/1 ปฏิบัติตาม กฎหมายในการ คွ้มครองสิทธิของบุคคล	1. กฎหมายคุ้มครอง เด็ก การศึกษา 2. กฎหมาย 3. กฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภค 4. กฎหมายลิขสิทธิ์	12
รวม			12

1.2.2 กำหนดสาระการเรียนรู้ในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และเวลา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แผนการจัดการ การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 1 เรื่องกฎหมาย คุ้มครองเด็ก	ส 2.1 ม.1/1 ปฏิบัติตาม กฎหมายใน การคุ้มครอง สิทธิของ บุคคล	1. อธิบายหลักการและ แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิ เด็กได้ 2. ยกตัวอย่างบทบาทหน้าที่ ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้ 3. จำแนกประเภทของเด็กที่ พึงได้รับการสงเคราะห์และ การคุ้มครองสวัสดิภาพได้ 4. ระบุปัญหาที่เกี่ยวกับ กฎหมายคุ้มครองเด็กได้ 5. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวกับ กฎหมายคุ้มครองเด็กได้ 6. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้ 7. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการ แก้ปัญหาที่เกี่ยว กับ กฎหมายคุ้มครองเด็กได้	1. หลักการและแนวคิดสำคัญ เกี่ยวกับสิทธิเด็ก 2. บทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติ ต่อเด็ก 3. ประเภทของเด็กที่พึงได้รับ การสงเคราะห์ และประเภท ของเด็กที่พึงได้รับการ คุ้มครองสวัสดิภาพ 4. ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้ 5. สาเหตุที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้ 6. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้ 7. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหา ที่เกี่ยว กับกฎหมายคุ้มครอง เด็กได้	3
แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมาย การศึกษา	ส 2.1 ม.1/1 ปฏิบัติตาม กฎหมายใน การคุ้มครอง สิทธิของ บุคคล	1. อธิบายความมุ่งหมายและ หลักการของกฎหมาย การศึกษาได้ 2. ยกตัวอย่างสิทธิและหน้าที่ ทางการศึกษาได้ 3. วิเคราะห์ระบบการศึกษา และแนวการจัดการศึกษาได้ 4. ระบุปัญหาที่เกี่ยวกับ กฎหมายการศึกษาได้ 5. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวกับ กฎหมายการศึกษาได้	1. ความมุ่งหมายและ หลักการของกฎหมาย การศึกษา 2. สิทธิและหน้าที่ทางการ ศึกษา 3. ระบบการศึกษาและแนว การจัดการศึกษา 4. ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษา 5. สาเหตุที่เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษา	3

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการจัดการ การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
		6. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษาได้ 7. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษาได้	6. แนวทางการแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา 7. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหา ที่เกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา	
แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค	ส 2.1 ม.1/1 ปฏิบัติตาม กฎหมายใน การคุ้มครอง สิทธิของ บุคคล	1. อธิบายสิทธิของผู้บริโภค ได้ 2. ยกตัวอย่างหน้าที่ของ คณะกรรมการคุ้มครอง ผู้บริโภคได้ 3. วิเคราะห์กลไกการ คุ้มครองผู้บริโภคในด้าน ต่าง ๆ ได้ 4. ระบุปัญหาที่เกี่ยวกับ กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคได้ 5. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวกับ กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคได้ 6. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้ 7. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	1. สิทธิของผู้บริโภค 2. หน้าที่ของคณะกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภค 3. กลไกการคุ้มครองผู้บริโภค ในด้านต่าง ๆ 4. ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค 5. สาเหตุที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค 6. แนวทางการแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภค 7. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหา ที่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภค	3

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการจัดการ การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 4 เรื่องกฎหมาย ลิขสิทธิ์	ส 2.1 ม.1/1 ปฏิบัติ ตาม กฎหมายใน การคุ้มครอง สิทธิของ บุคคล	1. อธิบายสาระสำคัญของ กฎหมายลิขสิทธิ์ได้ 2. ยกตัวอย่างการละเมิด ลิขสิทธิ์ได้ 3. วิเคราะห์ผลที่ได้รับจาก การละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นได้ 4. ระบุปัญหาที่เกี่ยวกับ กฎหมายลิขสิทธิ์ได้ 5. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวกับ กฎหมายลิขสิทธิ์ได้ 6. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้ 7. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	1. สาระสำคัญของกฎหมาย ลิขสิทธิ์ 2. ยกตัวอย่างการละเมิด ลิขสิทธิ์ได้ 3. บทกำหนดโทษการละเมิด ลิขสิทธิ์ 4. ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ 5. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวกับ กฎหมายลิขสิทธิ์ 6. แนวทางการแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ 7. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหา ที่เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์	3
		รวม		12

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษา และสื่อในชีวิตประจำวัน ทฤษฎี แนวคิด หลักการสำคัญในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาและสื่อในชีวิตประจำวัน โดยละเอียดทั้งทฤษฎี แนวคิด หลักการสำคัญ ในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษามี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ช้่นนำเสนอกรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเสนอกรณีศึกษาและประเด็น คำถามสำหรับผู้เรียนอภิปราย ซึ่งผู้สอนได้เตรียมไว้ วิธีการนำเสนอสามารถทำได้หลายวิธี พิมพ์เป็นเอกสารแจกให้อ่าน เล่ากรณีศึกษาให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อ ได้แก่ ชาวหนังสือพิมพ์ ชาวจากอินเทอร์เน็ต ผู้สอนอาจใช้กรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงก็ได้ แต่กรณีนี้ผู้สอน

ต้องมีความชำนาญในการวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง และตั้งประเด็นคำถามสำหรับการค้นหาคำตอบ และการอภิปรายได้รวดเร็ว

2) ชั้นการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือกรณีตัวอย่าง และการอภิปราย

2.1) แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม

2.2) ให้ผู้เรียนศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือกรณีตัวอย่าง โดยให้เวลาในการศึกษาอย่างเพียงพอ ให้สมาชิกหาคำตอบตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดไว้ ผู้เรียนแต่ละคนควรมีคำตอบตามประเด็นคำถามเตรียมไว้เพื่ออภิปราย

2.3) สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามประเด็นคำถามเพื่อให้ได้ข้อสรุปของกลุ่มย่อย

2.4) นำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่มเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3) ชั้นสรุปผลการเรียนรู้

3.1) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียนและสรุปสาระสำคัญ หรือข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้

3.2) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำแบบทดสอบ การตรวจผลงาน การสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน เป็นต้น

1.4 ศึกษาเอกสาร หลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีตามกระบวนการของเวียร์ (Weir, 1974) ที่เน้นความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยสังเคราะห์องค์ประกอบได้ 4 องค์ประกอบคือการกำหนดปัญหาการวิเคราะห์ปัญหา การเสนอวิธีการแก้ปัญหา และการวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา

1.5 ออกแบบกิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาจำนวน 4 เรื่อง ดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน การเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระ การเรียนรู้	ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา	กระบวนการ เรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษา	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในชีวิตประจำวัน	การประเมิน	เวลา
1	กฎหมาย คุ้มครองเด็ก	ส 2.1 ม.1/1 ปฏิบัติ ตามกฎหมาย ในการ คุ้มครองสิทธิ ของบุคคล	1. อธิบาย หลักการและ แนวคิดสำคัญ เกี่ยวกับสิทธิเด็ก ได้ 2. ยก ตัวอย่าง บทบาทหน้าที่ที่ พึงปฏิบัติต่อเด็ก ได้ 3. จำแนกประเภท ของเด็กที่พึงได้รับ การสงเคราะห์ และการ คุ้มครอง สวัสดิภาพได้	1. หลักการและ แนวคิดสำคัญ เกี่ยวกับสิทธิเด็ก 2. บทบาทหน้าที่ ที่พึงปฏิบัติต่อ เด็ก 3. ประเภทของ เด็กที่พึงได้รับ การสงเคราะห์ และประเภทเด็ก ที่พึงได้รับการ คุ้มครองสวัสดิ ภาพ	1) การกำหนด ปัญหา 2) การวิเคราะห์ ปัญหา 3) การเสนอวิธีการ แก้ปัญหา4) การ วิเคราะห์ผลจาก การแก้ปัญหา	1. ชี้นำเข้าสู่ บทเรียน 2. ชี้นสอน 1) ชี้นำเสนอ กรณีศึกษา 2) ชี้นการศึกษา กรณีศึกษา 3) ชี้นสรุปผลการ เรียนรู้ 3. ชี้นสรุป	1. บัตรภาพ การกระทำของ บุคคลที่ปฏิบัติต่อเด็ก 2. ใบกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก 3. วิดีทัศน์เรื่องสิทธิเด็ก 4. แผ่นพับเรื่อง กฎหมาย คุ้มครองเด็ก 5. กรณีศึกษาที่ 1 เรื่อง ปวีณาช่วยเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อทำร้ายซ้ำๆ กักขังไม่ให้ ไปโรงเรียน	1. แบบ ประเมินใบ กิจกรรม ที่ 1.1 2. แบบ ประเมินใบ กิจกรรม ที่ 1.2 3. ตรวจ แบบทดสอบ หลังเรียน เรื่อง กฎหมาย คุ้มครองเด็ก	3

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน การเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระ การเรียนรู้	ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา	กระบวนการ เรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษา	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในชีวิตประจำวัน	การประเมิน	เวลา
			4. ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	4. ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย คุ้มครองเด็กได้					
			5. วิเคราะห์ สาเหตุที่เกี่ยวข้อง กฎหมายคุ้มครอง เด็กได้	5. สาเหตุที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย คุ้มครองเด็กได้					
			6. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	6. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย คุ้มครองเด็กได้			6.ใบกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง ปวีณาช่วยเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อทำร้ายซ้ำกักขังไม่ให้ ไปโรงเรียน		
							7.แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก		

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน การเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระ การเรียนรู้	ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา	กระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษา	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในชีวิตประจำวัน	การประเมิน	เวลา	
2	กฎหมาย การศึกษา	ส 2.1 ม.1/1ปฏิบัติ ตามกฎหมาย ในการ คุ้มครองสิทธิ ของบุคคล	7. วิเคราะห์ผลที่ เกิดจากการ แก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	7. ผลที่เกิดจาก การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมายคุ้มครอง เด็กได้	1.ความมุ่งหมาย และหลักการของ กฎหมาย การศึกษา 2.สิทธิและหน้าที่ ทางการศึกษา 3.ระบบ การศึกษาและ แนวการจัด การจัดการศึกษา ได้	1) การกำหนด ปัญหา2) การ วิเคราะห์ ปัญหา 3) การเสนอวิธีการ แก้ปัญหา4) การ วิเคราะห์ผลจาก การแก้ปัญหา	1.ชั้นนำเข้าสู่ บทเรียน 2.ชั้นสอน 1) ชั้นนำเสนอ กรณีศึกษา 2) ชั้นการศึกษา กรณีศึกษา 3) ชั้นสรุปผลการ เรียนรู้ 3.ชั้นสรุป	1.วีดิทัศน์ บทอาชยาน"เด็ก น้อย" 2.ใบกิจกรรมที่ 2.1 เรื่อง กฎหมายการศึกษา 3.วีดิทัศน์ เรื่อง สิทธิทางการ ศึกษา 4.แผ่นพับ เรื่อง กฎหมาย การศึกษา 5.กรณีศึกษาที่ 2 เรื่อง "เรื่อง เล่าจากคนอ่านไม่ออก"	1.แบบประเมิน ใบกิจกรรม ที่ 2.1 2.แบบประเมิน ใบกิจกรรม ที่ 2.2	3

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน การเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระ การเรียนรู้	ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา	กระบวนการ เรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษา	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในชีวิตประจำวัน	การประเมิน	เวลา
			4. ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษาได้	4. ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย การศึกษา 5. สาเหตุที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย การศึกษา 6. แนวทางการ แก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย การศึกษา			6. ใบกิจกรรม ที่ 2.2 เรื่อง "เรื่องเล่าจาก คนอ่านไม่ออก"	3. ตรวจสอบ ทดสอบหลัง เรียน เรื่อง กฎหมายการ ศึกษา	

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน การเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระ การเรียนรู้	ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา	กระบวนการ เรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษา	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในชีวิตประจำวัน	การประเมิน	เวลา
			5.วิเคราะห์ สาเหตุที่เกี่ยวกับ กฎหมาย การศึกษาได้	7.ผลที่เกิดจาก การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย			7.แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง กฎหมายการศึกษา		
			6.เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษาได้	การศึกษา					
			7.วิเคราะห์ผลที่ เกิดจากการ แก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษาได้						

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน การเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระ การเรียนรู้	ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา	กระบวนการ เรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษา	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในชีวิตประจำวัน	การประเมิน	เวลา
3	กฎหมาย คุ้มครอง ผู้บริโภค	ส 2.1 ม.1/1ปฏิบัติ ตามกฎหมาย ในการ คุ้มครองสิทธิ ของบุคคล	1. อธิบายสิทธิ ของผู้บริโภคได้ 2. ยกตัวอย่าง หน้าที่ของ คณะกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภค ได้ 3. วิเคราะห์กลไก การคุ้มครอง ผู้บริโภคในด้าน ต่าง ๆ ได้ 4.ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค ได้	1. สิทธิของ ผู้บริโภค 2. หน้าที่ของ คณะกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภค 3. กลไกการ คุ้มครองผู้บริโภค ในด้านต่าง ๆ 4.ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค เกี่ยวกับ กฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค	1) การกำหนด ปัญหา2) การ วิเคราะห์ ปัญหา 3) การเสนอวิธีการ แก้ปัญหา4) การ วิเคราะห์ผลจาก การแก้ปัญหา	1.ขั้นนำเข้าสู่ บทเรียน 2.ขั้นสอน 1) ขั้นนำเสนอ กรณีศึกษา 2) ขั้นการศึกษา กรณีศึกษา 3) ขั้นสรุปผลการ เรียนรู้ 3.ขั้นสรุป	1.บัตรภาพ การโฆษณา สินค้าต่าง ๆ 2.ใบกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค 3.วีดิทัศน์ เรื่อง กฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค 4.แผ่นพับเรื่อง กฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค 5.กรณีศึกษาที่ 3 เรื่อง สาว ร้อง ปคบ.แจ้งจับเจ้าของ ผลิตภัณฑ์ ฯ	1.แบบ ประเมินใบ กิจกรรม ที่ 3.1 2.แบบ ประเมินใบ กิจกรรม ที่ 3.2 3.ตรวจแบบ ทดสอบหลัง เรียน เรื่อง กฎหมาย คุ้มครอง ผู้บริโภค	3

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน การเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระ การเรียนรู้	ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา	กระบวนการ เรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษา	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในชีวิตประจำวัน	การประเมิน	เวลา
			5. วิเคราะห์ สาเหตุที่เกี่ยวกับ กฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภคได้	6. แนวทางการ แก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย			6. ในกิจกรรมที่ 3.2 เรื่อง สำรวจ ปคบ.แจ้งจับเจ้าของ ผลิตภัณฑ์ ฯ		
			6. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค ได้	คุ้มครองผู้บริโภค	7. ผลที่เกิดจาก การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย		7. แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง กฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภค		
			7. วิเคราะห์ผลที่ เกิดจากการ แก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค ได้	คุ้มครองผู้บริโภค					

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน การเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระ การเรียนรู้	ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา	กระบวนการ เรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษา	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในชีวิตประจำวัน	การประเมิน	เวลา
4		กฎหมาย ลิขสิทธิ์	1. อธิบาย สาระสำคัญของ กฎหมายลิขสิทธิ์ ได้ 2. ยก ตัวอย่าง การละเมิด ลิขสิทธิ์ได้ 3.วิเคราะห์ผลที่ ได้รับจากการ ละเมิดลิขสิทธิ์ ของผู้อื่นได้ 4. ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	1. สาระสำคัญของ กฎหมาย ลิขสิทธิ์ 2.การละเมิด ลิขสิทธิ์ 3. บทกำหนด โทษการละเมิด ลิขสิทธิ์ 4. ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมายลิขสิทธิ์ 5. วิเคราะห์ สาเหตุที่เกี่ยวกับ กฎหมายลิขสิทธิ์	1) การกำหนด ปัญหา2) การ วิเคราะห์ ปัญหา 3) การเสนอวิธีการ แก้ปัญหา 4) การวิเคราะห์ผล จากการแก้ปัญหา	1) ชี้นำเสนอ กรณีศึกษา 2) ชั้นการศึกษา กรณีศึกษา 3) ชั้นสรุปผลการ เรียนรู้	1.บัตรภาพ สินค้าต่าง ๆ ที่ ละเมิดลิขสิทธิ์ 2.ใบกิจกรรมที่ 4.1 เรื่อง กฎหมายลิขสิทธิ์ 3. วีดิทัศน์ เรื่อง รู้ทันลิขสิทธิ์ 4. แผ่นพับเรื่อง กฎหมาย ลิขสิทธิ์ 5. กรณีศึกษาที่ 4 เรื่อง แจ็ง จับเฟซบุ๊ก Be'shopz' ขาย สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ 6. ใบกิจกรรมที่ 4.2 เรื่อง แจ็งจับเฟซบุ๊ก Be'shopz' ขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ 7. แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง กฎหมายลิขสิทธิ์	1.แบบประเมิน ใบกิจกรรม ที่ 4.1 2.แบบประเมิน ใบกิจกรรม ที่ 4.2 3. ตรวจแบบ ทดสอบหลัง เรียน เรื่อง กฎหมาย ลิขสิทธิ์	3

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	มาตรฐาน การเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระ การเรียนรู้	ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา	กระบวนการ เรียนรู้โดยใช้ กรณีศึกษา	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในชีวิตประจำวัน	การประเมิน	เวลา
			5. วิเคราะห์ สาเหตุที่เกี่ยวกับ กฎหมายลิขสิทธิ์ ได้	6. แนวทางการ แก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับ กฎหมาย ลิขสิทธิ์					
			6. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	7. ผลที่เกิดจาก การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับ					
			7. วิเคราะห์ ผลที่เกิดจากการ แก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	กฎหมาย ลิขสิทธิ์					
รวม									12

1.6 กำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสามารถกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรม
2. คำชี้แจงสำหรับครู
3. แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 1) หัวเรื่อง กำหนดเวลาเรียน
 - 2) สาระ
 - 3) มาตรฐาน
 - 4) ตัวชี้วัด
 - 5) สาระสำคัญ
 - 6) จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 7) สาระการเรียนรู้
 - 8) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย 3 ชั้น คือ ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา ชั้นการศึกษากรณีศึกษา และชั้นสรุปผลการเรียนรู้
 - 9) สื่อ/แหล่งเรียนรู้
 - 10) การวัดและการประเมินผล

1.7 ดำเนินการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน จำนวน 4 แผน คือ เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก เรื่องกฎหมายการศึกษา เรื่องกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และเรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์ รวม 12 ชั่วโมง

1.8 นำร่างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน จำนวน 4 เรื่อง ขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขส่วนที่บกพร่อง และนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.9 นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ดังรายชื่อต่อไปนี้

1) นางสุพัชรา เข้มเพชร ตำแหน่งครูระดับชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาล กำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2) นางนริศรา เสากแก้ว ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ระดับชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพง เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3) ดร.อังคณา อ่อนธานี ตำแหน่งอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและวัดผลประเมินผล

แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผล แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยการนำผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยกำหนดเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าน้อยกว่า 1.00 โดยเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105-106) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

1.10 นำร่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโนนจัน อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งยังไม่เคยเรียนกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลมาก่อน จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

1.11 วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามแบบแผนการวิจัยแบบ The One Group Posttest Only Design มีลักษณะการทดลอง ดังนี้ (ปรีชา เนาว์เย็นผล, 2542, หน้า 154)

TREATMENT	POST-TEST
ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้	สอบหลังเรียน
X	O

เมื่อ X แทน การใช้กิจกรรมการเรียนรู้

O แทน การทดสอบหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 27 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 แผน ใช้เวลา 12 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก เวลา 3 ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายการศึกษา เวลา 3 ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เวลา 3 ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายลิขสิทธิ์ เวลา 3 ชั่วโมง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ตามคู่มือของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536, หน้า 136)

2) ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะของการคิดแก้ปัญหา เพื่อกำหนดโครงสร้าง สัดส่วน ความสำคัญ และจำนวนข้อสอบในแต่ละองค์ประกอบของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

3) ออกแบบและกำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ให้ครอบคลุมองค์ประกอบที่จะวัด คือ การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์ปัญหาการเสนอวิธีการแก้ปัญหาและการวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหาแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 48 ข้อ ดังตาราง 7

ตาราง 7 กำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้	องค์ประกอบของ ความสามารถในการคิด แก้ปัญหา	จำนวน ข้อสอบ ที่ออก	จำนวนที่ ต้องการ
1. กฎหมายคุ้มครองเด็ก	1. การกำหนดปัญหา	3	2
	2. การวิเคราะห์ปัญหา	3	2
	3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหา	3	2
	4. การวิเคราะห์ผลจากการ แก้ปัญหา	3	2

ตาราง 7 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้	องค์ประกอบของ ความสามารถในการคิด แก้ปัญหา	จำนวน ข้อสอบ ที่ออก	จำนวนที่ ต้องการ
2. กฎหมายการศึกษา	1. การกำหนดปัญหา	3	2
	2. การวิเคราะห์ปัญหา	3	2
	3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหา	3	2
	4. การวิเคราะห์ผลจากการ แก้ปัญหา	3	2
3. กฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภค	1. การกำหนดปัญหา	3	2
	2. การวิเคราะห์ปัญหา	3	2
	3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหา	3	2
	4. การวิเคราะห์ผลจากการ แก้ปัญหา	3	2
4. กฎหมายลิขสิทธิ์	1. การกำหนดปัญหา	3	2
	2. การวิเคราะห์ปัญหา	3	2
	3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหา	3	2
	4. การวิเคราะห์ผลจากการ แก้ปัญหา	3	2
	รวม	48	32

4) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ให้ครอบคลุมองค์ประกอบที่จะวัด โดยใช้แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา ที่ประกอบด้วยข้อความที่มีลักษณะเป็นปัญหา ข้อโต้แย้งสถานการณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เรื่องเล่า กรณีศึกษา กรณีตัวอย่าง จำนวน 48 ข้อ

5) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่สร้างไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ที่แก้ไขปรับปรุงเสนอ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนจากการพิจารณาตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบข้อนั้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการคิดแก้ปัญหา

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบข้อนั้นมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการคิดแก้ปัญหา

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบข้อนั้นไม่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการคิดแก้ปัญหา

โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 ได้ข้อสอบที่ครอบคลุมจุดประสงค์ จำนวน 48 ข้อ

7) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ที่ปรับปรุงแก้ไขจำนวน 48 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ และโรงเรียนบ้านโนนจัน อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 53 คน ซึ่งผ่านการเรียนในเนื้อหา เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลมาแล้ว

8) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มาตรวจให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน และวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

8.1) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหามาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบวัดเป็นรายชื่อตามวิธีของเบรนนัน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 84) พิจารณาเกณฑ์ในการเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก แบบรายชื่อ (B) พิจารณาเกณฑ์ในการเลือก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ที่มีค่าอำนาจจำแนกแบบรายชื่อ (B) ตั้งแต่ 0.21-0.77 จำนวน 32 ข้อ

8.2) นำข้อสอบที่เลือกมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการของโลเวท (Lovett) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.72

9) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา จำนวน 32 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริง

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบ เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ตลอดจนลักษณะเฉพาะและวิธีการสร้างแบบทดสอบ

2) วิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อกำหนดสัดส่วนความสำคัญ และจำนวนข้อสอบในแต่ละกิจกรรมตามสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กับระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของบลูม จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์

3) ออกแบบและกำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย 3 ด้าน คือ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 32 ข้อ ดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	จำนวนข้อสอบที่ออก	จำนวนที่ต้องการ
1.กฎหมายคุ้มครองเด็ก	1. อธิบายหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองเด็กได้		/					2	1
	2. ยกตัวอย่างบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้			/				3	2
	3. จำแนกประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้				/			3	2

ตาราง 8 (ต่อ)

สาระ การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	จำนวน ข้อสอบ ที่ออก	จำนวน ที่ ต้องการ
2.กฎหมาย	1. อธิบายความมุ่งหมาย และหลักการของกฎหมาย	/						2	1
การศึกษา	การศึกษาได้			/				3	2
	2. ยกตัวอย่างสิทธิและ หน้าที่ทางการศึกษาได้				/			3	2
	3. วิเคราะห์ระบบ การศึกษาและแนวการจ้ด การศึกษาได้							3	2
3.กฎหมาย	1. อธิบายสิทธิของ คุ้มครอง ผู้บริโภค	/						3	2
	2. ยกตัวอย่างหน้าที่ของ คณะกรรมการคุ้มครอง ผู้บริโภคได้			/				3	2
	3. วิเคราะห์กลไกการ คุ้มครองผู้บริโภคในด้าน ต่าง ๆ ได้				/			2	1
4.กฎหมาย ลิขสิทธิ์	1. อธิบายสาระสำคัญของ กฎหมายลิขสิทธิ์ได้	/						3	2
	2. ยกตัวอย่างการละเมิด ลิขสิทธิ์ได้			/				3	2
	3. วิเคราะห์ผลที่ได้รับจาก การละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ได้				/			2	1
รวม								32	20

4) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 32 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาทั้ง 4 เรื่อง

5) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในส่วนที่บกพร่อง

6) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนจากการพิจารณาตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 ได้ข้อสอบที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ

7) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้จำนวน 30 ข้อ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ และโรงเรียนบ้านโนนจัน อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 53 คน ซึ่งผ่านการเรียนในเนื้อหามาแล้ว

8) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน และวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

8.1) นำมาหาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อตามวิธีการของเบรนนัน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 84) ค่าอำนาจจำแนก แบบรายข้อ (B) พิจารณาเกณฑ์ในการเลือก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่าอำนาจจำแนกแบบรายข้อ (B) ตั้งแต่ 0.21-0.65 คัดข้อสอบที่มีค่าเหมาะสมที่จะใช้ จำนวน 20 ข้อ

8.2) นำข้อสอบที่เลือกมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการของโลเวท (Lovett) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.91

9) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 20 ข้อ มาจัดพิมพ์ข้อสอบเป็นแบบทดสอบฉบับจริง

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองสอน และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 27 คน ซึ่งมีชั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 4 เรื่อง จำนวน 4 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง ใช้เวลาในการทดลอง 12 ชั่วโมง

2. ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา จำนวน 32 ข้อ เวลา 60 นาที และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ เวลา 30 นาที สรุปได้ดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงวันเวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ครั้งที่	สัปดาห์	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	1 (6 ก.พ. 2560)	1. กฎหมายคุ้มครองเด็ก	3
2	2 (13 ก.พ. 2560)	2. กฎหมายการศึกษา	3
3	3 (20 ก.พ. 2560)	3. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	3
4	4 (27 ก.พ. 2560)	4. กฎหมายลิขสิทธิ์	3
5	5 (6 มี.ค. 2560)	ทดสอบวัดความสามารถในการคิด แก้ปัญหาและทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียน (Posttest)	1 ชั่วโมง 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

1.1 นำกระดาษคำตอบของนักเรียนหลังเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบมาตรฐานฯ ให้คะแนน ดังนี้ ข้อที่ตอบถูก 1 คะแนน ข้อที่ผิดหรือข้อที่ไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

1.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียน ด้วยการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ได้กับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้ค่าสถิติ t-test แบบ One sample test

2. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 นำกระดาษคำตอบของนักเรียนหลังเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบมาตรฐานฯ ให้คะแนน ดังนี้ ข้อที่ตอบถูก 1 คะแนน ข้อที่ผิดหรือข้อที่ไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ได้กับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้ค่าสถิติ t-test แบบ One sample test

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 27 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนจากทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน

2. กำหนดลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อข้อความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. กำหนดโครงสร้างแบบวัดความพึงพอใจรวม 15 ข้อ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาการเรียน จำนวน 4 ข้อ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ ด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 3 ข้อ ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 3 ข้อ ดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงโครงสร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ด้านที่	รายการ	จำนวนข้อ
1	ด้านเนื้อหากรณีศึกษา	4 ข้อ
2	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	5 ข้อ
3	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3 ข้อ
4	ด้านการวัดผลและประเมินผล	3 ข้อ
รวม		15 ข้อ

4. นำแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะในส่วนที่ไม่สมบูรณ์มาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบวัดความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนนิยามศัพท์เฉพาะ โดยกำหนดเกณฑ์การพัฒนา ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ถ้ารายการใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ข้อคำถามนั้น ถูกตัดทิ้ง หรือนำมาปรับปรุงพบว่ารายการแต่ละข้อมีค่าความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ การใช้ภาษาควรเรียบเรียงให้ถูกต้องตามโครงสร้างของประโยค โดยมีความหมายชัดเจน ข้อคำถามที่มีความหมายคล้ายกันควรปรับให้เป็นข้อเดียวกัน

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

7. นำแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ 1 จำนวน 30 คน หลังจากทดลองเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบารัค ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจเท่ากับ 0.72

8. จัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากการเรียนโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้วิฉัยได้ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27 คน ตอบแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนใช้เวลา 15 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิฉัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียน มาตรวจให้คะแนนโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง รายการนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รายการนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

3 หมายถึง รายการนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รายการนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับน้อย

1 หมายถึง รายการนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

2. นำผลคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105-106) โดยเกณฑ์ขั้นต่ำในการพิจารณาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ไม่เกิน 1.00 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สูตรวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1. สูตรที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 75/75 คำนวณได้จากสูตร E1/E2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2537, หน้า 136)

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100 \quad \text{และ} \quad E_2 = \frac{\sum X}{B} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดกิจกรรม

E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ในการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนรวมของผู้เรียนที่ได้จากการสอบย่อย
ในขณะที่ใช้ชุดฝึก

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนรวมของผู้เรียนที่ได้จากแบบทดสอบ
หลังเรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบย่อยทั้งหมดในชุดฝึก

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

2. สูตรค่าดัชนีความสอดคล้อง (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, ม.ป.ป., หน้า 181)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สูตรการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบด้วยวิธีของ Brennan มีสูตร ดังนี้ (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, ม.ป.ป., หน้า 210)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบรายข้อ

U แทน จำนวนผู้ที่ตอบข้อนั้นถูกของกลุ่มที่สอบผ่านเกณฑ์

L แทน จำนวนผู้ที่ตอบข้อนั้นถูกของกลุ่มที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์

N_1 แทน จำนวนนักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์

N_2 แทน จำนวนนักเรียนที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์

4. สูตรการหาค่าความเที่ยง ของแบบทดสอบของโลเวต (Lovett) แบบทดสอบอิงเกณฑ์ ใช้สูตร ดังนี้ (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, ม.ป.ป., หน้า 199)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X - \sum X^2}{(k-1) \sum (X-c)^2}$$

เมื่อ r_{cc} แทน ค่าความเที่ยง

X แทน คะแนนของแต่ละคน

k แทน จำนวนข้อมูล

5. สูตรค่าความเที่ยงของแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (เทียมจันทร์พานิชย์ผลินไชย, ม.ป.ป., หน้า 196) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_1^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเที่ยง
 k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ
 $\sum S_1^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของข้อคำถาม
 S^2 แทน ความแปรปรวนของเครื่องมือ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติบรรยาย

1.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (ปกรณัม ประจันบาน, 2552, หน้า 214)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ปกรณัม ประจันบาน, 2552, หน้า 214)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

$$\frac{(\sum X)^2}{N} \text{ แทน กำลังสองของคะแนนรวม}$$

$$N \text{ แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด}$$

1.3 การทดสอบสมมติฐาน

1.3.1 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน โดยการทดสอบค่าที (t-test One sample) (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, ม.ป.ป., หน้า 144)

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X} - \mu}{S/\sqrt{n}}$$

เมื่อ t แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

μ แทน เกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม 32 คิดเป็น 24

S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน โดยการทดสอบค่าที (t-test One sample) (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, ม.ป.ป., หน้า 144)

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X} - \mu}{S/\sqrt{n}}$$

เมื่อ t แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

μ แทน เกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม 20 คิดเป็น 15

S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งนำเสนอผลการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

1.1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

1.2 ผลการแสดงผลการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญในองค์ประกอบต่าง ๆ ของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนหลังเรียน เทียบเกณฑ์ร้อยละ 75

2.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน เทียบเกณฑ์ร้อยละ 75

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

1.1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ชี้นำเสนอกรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเสนอกรณีศึกษาและประเด็นคำถามสำหรับผู้เรียนอภิปราย ซึ่งผู้สอนได้เตรียมไว้ วิธีการนำเสนอสามารถทำได้หลายวิธี พิมพ์เป็นเอกสารแจกให้อ่าน เล่ากรณีศึกษาให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อ ได้แก่ ข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวจากอินเทอร์เน็ต ผู้สอนอาจใช้กรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงก็ได้ แต่กรณีนี้ผู้สอนต้องมีความชำนาญในการวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง และตั้งประเด็นคำถามสำหรับการค้นหาคำตอบ และการอภิปรายได้รวดเร็ว

2) ขั้นการศึกษากรณีศึกษา หรือกรณีตัวอย่าง และการอภิปราย

2.1) แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม

2.2) ให้ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่าง โดยให้เวลาในการศึกษาอย่างเพียงพอ ให้สมาชิกหาคำตอบตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดไว้ ผู้เรียนแต่ละคนควรมีคำตอบตามประเด็นคำถามเตรียมไว้เพื่ออภิปราย

2.3) สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามประเด็นคำถามเพื่อให้ได้ข้อสรุปของกลุ่มย่อย

2.4) นำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่มเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3) ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

3.1) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียนและสรุปสาระสำคัญ หรือข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้

3.2) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำแบบทดสอบ การตรวจผลงาน การสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน เป็นต้น

ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการรู้นั้น ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยมีเนื้อหา 4 เรื่อง คือ

เรื่องที่ 1 กฎหมายคุ้มครองเด็ก

เรื่องที่ 2 กฎหมายการศึกษา

เรื่องที่ 3 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

เรื่องที่ 4 กฎหมายลิขสิทธิ์

1.2 ผลการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญในองค์ประกอบต่าง ๆ ของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปได้ดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.	สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และ ตัวชี้วัด			
	1.1 สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และ ตัวชี้วัดสอดคล้องตรงกับหลักสูตร	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.67	0.58	มากที่สุด
2.	สาระสำคัญ			
	2.1 สาระสำคัญแสดงถึงสาระที่เป็นแก่นของเรื่อง	4.67	0.58	มากที่สุด
	2.2 สาระสำคัญสอดคล้องและครอบคลุมกับตัวชี้วัด	4.67	0.58	มากที่สุด
	2.3 สาระสำคัญสอดคล้องและครอบคลุมสาระการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.67	0.00	มากที่สุด
3.	จุดประสงค์การเรียนรู้			
	3.1จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.33	1.15	มาก
	3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
	3.3จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหา	4.67	0.58	มากที่สุด
	3.4 จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถวัดและประเมินผลได้	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.58	0.29	มากที่สุด
4.	สาระการเรียนรู้			
	4.1 สาระการเรียนรู้โน้มน้าวมานการจัดการเรียนรู้ ถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.67	0.58	มากที่สุด
	4.2 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
	4.3เนื้อหาสาระน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.67	0.00	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
5.	กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน			
	- <u>ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา</u>			
	5.1 ประเด็นคำถามในกรณีศึกษาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระ	4.67	0.58	มากที่สุด
	5.2 มีประเด็นน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการคิด แก้ปัญหา	4.67	0.58	มากที่สุด
	- <u>ชั้นการศึกษกรณีศึกษา</u>			
	5.3 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม	4.00	1.00	มาก
	5.4 เวลาในการศึกษกรณีศึกษามีความเหมาะสม	4.33	0.58	มาก
	5.5 กิจกรรมส่งเสริมการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.67	0.58	มากที่สุด
	- <u>ขั้นสรุปผลการเรียนรู้</u>			
	5.6 กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการอภิปรายหาคำตอบ	4.33	0.58	มาก
	5.7 กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.48	0.16	มาก
6.	สื่อการเรียนรู้			
	6.1 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
	6.2 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน	4.33	0.58	มาก
	6.3 สื่อการเรียนรู้กระตุ้นการคิดแก้ปัญหา	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.56	0.00	มากที่สุด
7.	การวัดผลประเมินผล			
	7.1 วิธีการวัดสอดคล้องกับการคิดแก้ปัญหา	4.67	0.58	มากที่สุด
	7.2 เครื่องมือวัดสอดคล้องกับวิธีวัด	4.67	0.58	มากที่สุด
	7.3 เกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับระดับความสามารถในการคิด แก้ปัญหาของผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.67	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.58	0.14	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.14) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ด้านสาระสำคัญ ด้านสาระการเรียนรู้ และด้านการวัดผลประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.00) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.29) ด้านสื่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.00) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.16) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีจำนวน 19 ข้อ ข้อที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีจำนวน 5 ข้อ

1.3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 75/75 กับนักเรียน จำนวน 30 คน ผลการทดลองปรากฏ ดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กิจกรรม การเรียนรู้ ที่	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ระหว่างการใช้กิจกรรม การเรียนรู้			ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย หลังการใช้กิจกรรม การเรียนรู้			ค่า ประสิทธิภาพ E1/E2
	คะแนน เต็ม	\bar{X}	E1	คะแนน เต็ม	\bar{X}	E2	
1	28	22.37	79.88	8	6.13	76.67	79.88/76.67
2	28	22.20	79.29	8	6.20	77.50	79.29/77.50
3	28	22.87	81.67	8	6.33	79.17	81.67/79.17
4	28	22.80	81.48	8	6.23	77.92	81.48/77.92
	รวม		80.57	รวม		77.81	80.57/77.81

จากตาราง 12 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของชั้นทดลองกลุ่มใหญ่กับนักเรียน จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพ 80.57/77.81

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ผลปรากฏดังในตาราง 13

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล กับเกณฑ์ร้อยละ 75

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	คะแนน เกณฑ์ร้อยละ 75	\bar{X}	S.D.	% of Mean	t	p
หลังเรียน	27	32	24.00	25.63	1.86	80.09	4.54*	0.0001

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 25.63$) สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 (24 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ผลปรากฏดังในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล กับเกณฑ์ร้อยละ 75

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	คะแนนเกณฑ์ร้อยละ 75	\bar{X}	S.D.	% of Mean	t	p
หลังเรียน	27	20	15.00	15.81	1.52	79.07	2.79*	0.0049

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 15.81$) สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 (15 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏดังในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหากรณีศึกษา			
1. เนื้อหาที่เรียนมีความสำคัญต่อนักเรียน	4.59	0.69	มากที่สุด
2. กรณีศึกษาทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้	4.04	0.44	มาก
3. เนื้อหาที่เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.19	0.62	มาก
4. เนื้อหาที่เรียนทำให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาได้เก่งขึ้น	4.15	0.72	มาก
รวม	4.24	0.39	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
5. กิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจในกฎหมายคุ้มครองสิทธิมากขึ้น	4.04	0.71	มาก
6. การแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงของชีวิตในปัจจุบันทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้	4.33	0.48	มาก
7. การร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ ทำให้นักเรียนคิดแก้ปัญหารอบคอบขึ้น	4.22	0.51	มาก
8. นักเรียนรู้สึกสนุกสนานเมื่อได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม	4.22	0.80	มาก
9. กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.52	0.51	มากที่สุด
รวม	4.27	0.26	มาก
ด้านสื่อการเรียนการสอน			
10. สื่อจากกรณีศึกษาช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้น	4.37	0.69	มาก
11. สื่อจากกรณีศึกษาทำให้นักเรียนเรียนรู้การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น	4.52	0.51	มากที่สุด
12. สื่อจากกรณีศึกษาทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่ศึกษาได้ง่ายขึ้น	4.33	0.55	มาก
รวม	4.41	0.31	มาก
ด้านการวัดผลและประเมินผล			
13. การทราบเกณฑ์การประเมินก่อนเรียนกระตุ้นให้นักเรียนมุ่งมั่นทำงานจนบรรลุเป้าหมาย	4.30	0.54	มาก
14. การประเมินผลการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง	4.30	0.67	มาก
15. นักเรียนชอบการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ และครู	4.07	0.87	มาก
รวม	4.22	0.50	มาก
รวมเฉลี่ย	4.28	0.25	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.25) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.31) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.26) ด้านเนื้อหากรณีศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D.= 0.39) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.25) ตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด มีจำนวน 3 ข้อ ข้อที่มีความพึงพอใจระดับมาก มีจำนวน 12 ข้อ

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ตามเกณฑ์ 75/75 2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน โดยเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา 3 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 27 คน โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอไทรวงาม จังหวัดกำแพงเพชร ระยะเวลา 4 สัปดาห์ จำนวน 12 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t-test แบบ One sample

สรุปผลการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 นำเสนอกรณีศึกษาโดยใช้สื่อ ได้แก่ กิจกรรมเสนอกรณีศึกษาและประเด็นคำถามสำหรับอภิปรายโดยใช้สื่อ คือ ข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวจากอินเทอร์เน็ต ขั้นที่ 2 การศึกษากรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่างและการอภิปราย ได้แก่ กิจกรรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และการอภิปรายระหว่างกลุ่ม ขั้นที่ 3 สรุปผลการเรียนรู้ได้แก่ กิจกรรมร่วมกันอภิปรายคำตอบปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหาโดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) และมีประสิทธิภาพ 80.57/77.81

2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีดังนี้

2.1 นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.25)

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.14) และมีประสิทธิภาพ 80.57/77.81 ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิดเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการสอนโดยใช้กรณีศึกษา รวมทั้งการเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยสร้างชิ้นตามลำดับขั้นตอน อย่างมีระบบ ศึกษาความหมายของวิธีการสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถ ด้านการคิดแก้ปัญหา สอดคล้องกับแนวคิดของ สุคนธ์ สันทพานนท์ (2554, หน้า 165) ว่า วิธีสอนแบบกรณีศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ได้ศึกษากรณีตัวอย่างหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง ให้แก่ผู้เรียนได้วิเคราะห์หรืออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการคิดและนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ผู้เรียนนำประสบการณ์จากการฝึกหัดไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงโดยมีองค์ประกอบของการสอนแบบกรณีศึกษา โดยศึกษาแนวคิดของ ทิศนา แคมมณี (2557, หน้า 362) กล่าวว่ 1) มีผู้สอนและผู้เรียน 2) มีกรณีเรื่องที่คล้ายเหตุการณ์จริง 3) มีประเด็นคำถามให้คิดพิจารณาหาคำตอบ 4) มีคำตอบที่หลากหลายคำตอบไม่มีผิดถูกอย่างชัดเจน 5) มีการอภิปรายเกี่ยวกับสภาพการณ์ ปัญหา มุมมอง และวิธีการแก้ปัญหา 6) มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศึกษาแนวคิด ขั้นตอนและแนวทางของการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการเรียนการสอน ของ สุวิทย์ มูลคำ และ

อรทัย มูลคำ (2547, หน้า 94) การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษามีขั้นตอนสำคัญ คือ 1) ชี้นำเสนอกรณีศึกษา 2) ชั้นการศึกษากรณีศึกษา และการอภิปราย 3) ชั้นสรุปผลการเรียนรู้ ทำให้มีคุณภาพจากการประเมินการเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และมีคุณลักษณะสอดคล้องกับองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอไว้ ทำให้การพิจารณาความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ในครั้งนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการที่ชัดเจน รวมทั้งผ่านการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพก่อนนำไปทดลองจริงตามแผนการวิจัย และผู้วิจัยใช้การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันที่สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ โดยมีข้อดี ตามแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ (2547, หน้า 96) คือ 1) ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเผชิญปัญหาที่สถานการณ์จริง ได้ฝึกแก้ปัญหาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้เป็นอย่างดี 2) ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองกว้างไกลขึ้น 3) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพร ปุณฺระเสริฐ (2550) ได้วิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวันกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.02/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

2.1 นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน แต่ละขั้นตอนทำให้นักเรียนมีความสนใจ เพราะมีการกำหนดสถานการณ์จริงโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยมีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา ชั้นที่ 1 นำเสนอกรณีศึกษาโดยใช้สื่อ ได้แก่ กิจกรรมเสนอกรณีศึกษาและประเด็นคำถามสำหรับอภิปราย โดยใช้สื่อ คือ ข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวจาก

อินเทอร์เน็ต และตั้งประเด็นคำถามสำหรับการค้นหาคำตอบ ขั้นที่ 2 การศึกษากรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่างและการอภิปราย ได้แก่ กิจกรรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และการอภิปรายระหว่างกลุ่ม ขั้นที่ 3 สรุปผลการเรียนรู้ ได้แก่กิจกรรม ร่วมกันอภิปรายคำตอบ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหา โดยมีเนื้อหา 4 เรื่อง คือ กฎหมายคุ้มครองเด็ก กฎหมายการศึกษา กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และกฎหมายลิขสิทธิ์ ซึ่งในกิจกรรมการเรียนรู้จะมีการศึกษาปัญหาโดยการอภิปรายกลุ่มย่อย และนำเสนอผลการอภิปรายต่อกลุ่มใหญ่ ใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดการคิดแก้ปัญหา ดังเช่น 1) การกำหนดปัญหา 2) การวิเคราะห์ปัญหา 3) การเสนอวิธีการแก้ปัญหา 4) การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา ซึ่งทำให้นักเรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม เกิดความกระตือรือร้นที่อยากจะช่วยกันแก้ปัญหา เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวและเกิดขึ้นจริงในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ วารินทร์ แก้วอุไร (2541, หน้า 70) ได้กล่าวว่า กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นเรื่องราวหรือสภาพปัญหาซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในชีวิตจริงที่ผู้สอนนำเสนอเป็นสถานการณ์การเรียนรู้ โดยกำหนดแนวทางการเรียนรู้ที่ต้องการไว้ภายในกรณีตัวอย่างจะแสดงความขัดแย้งทางความคิดในการตัดสินใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้การอภิปรายและกระบวนการกลุ่มแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชา โคตรสินธุ์ (2550) ได้ศึกษาผลของการสอนแบบอริยสัจสี่ โดยใช้กรณีตัวอย่างที่มีต่อทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาหลังจากได้รับการสอนแบบอริยสัจสี่โดยใช้กรณีตัวอย่างสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ ฮอปคินส์ (Hopkins, 1985, p.2790) ศึกษารูปแบบของห้องเรียนที่ส่งผลต่อทักษะกระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียนพบว่า จะต้องเป็นห้องเรียนที่มีข่าวสารน่าสนใจให้นักเรียนได้อ่านศึกษา ค้นคว้า ทดลองวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ และนักเรียนได้มีโอกาสถกเถียงเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ เมื่อนักเรียนพบกับสถานการณ์จากข่าวสารและกระบวนการก็จะส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมต่อไปได้จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

2.2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจาก วิธีการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน มีการกำหนดเนื้อหา สถานการณ์ หรือกรณีศึกษาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางของมาตรฐาน ส.2.1 ม.1/1 ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลโดยมีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

ขั้นที่ 1 นำเสนอกรณีศึกษาโดยใช้สื่อ ได้แก่ กิจกรรมเสนอกรณีศึกษาและประเด็นคำถามสำหรับอภิปราย โดยใช้สื่อ คือ ชาวหนังสือพิมพ์ ชาวจากอินเทอร์เน็ต และตั้งประเด็นคำถามสำหรับการค้นหาคำตอบ ขั้นที่ 2 การศึกษารณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่างและการอภิปราย ได้แก่ กิจกรรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และการอภิปรายระหว่างกลุ่ม ขั้นที่ 3 สรุปผลการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมร่วมกันอภิปรายคำตอบ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหา และมีการให้ความรู้จากสื่อที่หลากหลาย เช่น วิดีโอ และแผ่นพับ โดยมีเนื้อหาสาระของกฎหมายแต่ละประเภท 4 เรื่อง คือ กฎหมายคุ้มครองเด็ก กฎหมายการศึกษา กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และกฎหมายลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใกล้ตัวและมีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนในสังคม ที่มีเนื้อหาสอดคล้องชีวิตประจำวันของผู้เรียน และมีการทดสอบความรู้หลังเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกิจกรรม สอดคล้องกับหลักการของ (ทิตนา เขมมณี, 2557, หน้า 36) 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ (ที่ขาดไม่ได้) ของวิธีสอนแบบกรณีศึกษา ดังนี้ 1) มีผู้สอนและผู้เรียน 2) มีกรณีเรื่องที่คล้ายกับเหตุการณ์จริง 3) มีประเด็นคำถามให้คิดพิจารณาหาคำตอบ 4) มีคำตอบที่หลากหลาย 5) มีการอภิปรายเกี่ยวกับสภาพการณ์ ปัญหา มุมมอง และวิธีการแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ และ 6) มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และจินตนา ยูนิพันธุ์ (2537, หน้า 61-64) แสดงความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้กรณีศึกษา คือ ช่วยให้ผู้เรียนขยายขอบเขตความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญของการสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พิจิตรา ธรรมสถิต (2552) ได้ศึกษา ผลของการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บโดยใช้กรณีตัวอย่างด้วยการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันเมื่อเรียนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บต่างกันโดยใช้กรณีตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และงานวิจัยของ ทศน์พล ชื่นจิตต์ (2556) ได้ศึกษา การจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการแบบเผชิญสถานการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการแบบเผชิญสถานการณ์สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.25) ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษา

หลักการสร้างความพึงพอใจจากเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ และตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล การเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันนั้น เป็นการเรียนการสอนที่นำเอากรณีศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ที่อยู่ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายหาปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไข และผลของการแก้ไขปัญหา โดยมีกิจกรรมการเสนองานกรณีศึกษา และประเด็นคำถามสำหรับอภิปรายโดยใช้สื่อ คือ ข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวจากอินเทอร์เน็ต กิจกรรมการอภิปรายกลุ่มย่อยและการอภิปรายระหว่างกลุ่ม และกิจกรรมร่วมกันอภิปรายคำตอบ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหา ที่ส่งเสริมความกระตือรือร้นของผู้เรียน โดยเน้นการศึกษาอภิปรายกลุ่ม กระตุ้นความสนใจโดยใช้ข่าวเกี่ยวกับกฎหมายที่มีจากสื่อต่าง ๆ ที่อยู่ในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมมีกระบวนการขั้นตอนของการคิดแก้ปัญหาด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิกการ (2540, หน้า 155) กล่าวว่า ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บรรลุผลสำเร็จ ต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ สถานการณ์ รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจ และมีการวัดความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกรับชอบ ความพอใจ เนื่องจากเพื่อตอบสนองผลงานที่ได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความพึงพอใจได้จากแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคอร์ท (Likert) โดยพิจารณาเนื้อหา 4 ด้าน คือ 1) เนื้อหากรณีศึกษา 2) กิจกรรมการเรียนรู้ 3) สื่อการเรียนการสอน 4) การวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาวรรณ เทพีรัตน์ (2553) ที่ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้กรณีตัวอย่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แล้วพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในการเลือกใช้กรณีศึกษา ควรเลือกที่เป็นปัจจุบัน ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันสัมพันธ์กับเนื้อหาที่เรียนเหมาะสมกับวุฒิภาวะผู้เรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนไม่ให้เกิดความเบื่อกับการอ่านกรณีศึกษา
2. ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ในช่วงแรก ๆ ก่อนที่นักเรียนจะปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนหลายคนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเรียนแบบกรณีศึกษา

การดำเนินการเรียนในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรอธิบายขั้นตอนว่ามีลำดับอย่างไรบ้าง เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจก่อนดำเนินการ

3. ในขั้นการศึกษากรณีศึกษาและการอภิปราย ครูผู้สอนต้องตระหนักว่าการสอนมิได้มุ่งที่ความถูกต้องของคำตอบ เพราะไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิดอย่างชัดเจน ต้องการให้ผู้เรียนเห็นคำตอบและเหตุผลที่หลากหลายครูควรมุ่งความสนใจไปที่เหตุผลหรือที่มาที่ผู้เรียนใช้ในการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยนักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แต่ยังคงพบว่านักเรียนยังมีปัญหาด้านการวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งมีคะแนนน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อให้ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา และค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนขึ้น เพื่อพัฒนาให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2537). จากหลักสูตรสู่แผนการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2534). การสอนและการฝึกอบรมทางการบริหารโดยวิธีกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ผู้ชนะ 10 คิด การคิดเชิงประยุกต์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2537). กรณีศึกษา: นวัตกรรมการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2(1), 55-68.
- จรรยาพร สุดสวาท. (2545). ความพึงพอใจของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคพิเศษ ที่มีต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยนเรศวร (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เฉลิม พักอ่อน. (2552). การออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐานโดยเทคนิค Backward Design: ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2520). ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน เอกสารการสอนชุดวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1-5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชนาธิป พรสกุล. (2554). การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). 80 นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นติ้ง.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: สหมิตรพรินต์แอนด์พับลิชชิง.

- ณัชชา โคตรสินธุ์. (2550). ผลของการสอนแบบอริยสังคีติ โดยใช้กรณีตัวอย่างที่มีต่อทักษะการคิด
แก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ทัศนพล ชื่นจิตต์. (2556). การจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการแบบเผชิญ
สถานการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิตนา แชมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนาแชมมณี. (2545). วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แชมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนาแชมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: เดอะ มาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (ม.ป.ป.). ระเบียบวิธีวิจัย. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (ม.ป.ป.). สถิติเพื่อการวิจัย. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิภาวรรณ เทพีรัตน์. (2553). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิด
วิเคราะห์โดยใช้กรณีตัวอย่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บรรดล สุขปิติ. (2553). การเขียนข้อคำถามของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิด
แก้ปัญหา. สืบค้น 16 มกราคม 2560, จาก [http://research.npru.ac.th/
development/research_npru/](http://research.npru.ac.th/development/research_npru/)
- ปกรณ์ ประจันบาน. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Research Methodology
in Social Science). พิษณุโลก: รัตนสุวรรณ.
- ประกอบ คูปรรัตน์. (2537). การเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา. วารสารพยาบาลศาสตร์, 6(2),
21-29.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). การพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2542). การวิจัยเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 6. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- พิจิตรา ธรรมสถิต. (2552). ผลของการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บโดยใช้กรณีตัวอย่าง ด้วยการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์. (2558). ศาสตร์การคิดรวบยอดความเรียงการคิดและการสอนคิด. กรุงเทพฯ : DPU Cool print มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2549). การคิด (Thinking). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- มกราพันธ์ จุฑะรสก. (2556). การคิดอย่างเป็นระบบ: การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2558). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: เจียฮั่ว.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2541). การพัฒนารูปแบบการสอนสำหรับวิชาวิธีสอนทั่วไปแบบเน้น กรณีตัวอย่างเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาครูด้านการคิดวิเคราะห์ แบบตอบโต้ในศาสตร์ทางการสอน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2546). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ภาดา พับลิเคชัน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สมยศ นาวิการ. (2521). *โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสตาาร์.
- สิริพร ปุณประเสริฐ. (2550). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนคิดแก้ปัญหา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2554). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2547). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุคนธ์ สันทพานนท์. (2552). *พัฒนาทักษะการคิดพิชิตการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- สุคนธ์ สันทพานนท์. (2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- สุคนธ์ สันทพานนท์. (2551). *พัฒนาทักษะการคิดพิชิตการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- เสริมศักดิ์ บุตรทอง. (2547). *การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติภาพสำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 และเขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เสริมศรี ไชยศร. (2539). *พื้นฐานการสอน*. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.
- ศุภสิริ โสมาเกต. (2544). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงการกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิริวรรณ สุวรรณอาภา. (2544). *เอกสารการสอนชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). *แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.

- อารีย์ พันธุ์มณี. (2546). *จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนรู้การสอน*. กรุงเทพฯ: ไผ่หม้อเดดดูเคท.
- อารีย์ พันธุ์มณี. (2542). *จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2551). *ยุทธศาสตร์การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสู่คุณภาพสถานศึกษา
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- Dewey, J. (1976). *Moral principle in education*. Boston: Houghton Miff in Co.
- Gagne, R.M. (1970). *The conditions of learning* (2nd.). New York: Holt Rinehart and
Winston.
- Guildford. (1971). *The analysis of intelligence*. New York: McGraw Hill Book Company.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of education* (3rd.). New York: McGraw – Hill.
- Wallerstein, Harvey. (1971). *Dictionary of psychology*. Mary land: penguin Book.
- Wolman, B.D. (1973). *Dictionary of behavior science*. New York: Van Newstand
Reinhold.
- Bloom, Benjamins S. (1956). *Taxonomy of education objective handbook 1: Cognitive
domain* (17th.). New York: David Mac Kay Company, Inc.
- Hopkins, M.H. (1985, March). A class model for diagnosing the problem solving of
elementary school students. *Dissertation Abstracts International*, 45, 1790-A.
- Nabor, Donal G. (1975, December). A comparative study of academic and problem
solving abilities of black publish on the intermediate level in computer
supported instruction and self – contained instruction process. *Dissertation
Abstracts International*, 36, 4352-A.
- Scott, Myers M. (1970). *Every employer a manager: More meaningful work through
job environment*. New York: McGraw-Hill.
- Tallent, M.K. (1985, November). The Future Problem Solving Program: An Investigation of
Effects on Problem Solving Ability. *Dissertation Abstracts International*, 2(8), 30.
- Wier, John Joseph. (1974). Problem Solving is Everybody's problem. *Science Teacher*,
10(4), 16-18.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. นางนริศรา เสากแก้ว ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
2. นางสุพัตรา เข้มเพชร ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. ดร. อังคณา ช่ออนธานี ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล

ภาคผนวก ข เครื่องมือในการวิจัย

ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล
ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จัดทำโดย

นางสาวปุณยนุช พรหมเพ็ชร

สาขาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยยรนเรศวร

คำนำ

กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่

เรื่องที่ 1 กฎหมายคุ้มครองเด็ก

เรื่องที่ 2 กฎหมายการศึกษา

เรื่องที่ 3 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

เรื่องที่ 4 กฎหมายลิขสิทธิ์

ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยคำชี้แจงสำหรับครู คำชี้แจงสำหรับนักเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ รายการสื่อและแหล่งเรียนรู้สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แผนพับ ใบกิจกรรมแบบทดสอบหลังเรียน พร้อมเฉลย ซึ่งผู้จัดทำได้พัฒนาเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างเต็มศักยภาพ และเรียนอยู่อย่างมีความสุข เพื่อส่งเสริมต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนให้สูงขึ้น

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้กิจกรรมการเรียนรู้สำเร็จ สมบูรณ์ได้

คำชี้แจงสำหรับครู

คำชี้แจงสำหรับครู ประกอบการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1. บทบาทของครูผู้สอน

1) ครูผู้สอน ต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำชี้แจงสำหรับครู และแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อครูผู้สอนจะสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพ

2) ครูผู้สอนต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อม

3) ก่อนดำเนินการปฏิบัติกิจกรรม ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

3.1) ศึกษาบทบาทของนักเรียนจากการปฏิบัติกิจกรรมให้เข้าใจก่อนการเรียนรู้

3.2) ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน และอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจเพื่อจะได้ทราบว่าปฏิบัติกิจกรรมอย่างไร

3.3) นักเรียนต้องตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ และต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยไม่รบกวนผู้อื่น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้

1) ชี้นำเสนอกรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเสนอกรณีศึกษาและประเด็นคำถามสำหรับผู้เรียนอภิปราย ซึ่งผู้สอนได้เตรียมไว้ วิธีการนำเสนอสามารถทำได้หลายวิธี พิมพ์เป็นเอกสารแจกให้อ่าน เล่ากรณีศึกษาให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อ ได้แก่ ข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าวจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ผู้สอนอาจใช้กรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงก็ได้ แต่กรณีนี้ผู้สอนต้องมีความชำนาญในการวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง และตั้งประเด็นคำถามสำหรับการค้นหาคำตอบ และการอภิปรายได้รวดเร็ว

2) ขั้นการศึกษากรณีศึกษา หรือกรณีตัวอย่าง และการอภิปราย

2.1) แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม

2.2) ให้ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่าง โดยให้เวลาในการศึกษาอย่างเพียงพอ ให้สมาชิกหาคำตอบตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดไว้ ผู้เรียนแต่ละคนควรมีคำตอบตามประเด็นคำถามเตรียมไว้เพื่ออภิปราย

2.3) สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามประเด็นคำถามเพื่อให้ได้ข้อสรุปของกลุ่มย่อย

2.4) นำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่มเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3) ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

3.1) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบ ปัญหา มุมมอง และวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปสาระสำคัญ หรือข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้

3.2) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำแบบทดสอบ การตรวจผลงาน การสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน เป็นต้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
หน่วยที่ 3 กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.1/1 ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล

4. สาระสำคัญ

กฎหมายคุ้มครองเด็กในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2556 โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญ ต่อสิทธิเสรีภาพของเด็ก และบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็ก โดยจำแนกประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพ และการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองเด็กโดยสามารถบอกปัญหา สาเหตุ แนวทาง แก้ไขปัญหา และผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองเด็ก เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองเด็กได้
2. ยกตัวอย่างบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้
3. จำแนกประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้
4. ระบุปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้
5. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้
6. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้

7. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้

6. สารการเรียนรู้

1. หลักการและสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองเด็ก
2. บทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็ก
3. ประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพ
4. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองเด็ก
5. สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองเด็ก
6. แนวทางการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองเด็ก
7. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองเด็ก

7. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน

(ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน(เวลา 15 นาที)

1. ครูทักทายนักเรียนก่อนเริ่มบทเรียน แล้วให้นักเรียนดูรูปภาพ ดังต่อไปนี้

- 1) รูปภาพพ่อแม่ลูกทำกิจกรรมร่วมกัน
- 2) รูปภาพกลุ่มเด็ก ๆ กำลังวิ่งเล่นในสนามเด็กเล่น
- 3) รูปภาพเด็กถูกทารุณกรรม
- 4) รูปภาพเด็กเร่ร่อนถูกตำรวจจับ
- 5) รูปภาพเด็กทำงานในสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม
- 6) ภาพเด็กพิการ

แล้วให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึกต่อภาพที่เห็น พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบว่า ภาพใดบ้างที่มีการปฏิบัติต่อเด็กไม่เหมาะสมหรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า เด็กทุกคนควรได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยได้รับสิทธิพื้นฐานตามกฎหมายคุ้มครองเด็ก

3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และเรื่องที่จะเรียนให้นักเรียนทราบว่า 1) นักเรียนต้องสามารถอธิบายหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองเด็กได้ 2) สามารถวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้ และ 3) สามารถจำแนกประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้

ขั้นสอน(เวลา 40 นาที)

1. ครูแจกใบกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็กให้นักเรียนคนละ 1 ชุด พร้อมแจ้งเกณฑ์การประเมินให้นักเรียนทราบ

2. หลังจากนั้นให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่อง สิทธิเด็ก แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้เป็นแผนผังความคิดลงในใบกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก ในข้อที่ 1 แล้วร่วมกันอภิปรายคำตอบร่วมกัน

3. ครูแจกแผ่นพับ เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็กแล้วให้นักเรียนศึกษาโดยกำหนดเวลาจำนวน 15 นาที แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้เป็นแผนผังความคิดลงในใบกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก ในข้อที่ 2 และ 3 และข้อ 4 แล้วร่วมกันอภิปรายคำตอบร่วมกัน

ขั้นสรุป(เวลา 5 นาที)

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก

(ชั่วโมงที่ 2-3)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน(เวลา 15 นาที)

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนแล้วทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็ก ให้นักเรียนร่วมกันตอบตามประเด็น เช่น

- 1) สาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองเด็กมีอะไรบ้าง
- 2) ให้นักเรียนยกตัวอย่างบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็ก
- 3) บอกแนวทางการปฏิบัติตนตามกฎหมายคุ้มครองเด็ก

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และเรื่องที่จะเรียนให้นักเรียนทราบว่านักเรียนต้องสามารถระบุปัญหา วิเคราะห์ สาเหตุของปัญหา เสนอแนวทางแก้ไข และบอกผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาได้

ขั้นสอน(เวลา 90 นาที)

- ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา(ใช้เวลา15 นาที)

1. ครูนำเสนอหัวข้อกรณีศึกษา เรื่อง “ปัญหาช่วยเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อทำร้ายซ้ำกักขังไม่ให้ไปโรงเรียน” อย่างคร่าว ๆ โดยการสนทนา และตั้งประเด็นคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำตอบร่วมกันเช่น

- 1) นักเรียนคิดว่าปัญหาที่เกิดในกรณีศึกษาคืออะไร
- 2) สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวคืออะไร
- 3) นักเรียนจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร
- 4) ผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหานั้นจะเป็นอย่างไร

- ขั้นการศึกษากรณีศึกษา (ใช้เวลา 60 นาที)

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยการแจกลูกอมให้นักเรียนหยิบคนละ 1 เม็ด แล้วให้นักเรียนที่ได้ลูกอมชนิดเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน จำนวน 5 กลุ่ม แล้วให้นักเรียนเข้ากลุ่มแล้วปรึกษาหารือแบ่งหน้าที่ โดยมีประธาน รองประธาน เลขานุการ และสมาชิก โดยใช้เวลาจำนวน 10 นาที

3. ครูแจกกรณีศึกษา เรื่อง “ปัญหาช่วยเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อทำร้ายซ้ำกักขังไม่ให้ไปโรงเรียน” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนร่วมกันศึกษา โดยใช้เวลาจำนวน 20 นาที

4. ครูแจกใบกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง ปัญหาช่วยเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อทำร้ายซ้ำกักขังไม่ให้ไปโรงเรียน ให้แต่ละกลุ่ม แล้วร่วมกันศึกษาประเด็นคำถามแต่ละข้อ โดยครูกำหนดให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม เตรียมคำตอบสำหรับการอภิปรายประเด็นคำถาม คนละ 1 ประเด็น ในคำถามแต่ละข้อ เช่น ประธานอ่านประเด็นคำถาม แล้วให้สมาชิกแต่ละคนบอกคำตอบของตนเอง มาคนละ 1 คำตอบ จนครบทุกข้อ หลังจากนั้นสมาชิกทุกคนร่วมกันอภิปรายหาคำตอบที่เป็นข้อสรุปของกลุ่มตนเอง โดยเลขานุการเป็นผู้จดบันทึกข้อสรุปของคำตอบ ลงในใบกิจกรรมที่ 1.2 ใช้เวลาจำนวน 30 นาที

5. หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนคำตอบระหว่างกลุ่มในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

- ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ (ใช้เวลา 15 นาที)

6. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบของผู้เรียน ปัญหาวิธีแก้ปัญหของผู้เรียน และเฉลยใบกิจกรรมที่ 1.2 ร่วมกัน

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้จากกรณีศึกษาว่าเป็นอย่างไร

ขั้นสรุป (เวลา 15 นาที)

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็ก
2. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก

8. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. บัตรภาพ การกระทำของบุคคลที่ปฏิบัติต่อเด็ก
2. ใบกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก
3. วีดิทัศน์เรื่อง สิทธิเด็ก
4. แผ่นพับเรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก
5. ลูกอม 5 แบบ สำหรับแบ่งกลุ่ม จำนวน 30 เม็ด
6. กรณีศึกษาที่ 1 เรื่อง ปัญหาช่วยเหลือเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อทำร้ายซ้ำๆ กักขังไม่ให้ไปโรงเรียน
7. ใบกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง ปัญหาช่วยเหลือเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อทำร้ายซ้ำๆ กักขังไม่ให้ไปโรงเรียน
8. แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก

9. การวัดและการประเมินผล

- การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. อธิบายหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองเด็กได้ 2. ยกตัวอย่างบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้ 3. จำแนกประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้	ตรวจใบกิจกรรมที่ 1.1	แบบประเมินใบกิจกรรมที่ 1.1	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 75
4. ระบุปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้ 5. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้ 6. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้ 7. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้	ตรวจใบกิจกรรมที่ 1.2	แบบประเมินใบกิจกรรมที่ 1.2	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 75

- การวัดและประเมินผลหลังเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. อธิบายหลักการและสาระสำคัญของ กฎหมายคุ้มครองเด็กได้ 2. ยกตัวอย่างบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติ ต่อเด็กได้ 3. จำแนกประเภทของเด็กที่พึงได้รับการ สงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้	ตรวจแบบทดสอบ หลังเรียน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก	แบบทดสอบหลัง เรียน เรื่อง กฎหมาย คุ้มครองเด็ก	ผ่านเกณฑ์การ ประเมิน ร้อยละ 75

10. บันทึกหลังการสอน

10.1 ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

10.3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวปุณยนุช พรหมเพชร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

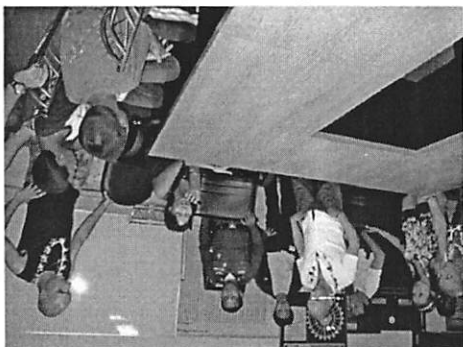
ឧបទ្វីបប្រាសាទ

វេទនាស្រស់ស្អាតនៃប្រាសាទប្រាសាទប្រាសាទ

ក្រុងស្រស់ស្អាតនៃប្រាសាទ

វេទនាស្រស់ស្អាតនៃប្រាសាទ

វេទនាស្រស់ស្អាតនៃប្រាសាទ

វេទនាស្រស់ស្អាតនៃប្រាសាទ

ក្រុងស្រស់ស្អាតនៃប្រាសាទ

ប្រាសាទ

ที่มาของภาพ

ภาพที่ 1 <http://www.women.mthai.com/wpcontent/uploads/2011/02/mon002.jpg>

ภาพที่ 2 <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=rujiseri&date=29-06-2008&group=1&gblog=6>

ภาพที่ 3 <http://morning-news.bectero.com/international/07-Apr-2015/37067>

ภาพที่ 4 <http://www.patrolnews.net/wp-content/uploads/2010/01/DSC032631.JPG>

ภาพที่ 5 <http://images.primpan.multiply.com/image/2/photos/4/600x600/6/z6.JPG?et=jDDw8%2CUQlaqQIMJW%2C16glw>

ภาพที่ 6 <https://www.google.co.th/search?biw=1366&bih=662&tb>

ใบกิจกรรมที่ 1.1

เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก

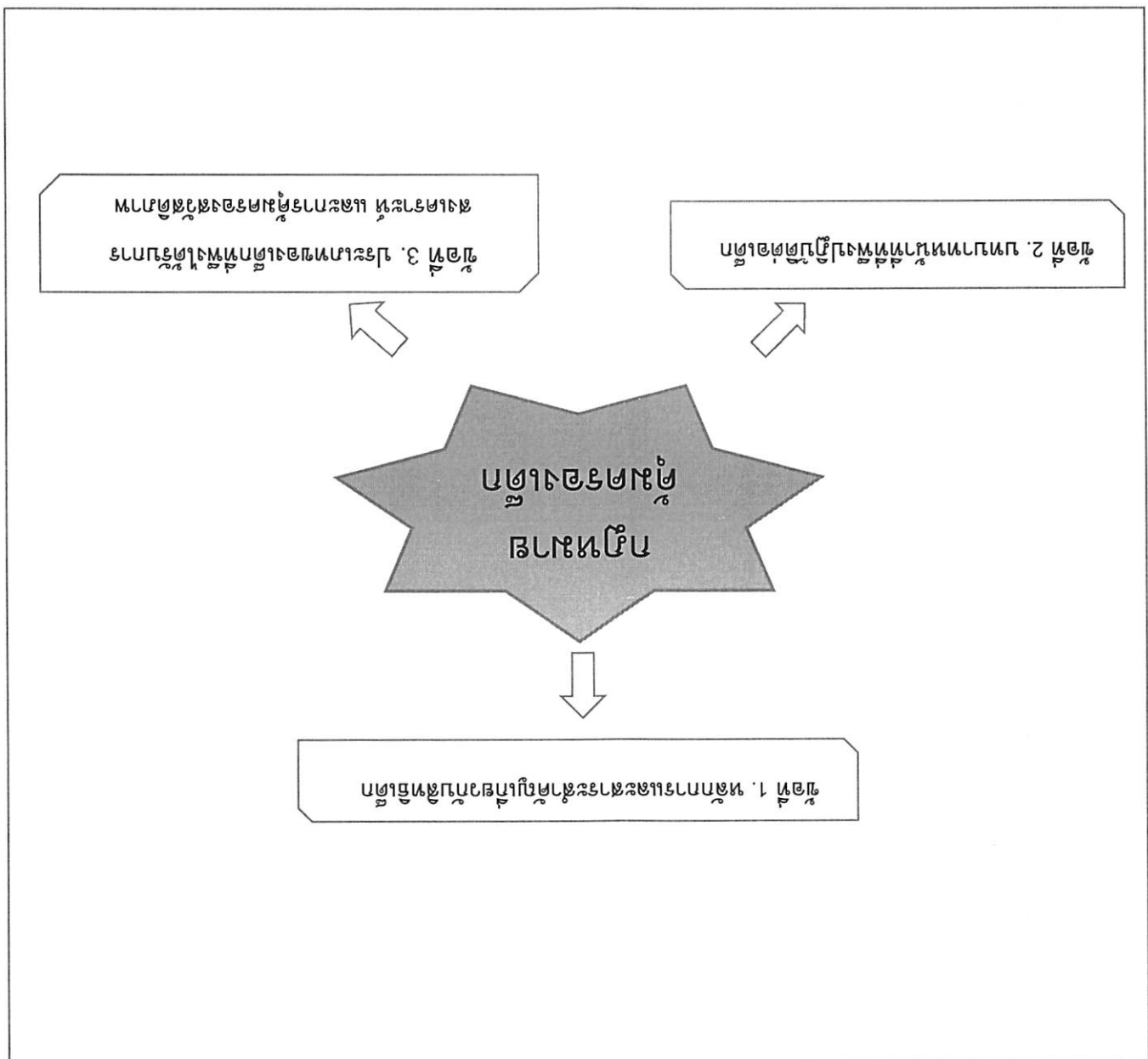
จุดประสงค์การเรียนรู้ :

1. อธิบายหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองเด็กได้
2. ยกตัวอย่างบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้
3. จำแนกประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้

คำชี้แจง

1. นักเรียนดูวีดิทัศน์ เรื่อง สิทธิเด็ก แล้วบันทึกลงในแผนผังข้อที่ 1
2. นักเรียนศึกษาแผนพับ เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็กแล้วบันทึกลงในแผนผัง ข้อที่ 2

และ 3

แบบประเมินใบกิจกรรมที่ 1.1

เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. อธิบายหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองเด็กได้	อธิบายหลักการและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้ถูกต้องครบทุกประเด็น	อธิบายหลักการและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้ถูกต้องจำนวน 3 ประเด็น	อธิบายหลักการและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้ถูกต้อง จำนวน 2 ประเด็น	อธิบายหลักการและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้ถูกต้องจำนวน 1 ประเด็น
2. ยกตัวอย่างบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้	เขียนสรุปบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้ถูกต้องครบทุกประเด็น	เขียนสรุปบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้ถูกต้องอย่างน้อย 6 ประเด็น	เขียนสรุปบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้ถูกต้องอย่างน้อย 4 ประเด็น	เขียนสรุปบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้ถูกต้องอย่างน้อย 2 ประเด็น
3. จำแนกประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้	สรุปประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้ถูกต้องครบทุกประเด็น	สรุปประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้ ถูกต้องอย่างน้อย 6 ประเด็น	สรุปประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้ถูกต้องอย่างน้อย 4 ประเด็น	สรุปประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพได้ถูกต้องอย่างน้อย 2 ประเด็น

คะแนนเต็ม 12 คะแนน

- เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนตั้งแต่ 9 คะแนนขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

กรณีศึกษาที่ 1

เรื่อง ปวีณาช่วยเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อทำร้ายซ้ำกักขังไม่ให้ไปโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาที่กำหนดให้ แล้วร่วมกันสรุปประเด็นที่ครูกำหนดให้ถูกต้อง (เวลา 20 นาที)

(3 ก.พ. 2557) มูลนิธิปวีณาฯ ช่วยเหลือเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อใจร้ายใช้หวายเชียนตี เขียวซ้ำทั่วแผ่นหลังและลำตัว ซ้ำกักขังในห้องไม่ให้ไปโรงเรียน เมื่อเวลา 17.00 น.วันที่ 3 ก.พ. 2557 นางปวีณา หงสกุล ประธานมูลนิธิ ปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี พร้อม ตำรวจ สภ.ประตูน้ำจุฬาลงกรณ์ เข้าช่วยเหลือ เด็กหญิงแก้ม (นามสมมุติ) อายุ 10 ปี ที่อพาร์ทเมนต์แห่งหนึ่ง ภายในซอยรังสิต-นครนายก 27 ต.คลองสอง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี สืบเนื่องจากวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา นางอ้อย (นามสมมุติ) อายุ 62 ปี ย่าของเด็กหญิงแก้ม เดินทางเข้าร้องทุกข์ขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี ว่าน้องแก้ม หลานสาว วัย 10 ปี ถูก นายเอ (นามสมมุติ) บิดาแท้ ๆ ทำร้ายทุบตีอย่างหนัก พร้อมกับนำภาพถ่ายของเด็กที่มีร่องรอยถูกตีด้วยหวาย เขียวซ้ำทั่วแผ่นหลังและลำตัว ทั้งถูกกักขังให้อยู่แต่ในห้อง ไม่ได้ไปเรียนหนังสือกว่า 1 อาทิตย์แล้ว โดยในแต่ละวันจะถูกแม่เลี้ยงบังคับให้ทำความสะอาด ภูที่อพาร์ทเมนต์ตั้งแต่ชั้น 2 ถึงชั้น 6 บางครั้งก็ไม่ได้กินข้าว ขอให้มูลนิธิฯ เข้าช่วยเหลือหลานให้ได้ เข้ารับการคุ้มครองความปลอดภัยด้วย

ภายหลังจากช่วยเหลือน้องแก้มออกมาได้แล้ว นางปวีณา ได้พานางอ้อยกับน้องแก้มเข้าแจ้งความกับพนักงานสอบสวน สภ.ประตูน้ำจุฬาลงกรณ์ เพื่อดำเนินคดีกับนายเอ พร้อม อบรมปรับทัศนคติในการดูแลลูก พร้อมประสาน นางเสาวนีย์ ไชยพัฒน์ ผู้ตรวจราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) สั่งการให้เจ้าหน้าที่พนักงานตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 แยกเด็กเข้ารับการคุ้มครองที่ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจเด็กอย่างใกล้ชิดต่อไป

ที่มา : <http://news.sanook.com/1742509/สืบค้นวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2559>

ใบกิจกรรมที่ 1.2

เรื่อง ปรึกษาช่วยเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อทำร้ายซ้ำๆ กักขังไม่ให้ไปโรงเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้ :

1. ระบุปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้
2. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้
4. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้

สมาชิก

1. ชั้น เลขที่ ตำแหน่ง ประธาน
2. ชั้น เลขที่ ตำแหน่ง รอง
ประธาน
3. ชั้น เลขที่ ตำแหน่ง เลขานุการ
4. ชั้น เลขที่ ตำแหน่ง สมาชิก
5. ชั้น เลขที่ ตำแหน่ง สมาชิก
6. ชั้น เลขที่ ตำแหน่ง สมาชิก

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากกรณีศึกษาที่กำหนดให้ถูกต้องสมบูรณ์

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร(การกำหนดปัญหา)

2. สถานที่ที่ใช้เกิดปัญหาคืออะไร(การวิเคราะห์ปัญหา)

3. แนวทางการแก้ปัญหาโดยสังเขป(การเสนอวิธีแก้ปัญหา)

4. ผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการแก้ปัญหา(การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)

แบบประเมินใบกิจกรรมที่ 1.2

เรื่อง ปัญหาช่วยเด็กหญิง 10 ขวบ ถูกพ่อทำร้ายซ้ำกักขังไม่ให้ไปโรงเรียน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
การกำหนดปัญหา	สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตรงและครอบคลุม กับสถานการณ์ ในกรณีศึกษาที่กำหนดชัดเจนทั้งหมด	สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตรงและครอบคลุม กับสถานการณ์ในกรณีศึกษาชัดเจน ร้อยละ 75	สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตรงและครอบคลุม กับสถานการณ์ในกรณีศึกษาชัดเจน ร้อยละ 50	สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่ยังไม่ตรงและไม่ครอบคลุม
การวิเคราะห์ปัญหา	ระบุสาเหตุของปัญหาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ตรงตามประเด็นปัญหา โดยมีข้อมูลสนับสนุนครบทุกประเด็น	ระบุสาเหตุของปัญหาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ตรงตามประเด็นปัญหา มีข้อมูลสนับสนุนอย่างน้อย 2 ข้อ	ระบุสาเหตุของปัญหาได้อย่างถูกต้อง แต่ยังไม่ชัดเจนตามประเด็นปัญหามีข้อมูลสนับสนุน อย่างน้อย 1 ข้อ	ระบุสาเหตุของปัญหาตามประเด็นปัญหา แต่ขาดข้อมูลสนับสนุน
การเสนอวิธีการแก้ปัญหา	บอกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ตรงตามสาเหตุของปัญหา ครบทุกประเด็น	บอกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนตรงตามสาเหตุของปัญหา อย่างน้อย 2 ข้อ	บอกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง แต่ยังไม่ชัดเจน ตรงตามสาเหตุของปัญหา อย่างน้อย 1 ข้อ	บอกวิธีการแก้ปัญหาแต่ยังไม่ถูกต้อง ตรงตามสาเหตุของปัญหา
การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา	บอกผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ครบทุกประเด็น	บอกผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน อย่างน้อย 2 ข้อ	บอกผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง แต่ยังไม่ชัดเจนอย่างน้อย 1 ข้อ	บอกผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาแต่ยังไม่ถูกต้อง

คะแนนเต็ม 16 คะแนน

- เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนตั้งแต่ 12 คะแนนขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

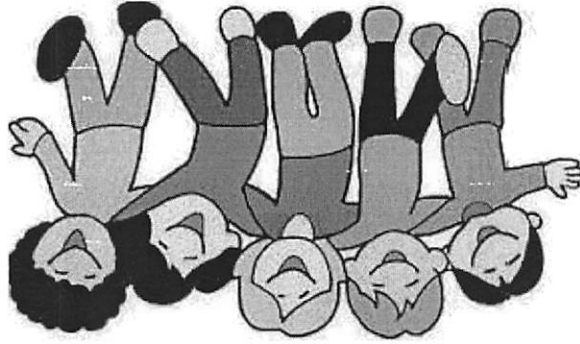
เรื่อง กฎหมายคุ้มครองเด็ก

จุดประสงค์การเรียนรู้ :

1. อธิบายหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองเด็กได้
2. ยกตัวอย่างบทบาทหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อเด็กได้
3. จำแนกประเภทเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพได้

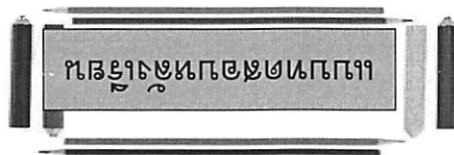
คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่เลือกลงในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้ (8 คะแนน)

<p>1. กฎหมายคุ้มครองเด็กใช้กับใคร</p> <p>ก. บังคับใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์</p> <p>ข. บังคับใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปีบริบูรณ์</p> <p>ค. บังคับใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 17 ปีบริบูรณ์</p> <p>ง. บังคับใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์</p> <p>2. ข้อใดคือหลักการและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเด็ก</p> <p>ก. คำนี้ถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ</p> <p>ข. เด็กเหมาะสมที่จะอยู่กับบิดามารดาผู้ให้กำเนิด</p> <p>ค. รัฐดำเนินการให้การสงเคราะห์เมื่อผู้ปกครองไม่อาจให้การอุปการะเลี้ยงดูได้</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p> <p>3. นางดวงคลอบุตรแล้วหนีออกจากโรงพยาบาลโดยทิ้งบุตรไว้ที่โรงพยาบาล นางดวงไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองอย่างไร</p> <p>ก. ทอดทิ้งเด็ก</p> <p>ข. ขาดการดูแลเด็ก</p> <p>ค. เลี้ยงดูเด็กโดยมิชอบ</p> <p>ง. ละเลยสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิตเด็ก</p> <p>4. ข้อใดต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นถึงผลที่เกิดจากความบกพร่องในบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองที่พึงปฏิบัติต่อเด็ก</p> <p>ก. เด็กที่มีฐานะทางบ้านยากจน</p> <p>ข. เด็กที่มีความพิการมาแต่กำเนิด</p> <p>ค. เด็กเร่ร่อนที่มั่วสุมอยู่ใต้สะพานลอย</p> <p>ง. เด็กที่ชนะเลิศการแข่งขันทางวิชาการ</p>	<p>5. กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ต้องดำเนินการให้การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ในกรณีใด</p> <p>ก. ผู้ปกครองพิการ</p> <p>ข. ผู้ปกครองมีฐานะยากจนมาก</p> <p>ค. ผู้ปกครองใช้เด็กให้ทำงานหารายได้</p> <p>ง. ผู้ปกครองกระทำการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก</p> <p>6. พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ในกรณีใด</p> <p>ก. ผู้ปกครองพิการ</p> <p>ข. ผู้ปกครองมีฐานะยากจนมาก</p> <p>ค. ผู้ปกครองใช้เด็กให้ทำงานหารายได้</p> <p>ง. ผู้ปกครองกระทำการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตของเด็ก</p> <p>7. เด็กในข้อใด พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ</p> <p>ก. ตาลเป็นเด็กพิการ</p> <p>ข. ต้มเป็นเด็กยากจน</p> <p>ค. ต้อมเป็นเด็กเร่ร่อน</p> <p>ง. ต้อยถูกพ่อเลี้ยงทำร้ายร่างกาย</p> <p>8. เด็กกลุ่มใดที่ต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ</p> <p>ก. เด็กที่ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ</p> <p>ข. เด็กที่พิการมาตั้งแต่กำเนิด</p> <p>ค. เด็กที่ถูกทารุณกรรม</p> <p>ง. เด็กที่อาศัยอยู่ในชนบท</p>
--	--

<p>8. ๓</p> <p>7. ๒</p> <p>6. ๒</p> <p>5. ๒</p>	<p>4. ๓</p> <p>3. ๓</p> <p>2. ๒</p> <p>1. ๒</p>
---	---

การออกกำลังกายที่ช่วยเสริมสร้างกล้ามเนื้อ

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 48 ข้อ

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

กรณีศึกษาที่ 1 (ข่าวจากหนังสือพิมพ์)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 1-4

เรื่องราวชีวิตของ "น้องแกะเก้" หรือ ด.ช.จะอ้อ แสนท้อ อายุ 4 ปี เด็กชายชาวเขาเผ่าลาหู่ ที่กำพร้าพ่อแม่และไม่มีญาติที่น้อง แม่เสียชีวิตตั้งแต่ยังแบเบาะ ส่วนพ่อก็เสียชีวิตเพราะฤทธิ์ของยาเสพติด จนไม่สามารถเลี้ยงดูลูกชายแท้ ๆ ได้ ทำให้ชีวิตในวัยเด็กเล็กของน้องแกะเก้เป็นไปด้วยความยากลำบาก อาศัยอยู่ในกระท่อมเก่า ๆ ที่ใช้เป็นเพียงที่นอนหลับเท่านั้น

1. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก (การกำหนดปัญหา)
 - ก. เด็กไม่มีสัญชาติ
 - ข. เด็กกำพร้าพ่อแม่
 - ค. เด็กขาดการดูแลจากบิดามารดา
 - ง. เด็กใช้ชีวิตด้วยความยากลำบาก
2. สาเหตุของปัญหาจากข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา)
 - ก. แม่เสียชีวิต
 - ข. ไม่มีญาติที่น้อง
 - ค. พ่อเสียชีวิตเพราะฤทธิ์ของยาเสพติด
 - ง. ถูกทุกข้อ
3. จากข้อความดังกล่าว นักเรียนคิดว่ารัฐควรจะมีวิธีการแก้ไขปัญหามาตามหลักกฎหมายคุ้มครองเด็กด้วยวิธีใด จึงจะดีที่สุด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)
 - ก. ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
 - ข. แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจมาดำเนินการ
 - ค. รัฐดำเนินการให้การสงเคราะห์แก่เด็ก
 - ง. ดำเนินการอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดี
4. ผลจากการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)
 - ก. ด.ช.จะอ้อ เป็นคนดี
 - ข. ด.ช.จะอ้อ ไม่ถูกทารุณกรรม
 - ค. ด.ช.จะอ้อ มีสภาพจิตใจดีขึ้น
 - ง. ด.ช.จะอ้อ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กรณีศึกษาที่ 2 (ข่าวจากหนังสือพิมพ์)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 5-8

เด็กชายพวงมาลัยเป็นภาพชินตาของผู้ขับซึ่รถยนต์บนถนนในกรุงเทพมหานคร เพราะแทบทุกเส้นทางจะมีเด็กนักเรียนตัวเล็กตัวน้อยใส่รองเท้าบ้าง ไม่ใส่รองเท้าบ้าง เดินเร่ขายพวงมาลัยหรือดอกจำป้ออยู่เป็นประจำ และดูเหมือนจะเป็นแผนทางการตลาดที่ดี ให้เด็กมาขายเพื่อให้เกิดความสงสารจะขายพวงมาลัยได้จำนวนเยอะ ๆ

5. จากสถานการณ์ข้างต้น ข้อใดต่อไปนี้เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก(การกำหนดปัญหา)
 - ก. เด็กยากจน
 - ข. เด็กถูกใช้แรงงาน
 - ค. เด็กถูกทารุณกรรม
 - ง. เด็กถูกละเมิดสิทธิด้านความปลอดภัย
6. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา)
 - ก. สภาพครอบครัวมีปัญหา
 - ข. เด็กอยู่ในครอบครัวที่ยากจน
 - ค. เด็กต้องการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่
 - ง. เด็กถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์ของผู้ประกอบการ
7. จากข้อความดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใดจึงจะดีที่สุด เพื่อประโยชน์ของเด็กตามกฎหมายคุ้มครองเด็ก (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)
 - ก. แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ
 - ข. ไม่ซื้อพวงมาลัยจากเด็กที่ขายตามถนน
 - ค. แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก
 - ง. แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการสงเคราะห์เด็กที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์
8. ผลจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)
 - ก. ครอบครัวอบอุ่น
 - ข. เด็กมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
 - ค. เด็กได้รับความปลอดภัยในชีวิต
 - ง. เด็กได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม

กรณีศึกษาที่ 3 (ข่าวจากหนังสือพิมพ์)

ข้อความต่อไปนี้นำมาตอบคำถามข้อที่ 9-12

เหตุรุนแรงที่มีเด็กตกเป็นเหยื่อ เกิดขึ้นบ่อยครั้งในสังคมไทย ซึ่งจากสถิติที่ผ่านมาพบว่า ผู้ก่อเหตุส่วนใหญ่มักเป็นเครือญาติ คนใกล้ชิด หรือแม้แต่พ่อแม่ หรือสมาชิกภายในครอบครัวของเด็กเอง ตัวอย่างล่าสุดเด็กชายวัย 6 ขวบ ถูกพ่อเลี้ยงทุบตีและจับล่ามไว้กับเสาบ้านแล้วใช้น้ำเกลือสอด เหตุเกิดในพื้นที่ อ.บางเลน จ.นครปฐม สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเป็นอย่างดี

9. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก (การกำหนดปัญหา)
 - ก. การหย่าร้างของพ่อแม่
 - ข. เด็กอยู่ในสภาพที่ยากลำบาก
 - ค. ปัญหาความแตกแยกในครอบครัว
 - ง. เด็กตกเป็นเหยื่อต่อเหตุการณ์ความรุนแรง
10. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา)
 - ก. เด็กถูกทอดทิ้ง
 - ข. เด็กมีพฤติกรรมเกเร
 - ค. การหย่าร้างของพ่อแม่
 - ง. สภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ
11. จากข้อความดังกล่าว นักเรียนคิดว่าวิธีการแก้ไขปัญหาใดที่เป็นพื้นฐานและยั่งยืนที่สุด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)
 - ก. แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินคดี
 - ข. เสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง
 - ค. แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้การสงเคราะห์เด็ก
 - ง. แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
12. ผลจากการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)
 - ก. สังคมมีคุณภาพที่ดี
 - ข. เด็กได้รับการสงเคราะห์
 - ค. เด็กได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่
 - ง. เด็กได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพ

กรณีศึกษาที่ 4 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 13-16

ครอบครัวหนึ่ง มีลูกชายอายุถึงเกณฑ์เข้าโรงเรียนแต่พ่อแม่ไม่สนใจพาไปฝากเข้าเรียน สอบถามปู่กับย่าของเด็กแล้ว อยากให้หลานเข้าเรียน แต่ก็ไม่รู้จะทำยังไงเพราะพ่อแม่เด็กไม่สนใจ พอ บอกรักก็ทะเลาะกัน พ่อคุยกับแม่เด็ก บอกว่า "หนูก็เลี้ยงของหนูแบบนี้ เด็กมันก็มีความรู้ได้ต่อให้มันไม่ เข้าเรียน ต่อให้มันจบออกมา ถ้ามันไม่ทำงานก็เท่านั้นแหละ ถึงมันไม่ได้เรียน มันก็มีปัญหาหาเลี้ยง ตัวเองได้อยู่แล้ว"

13. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่สำคัญที่สุด (การกำหนดปัญหา)

- ก. การแย่งงานกันทำ
- ข. ครอบครัวแตกแยก
- ค. เด็กไม่ได้รับการศึกษา
- ง. การติดเกมออนไลน์

14. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา)

- ก. ขาดทุนทรัพย์ในการเรียน
- ข. ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ
- ค. ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการศึกษา
- ง. ผู้ปกครองไม่ใส่ใจในการส่งเข้าเรียน

15. จากข้อความดังกล่าว จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใดตามกฎหมายการศึกษา (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)

- ก. ขอรับทุนการศึกษา
- ข. รับสิทธิประโยชน์ทางการศึกษา
- ค. สร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง
- ง. ลงโทษผู้ปกครองที่ไม่ส่งลูกเข้ารับการศึกษ

16. ผลจากการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)

- ก. ได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษา
- ข. ครอบครัวมีความรักความอบอุ่น
- ค. เด็กเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ
- ง. ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการส่งลูกเข้ารับการศึกษ

กรณีศึกษาที่ 5 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ท)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 17-20

เด็กชายเมฆมีอายุ 13 ปี อาศัยอยู่กับแม่ที่ร่างกายไม่ค่อยจะแข็งแรง เด็กชายเมฆจึงต้องรับภาระในการเลี้ยงดูแม่ โดยเด็กชายเมฆมีความขยันหมั่นเพียร และมีความตั้งใจอยากจะเรียนหนังสือ แต่ไม่สามารถที่จะเรียนได้เนื่องจากไม่มีค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน

17. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาของเด็กชายเมฆ (การกำหนดปัญหา)
 - ก. ความยากจน
 - ข. แม่ร่างกายไม่แข็งแรง
 - ค. การรับภาระเลี้ยงดูแม่
 - ง. ขาดโอกาสทางการศึกษา
18. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร(การวิเคราะห์ปัญหา)
 - ก. ครอบครัวแตกแยก
 - ข. ขาดค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน
 - ค. ขาดความพร้อมด้านร่างกาย
 - ง. ภาระในการดูแลแม่ที่เจ็บป่วย
19. จากข้อความดังกล่าว มีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการใด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)
 - ก. พ่อแม่จัดให้บุตรได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
 - ข. รัฐให้สิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา
 - ค. รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
 - ง. ถูกทุกข้อ
20. ข้อใดคือผลจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)
 - ก. เด็กได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี
 - ข. เด็กทุกคนได้สิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา
 - ค. เด็กได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
 - ง. ถูกทุกข้อ

กรณีศึกษาที่ 6 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 21-24

เด็กพิการเมืองไทย 8 แสนคน มากกว่าครึ่งเข้าไม่ถึงระบบการศึกษา แม้งบประมาณพร้อม กฎหมาย และนโยบายดี แต่การปฏิบัติให้เป็นจริงยังล้มเหลว หลักสูตร ระบบการจัดการ บุคลากร งบประมาณ ระบบสนับสนุนล้วนมีปัญหา ทำเด็กพิการขาดโอกาส เ็นจีโอเผยโรงเรียนรับเด็กหวัง ค่ารายหัว แต่ไม่จัดการศึกษาให้ ทำให้พบเด็กพิการมีโอกาสเรียนแค่ชั้นประถม พอถึงมัธยมก็ต้อง กระเด็นออกไปจากระบบ

21. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กพิการ (การกำหนดปัญหา)
 - ก. เด็กพิการถูกทอดทิ้ง
 - ข. เด็กพิการถูกเอารัดเอาเปรียบ
 - ค. ไม่มีหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กพิการ
 - ง. เด็กพิการไม่ได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาที่แท้จริง
22. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร(การวิเคราะห์ปัญหา)
 - ก. คนเห็นแก่ตัว
 - ข. สังคมยังไม่เห็นความสำคัญของคนพิการ
 - ค. ขาดการปฏิบัติที่จริงจังด้านการศึกษาต่อคนพิการ
 - ง. หลักสูตรการศึกษาสำหรับคนพิการยังไม่ชัดเจน
23. จากข้อความดังกล่าว จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อประโยชน์สิทธิทางการศึกษาของคนพิการ (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)
 - ก. รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางร่างกาย
 - ข. ต้องจัดให้บุคคลที่พิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน
 - ค. จัดการศึกษาให้ที่พิการตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการภายหลัง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
 - ง. ถูกทุกข้อ
24. ผลจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ข้อใดเกิดผลดีที่สุด(การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)
 - ก. เด็กพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้
 - ข. เด็กพิการได้รับการยอมรับในสังคมไทย
 - ค. เด็กพิการเข้าถึงระบบการศึกษาอย่างแท้จริง
 - ง. เกิดความเท่าเทียมกันในด้านการศึกษาของทุกคน

กรณีศึกษาที่ 7 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 25-28

การโฆษณาสินค้าและบริการนั้น จะต้องไม่ใช่ข้อความที่เกินความเป็นจริง ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมส่วนรวม และรวมถึงการโฆษณาที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้บริโภค

25. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่ทำให้ต้องมีการออกข้อกำหนดของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (การกำหนดปัญหา)

- ก. สินค้าไม่ได้คุณภาพ
- ข. สื่อโฆษณาเกินความเป็นจริง
- ค. ขาดความรอบคอบในการซื้อสินค้า
- ง. ผู้บริโภคได้รับอันตรายจากสินค้าและบริการ

26. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร(การวิเคราะห์ปัญหา)

- ก. ขาดการควบคุมสื่อโฆษณา
- ข. ผู้บริโภคถูกหลอกลวงจากการกล่าวอ้างโฆษณาที่เกินจริง
- ค. ต้องการลดจำนวนผู้บริโภคที่ถูกหลอกลวงให้น้อยลง
- ง. ความรุนแรงจากการแข่งขันของผู้ผลิตในการโฆษณาสินค้า

27. จากข้อความดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใดจึงจะดีที่สุด เพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)

- ก. ขอความร่วมมือจากผู้ผลิตสินค้า
- ข. ไม่ซื้อสินค้าจากคำโฆษณาชวนเชื่อ
- ค. ออกกฎหมายลงโทษกับผู้โฆษณาเกินจริง
- ง. แจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเมื่อพบผู้ต้องสงสัยว่าหลอกลวงผู้ซื้อ

28. ผลจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)

- ก. เกิดตลาดแข่งขันสมบูรณ์มากขึ้น
- ข. สื่อโฆษณาเกินความเป็นจริงลดลง
- ค. ผู้ประกอบการมีคุณธรรมในการโฆษณา
- ง. การใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเนื่องจากผู้บริโภคมั่นใจในสินค้า

กรณีศึกษาที่ 8 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 29-32

หญิงซื้อสินค้าประเภทอาหารเสริมขงตี๋มียี่ห้อหนึ่ง มาขงตี๋ม ปรากฏว่าเกิดอาการ อาเจียน ท้องเสีย อย่างรุนแรง จนต้องเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาล จากการตรวจของแพทย์ระบุว่า ในอาหารเสริมขงตี๋มีสารที่เป็นอันตรายปนเปื้อนอยู่เป็นจำนวนมาก

29. จากสถานการณ์ข้างต้น ข้อใดต่อไปนี้เป็นประเด็นปัญหา(การกำหนดปัญหา)

- ก. ความประมาทในการผลิตสินค้า
- ข. ความไม่ปลอดภัยจากการบริโภคสินค้า
- ค. ความต้องการลดต้นทุนการผลิตของผู้บริโภค
- ง. การขาดความระมัดระวังในการเลือกซื้อสินค้า

30. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร(การวิเคราะห์ปัญหา)

- ก. หลงเชื่อโฆษณาสินค้าราคาถูก
- ข. ขาดความรู้ในการเลือกซื้อสินค้า
- ค. การใช้สารที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค
- ง. ความต้องการให้ได้สินค้าในปริมาณมาก ๆ ของผู้ผลิต

31. จากสถานการณ์ข้างต้น นักเรียนควรแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใดดีที่สุด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)

- ก. ซื้อสินค้าที่ผ่านการตรวจสอบรับรองคุณภาพ
- ข. ผู้ผลิตต้องตรวจสอบคุณภาพสินค้าก่อนจำหน่าย
- ค. ซื้อสินค้ายี่ห้ออื่นแทนการซื้อของเดิมที่ไม่ได้คุณภาพ
- ง. แจ้งเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าตรวจสอบ

32. ผลการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ข้างต้น ข้อใดคือผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)

- ก. สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค
- ข. ผู้ผลิตได้รับการลงโทษจากการกระทำความผิด
- ค. เกิดการแข่งขันกันผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมากขึ้น
- ง. รัฐลดค่าใช้จ่ายจากการชดเชยให้แก่ผู้เสียหายน้อยลง

กรณีศึกษาที่ 9 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 33-36

ต้นหอมไปเลือกซื้อผ้ารัดผมเอนกประสงค์ตามที่ร้านฟรุ้งฟริ้งบิวตี้ได้โฆษณาไว้ว่า สามารถใช้เกล้าผมได้ถึง 20 แบบ เมื่อต้นหอมขอให้ทางร้านทดลองสินค้าดังกล่าวให้ดูก่อน ซึ่งปรากฏว่า ไม่สามารถเกล้าผมได้ตามโฆษณา ต้นหอมจึงปฏิเสธที่จะซื้อผ้ารัดผมดังกล่าว แต่ทางร้านฟรุ้งฟริ้งบิวตี้ไม่ยอม โดยบังคับให้ต้นหอมซื้อผ้ารัดผมเส้นนั้นไป โดยอ้างว่าต้นหอมได้แกะห่อผ้ารัดผมแล้ว

33. จากสถานการณ์ข้างต้น ข้อใดต่อไปนี้เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น (การกำหนดปัญหา)

- ก. สินค้าและบริการที่ไม่ได้คุณภาพ
- ข. ความต้องการเพิ่มยอดขายสินค้า
- ค. ขาดอิสระในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการ
- ง. การไม่ปฏิบัติตามข้อควรปฏิบัติของผู้บริโภค

34. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร(การวิเคราะห์ปัญหา)

- ก. กลยุทธ์ในการขายสินค้า
- ข. การแข่งขันของผู้ผลิตสินค้า
- ค. การเอาใจเอาเปรียบจากผู้ประกอบการธุรกิจ
- ง. การไม่ปฏิบัติตามข้อควรปฏิบัติของผู้บริโภค

35. จากสถานการณ์ดังกล่าว ควรแก้ปัญหาด้วยวิธีใดจึงจะเหมาะสมที่สุด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)

- ก. ศึกษาข้อมูลของสินค้าให้ดีก่อนตัดสินใจซื้อ
- ข. ไม่ซื้อสินค้าจากคำโฆษณาชวนเชื่ออีกต่อไป
- ค. เพิ่มความระมัดระวังในการซื้อสินค้าให้มากขึ้น
- ง. เก็บหลักฐานการซื้อไว้ร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

36. ข้อใดเป็นผลดีที่สุดจากการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)

- ก. ได้รับสินค้าที่มีคุณภาพ
- ข. เกิดความมั่นใจในสินค้าและบริการ
- ค. เกิดความมั่นใจในสินค้าและบริการ
- ง. ได้รับการคุ้มครองจากการซื้อและบริการ

กรณีศึกษาที่ 10 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 37-40

บุคคลเิกะนำรูปภาพเสื้อผ้าที่ลงตามนิตยสารต่าง ๆ มาลงในเฟสบุ๊คของตนเอง เพื่อนำมาเป็นแบบให้ลูกค้าดูเพื่อที่จะให้ลูกค้าได้สั่งซื้อสิ่งทำในงานของตนเองโดยนิตยสารนั้นไม่ได้ขายเสื้อผ้า เป็นนิตยสารงานฝีมือที่ลงเฉพาะลายและแบบถักเสื้อผ้าเท่านั้น ซึ่งบุคคลเิกะนำรูปมาลงให้ลูกค้าดู เพื่อที่จะถักขายเป็นรายได้เสริมของตนเอง

37. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่ทำให้ต้องมีการคุ้มครองลิขสิทธิ์ (การกำหนดปัญหา)
- ก. สินค้าไม่ได้คุณภาพ
 - ข. สร้างความเสียหายให้แก่ผู้อื่น
 - ค. การทำซ้ำ ลอกเลียนแบบผลงานผู้อื่น
 - ง. การนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง
38. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร(การวิเคราะห์ปัญหา)
- ก. ความเห็นแก่ตัว
 - ข. ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
 - ค. ขาดความคิดสร้างสรรค์
 - ง. ขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย
39. จากข้อความดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีใดจึงจะดีที่สุด เพื่อประโยชน์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)
- ก. ลดความเห็นแก่ตัว
 - ข. สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง
 - ค. กำหนดบทลงโทษการละเมิดลิขสิทธิ์ให้ชัดเจน
 - ง. ไม่ทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ผลงานของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
40. ข้อใดเป็นผลดีที่สุดจากการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)
- ก. เกิดผลงานดีและมีคุณภาพ
 - ข. สังคมมีความเจริญก้าวหน้า
 - ค. เกิดประโยชน์ต่องานด้านต่าง ๆ
 - ง. ผู้สร้างเกิดความเชื่อมั่นในผลงานของตนว่าจะไม่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์

กรณีศึกษาที่ 11 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 41-44

“กระแสเทคโนโลยีในสังคมออนไลน์ที่กำลังก้าวไปไกลมาก จนทำให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์กันแบบง่าย ๆ คือ “ที่ผ่านมากิจการจัดจำหน่าย CD มีเวลาทำยอดขายแค่ 5-10 วันแรกเท่านั้น หลังจากนั้นก็จะโดนก๊อปปี้ไปขายทั่วทุกหัวมุม แต่วันนี้มันแยกว่านั้น การละเมิดลิขสิทธิ์ผ่าน FB live หรือแพร่ภาพรับชมผ่านกล่องสตรีมเถื่อนจะสามารถดับความหวังของคนทำงานได้ในเวลาไม่ถึงวันเพราะยอดแชร์และยอดวิวมหาศาล จนตัวเองก็ทำอะไรไม่ถูก”

41. จากสถานการณ์ข้างต้น ข้อใดต่อไปนี้เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น (การกำหนดปัญหา)
- ก. การรับชมจากซีดีมีความล่าสมัย
 - ข. การละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านสังคมออนไลน์
 - ค. ผู้บริโภคมีความนิยมรับชมผ่านสื่อออนไลน์
 - ง. เวลาในการทำยอดขายของผู้ผลิตไม่เพียงพอ
42. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา)
- ก. ความนิยมในสังคมยุคใหม่
 - ข. ผู้ผลิตมีเวลาในการทำยอดขายน้อย
 - ค. กระแสเทคโนโลยีในสังคมออนไลน์ที่รวดเร็ว
 - ง. ผู้บริโภคมีความนิยมการรับชมผ่านซีดีน้อยลง
43. จากข้อความดังกล่าว จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใดจึงจะดีที่สุด เพื่อประโยชน์ของผู้ผลิตอย่างไร(การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)
- ก. ไม่รับชมผ่านสื่อออนไลน์
 - ข. ไม่โฆษณาผลงานในสื่อออนไลน์
 - ค. เพิ่มเวลาในการทำยอดขายของผู้ผลิต
 - ง. การรณรงค์ให้ผู้บริโภคซื้อของที่ถูกต้องตามลิขสิทธิ์
44. ผลจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)
- ก. การละเมิดลิขสิทธิ์ลดลง
 - ข. ผู้ผลิตมีเวลาในการเพิ่มยอดขาย
 - ค. การรับชมทางแผ่นซีดีเพิ่มมากขึ้น
 - ง. ผู้บริโภคซื้อของที่ถูกต้องตามลิขสิทธิ์มากขึ้น

กรณีศึกษาที่ 12 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต)

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 45-48

“จากกรณีที่สังคมออนไลน์ให้ความสนใจและถกเถียงประเด็นภาพถ่ายของอดีตแอร์โฮสเตส รายหนึ่ง ที่มีลักษณะเป็นเน็ตไอดอลในโซเชียลมีเดีย โดยมักจะ โฟสต์ภาพท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ แต่มีการจับผิดได้ว่าที่แท้เป็นการตัดต่อ โดยใช้รูปแบบคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตไปใส่เป็นฉากหลังให้เป็นรูปถ่ายตัวเอง”

45. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ (การกำหนดปัญหา)
- ก. การลอกเลียนแบบงานผู้อื่น
 - ข. การแสวงหาประโยชน์จากผู้อื่น
 - ค. การเผยแพร่ภาพต่อสาธารณชน
 - ง. การนำผลงานของผู้อื่นมาทำซ้ำหรือดัดแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาต
46. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา)
- ก. การรู้เท่าไม่ถึงการณ์
 - ข. กระแสสังคมออนไลน์
 - ค. การจงใจให้ผู้อื่นเสียหาย
 - ง. การแสวงหาผลประโยชน์
47. จากข้อความดังกล่าว จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใดจึงจะดีที่สุด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา)
- ก. ไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
 - ข. ลงโทษตามกฎหมายการละเมิดลิขสิทธิ์
 - ค. ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผลงานผู้อื่น
 - ง. ไม่ติดตามเน็ตไอดอลในโซเชียลมีเดียอีก
48. ผลจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา)
- ก. ไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
 - ข. ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน
 - ค. ไม่มีการนำผลงานของผู้อื่นมาทำซ้ำ ดัดแปลงเป็นของตนเอง
 - ง. ถูกทุกข้อ

เจ็ดสิบแปดพันสองร้อยเจ็ดสิบเจ็ดของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 1

ข้อที่	เจ็ดสิบ	ข้อที่	เจ็ดสิบ
1	๗	๒๕	๗
2	๖	๒๖	๗
3	๑	๒๗	๑
4	๖	๒๘	๖
5	๖	๒๙	๗
6	๖	๓๐	๑
7	๖	๓๑	๖
8	๖	๓๒	๓
9	๖	๓๓	๑
10	๑	๓๔	๑
11	๗	๓๕	๓
12	๑	๓๖	๓
13	๑	๓๗	๑
14	๖	๓๘	๖
15	๖	๓๙	๖
16	๖	๔๐	๖
17	๖	๔๑	๗
18	๗	๔๒	๑
19	๖	๔๓	๖
20	๖	๔๔	๖
21	๖	๔๕	๖
22	๑	๔๖	๓
23	๖	๔๗	๗
24	๑	๔๘	๑

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง ข้อสอบชุดนี้เป็นข้อสอบปรนัยจำนวน 30 ข้อ

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ข้อใดอธิบายหลักการและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. เด็กเหมาะสมที่จะอยู่กับบิดามารดาผู้ให้กำเนิด
 - ข. การยอมรับนับถืออำนาจปกครองของบิดามารดา
 - ค. เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ โดยไม่เลือกปฏิบัติ
 - ง. รัฐดำเนินการให้การสงเคราะห์เมื่อผู้ปกครองไม่อาจให้การอุปการะเลี้ยงดูได้

2. ข้อใดอธิบายหลักการและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้ถูกต้อง
 - ก. การยอมรับนับถืออำนาจปกครองของบิดามารดา
 - ข. เพื่อให้เด็กได้นับสิทธิพิเศษนอกเหนือจากบทบัญญัติของกฎหมาย
 - ค. คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
 - ง. การแทรกแซงอำนาจปกครองของบิดามารดาโดยอำนาจรัฐเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก

3. นางดวงคลอบุตรแล้วหนีออกจากโรงพยาบาลโดยทิ้งบุตรไว้ที่โรงพยาบาล การกระทำของดวงแสดงถึงการ ไม่ปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองอย่างไร
 - ก. ทอดทิ้งเด็ก
 - ข. ขาดการดูแลเด็ก
 - ค. เลี้ยงดูเด็กโดยมิชอบ
 - ง. ละเลยสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิตเด็ก

4. ข้อใดต่อไปนี้แสดงให้เห็นถึงผลที่เกิดจากความบกพร่องในบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองที่พึงปฏิบัติต่อเด็ก
 - ก. เด็กที่มีฐานะทางบ้านยากจน
 - ข. เด็กที่มีความพิการมาแต่กำเนิด
 - ค. เด็กเร่ร่อนที่มั่วสุมอยู่ใต้สะพานลอย
 - ง. เด็กที่ชนะเลิศการแข่งขันทางวิชาการ

5. กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ต้องดำเนินการให้การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในกรณีใด
- ก. ผู้ปกครองพิการ
 - ข. ผู้ปกครองมีฐานะยากจนมาก
 - ค. ผู้ปกครองใช้เด็กให้ทำงานหารายได้
 - ง. ผู้ปกครองกระทำการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก
6. ข้อใด ไม่จัด อยู่ในประเภทของเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์
- ก. พ่อแม่ของต้นถูกตำรวจจับ
 - ข. บอย ตาบอดและสมองพิการ
 - ค. ริว ถูกตำรวจจับข้อหาลักทรัพย์
 - ง. นิดเป็นเด็กเร่ร่อน เพราะกำพร้าพ่อแม่
7. ข้อใดจัดอยู่ในประเภทของเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ
- ก. ตาลเป็นเด็กพิการ
 - ข. ต้มเป็นเด็กยากจน
 - ค. ต่อมเป็นเด็กเร่ร่อน
 - ง. ต้อยถูกพ่อเลี้ยงทำร้ายร่างกาย
8. เด็กกลุ่มใดที่ต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ
- ก. เด็กที่อาศัยอยู่ในชนบท
 - ข. เด็กที่พิการมาตั้งแต่กำเนิด
 - ค. เด็กที่ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ
 - ง. เด็กที่ถูกผู้ใหญ่ลงโทษอย่างรุนแรง
9. ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นอย่างไร
- ก. ปฏิรูปการศึกษาของไทย
 - ข. พัฒนาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
 - ค. ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
 - ง. พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม

10. ข้อใดกล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ถูกต้องที่สุด

- ก. การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
- ข. การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาดลอดชีวิตตามความถนัดของตนเอง
- ค. ต้องมีกระบวนการเรียนรู้ที่ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ง. มีการจัดโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีคุณภาพด้านนโยบาย

11. ข้อใดจัดเป็นสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

- ก. บิดา มารดามีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ต่อเมื่อส่งเด็กเข้าเรียน
- ข. รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ให้แก่เด็กไทยทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
- ค. รัฐต้องจัดการศึกษาเป็นพิเศษให้กับผู้ที่มีร่างกายพิการเมื่อพบการพิการ
- ง. บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่ให้บุตรหรือผู้อยู่ในความดูแลให้ได้รับการศึกษาให้สูงที่สุด

12. ข้อใด ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครอง พึงได้รับในการจัดการศึกษา

- ก. เงินอุดหนุนจากรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ข. การยกเว้นเงินภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา
- ค. การสนับสนุนจากรัฐให้ความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู
- ง. การให้การศึกษแก่บุตร หรือบุคคลในการดูแลระบบการศึกษา

13. ข้อใด ไม่สอดคล้อง กับสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

- ก. จัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม
- ข. บุคคลพิการได้รับการจัดการศึกษาตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความบกพร่อง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- ค. บุคคลที่มีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น
- ง. จัดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

14. การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ และวิธีการจัดการศึกษา เป็นการศึกษาในระบบใด

- ก. การศึกษาวิชาชีพ
- ข. การศึกษาในระบบ
- ค. การศึกษานอกระบบ
- ง. การศึกษาตามอัธยาศัย

15. จุดที่ต่างกันของการศึกษาระบบต่าง ๆ ที่สำคัญ คือข้อใด

- ก. ตัวผู้เข้ารับการศึกษ
- ข. สถานที่จัดการศึกษา
- ค. ระยะเวลาที่จัดการศึกษา
- ง. จุดมุ่งหมาย วิธีการ หลักสูตร

16. เพราะเหตุใดเราควรรู้และเข้าใจสิทธิหน้าที่ของผู้บริโภค

- ก. เพื่อให้สามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้
- ข. เพื่อให้สามารถทำหน้าที่เป็นผู้บริโภคสินค้าและบริการที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ
- ค. เพื่อช่วยให้บริการเงินในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ง. เพื่อใช้สิทธิของตนในการเลือกซื้อสินค้าและบริการและได้รับความเป็นธรรมจากผู้ผลิต

17. ข้อความใดที่เกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยในการใช้สินค้า

- ก. อาหารกระป๋องทุกประเภทจะต้องกำหนดวันผลิต
- ข. ผู้ซื้อยาประเภทมีอันตรายจะต้องมีใบสั่งยาของแพทย์
- ค. ฉลากยาทาแผลสดได้ระบุว่า ห้ามใช้ทาบริเวณใกล้ตา
- ง. องค์การอาหารและยากำหนดให้ยาทุกประเภทต้องมีคำชี้แจงในฉลาก

18. ยาทุกประเภทจะมีคำพรรณนาคุณและโทษ ข้อความนี้สอดคล้องกับสิทธิในเรื่องใด

- ก. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกซื้อสินค้า
- ข. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยในการใช้สินค้า
- ค. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย
- ง. สิทธิที่จะได้คำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้า

19. คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะดำเนินคดีแทนผู้บริโภคได้แต่ยกเว้น ข้อใด
- ผู้ร้องขอให้ดำเนินคดีแทนผู้บริโภค
 - เป็นคดีที่มีคำพิพากษาของศาลออกมาแล้ว
 - ต้องมีการกระทำที่ละเมิดสิทธิของผู้บริโภค
 - การดำเนินคดีนั้น ๆ ต้องมีประโยชน์ต่อส่วนรวม
20. ข้อใดกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้ถูกต้องที่สุด
- ดำเนินคดีต่อผู้บริโภค
 - แจ้งข่าวสารแก่ผู้บริโภค
 - ดำเนินการโฆษณาสินค้าตามสื่อต่าง ๆ
 - พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ และดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค
21. นกน้อยชื่อครีมหน้าขาวที่ชื่อในเฟสบุ๊ค เมื่อใช้ส่งผลให้เกิดอาการแพ้อย่างรุนแรง คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคควรดำเนินการอย่างไร
- แจ้งข่าวสารแก่ผู้บริโภค
 - พิจารณาเรื่องร้องทุกข์
 - ไกล่เกลี่ยระหว่างผู้เสียหายกับผู้ผลิต
 - ดำเนินการตามกฎหมายกับเจ้าของสินค้าที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค
22. ข้อใดเป็นการโฆษณาที่เหมาะสมที่สุด
- น้ำสมุนไพรผลิตจากดอกอัญชัน
 - ผงซักฟอกซึ่งใช้มากยังมีฟองมาก
 - ชาเขียว ดื่มแล้วจะรักษาโรคมะเร็ง
 - ปากกาด้ามนี้ใช้แล้วหมึกไม่มีวันหมด
23. ข้อความใด ไม่ควร ใช้ในการโฆษณาสินค้า
- ข้อความเกินความจริง
 - ข้อความที่มีผลต่อจิตใจ
 - ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค
 - ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง

24. ทุกข้อเป็นงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้การคุ้มครอง ยกเว้น ข้อใด
- ละครทีวี
 - ภาพยนตร์
 - เพลงลูกทุ่ง
 - ข่าวการเมือง
25. ข้อใดกล่าวเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ได้ถูกต้อง
- เป็นสิทธิของผู้ซื้อ
 - ไม่สามารถขายให้แก่ผู้ใดได้
 - สามารถขายสิทธิให้แก่ผู้อื่นได้
 - สามารถโอนสิทธิให้ได้เฉพาะทายาทเท่านั้น
26. ข้อความใด ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์
- เจ้าของลิขสิทธิ์อาจโอนสิทธิของตนทั้งหมดให้แก่ผู้อื่น โดยมีกำหนดเวลาได้
 - เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำซ้ำ หรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน
 - การโอนลิขสิทธิ์ต้องไปจดทะเบียนการโอนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ภูมิลำเนาของเจ้าของลิขสิทธิ์
 - เจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิได้ โดยสามารถกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งได้
27. ข้อใดจัดเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์
- ครูหนึ่งจักวาลแต่งเพลง
 - นักวิทยาศาสตร์คิดค้นทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์
 - นักคณิตศาสตร์คิดค้นทฤษฎีทางคณิตศาสตร์
 - นักศึกษาจัดงานอภิปรายในห้องประชุมมหาวิทยาลัย
28. การกระทำในข้อใดถือเป็นการละเมิดสิทธิ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
- ยืมหนังสือห้องสมุดมาแล้วไม่คืน
 - แอบลอกข้อสอบภายในชั้นเรียน
 - นำแผ่นซีดีเพลงมาก็อปปี้แจกเพื่อน
 - ถ่ายรูปทิวทัศน์ธรรมชาติเพื่อทำโปสการ์ดขาย

29. การนำผลงานของผู้อื่นไปเผยแพร่หรือจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตต้องได้รับโทษตามกฎหมายใด

- ก. กฎหมายแพ่ง
- ข. กฎหมายอาญา
- ค. กฎหมายลิขสิทธิ์
- ง. กฎหมายพาณิชย์

30. ผลของการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นการทำลายระบบการค้าที่ถูกต้องตามกฎหมายอย่างไร

- ก. ไม่เกิดการจ้างงาน
- ข. สินค้าด้อยคุณภาพ
- ค. สินค้าปลอมมีราคาถูกกว่า
- ง. สินค้าที่มีลิขสิทธิ์ไม่สามารถขายได้ เพราะมีราคาแพงกว่า

รายละเอียดของบัญชีรายชื่อของบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าพื้นที่ 1
 ของ กทม. ตามแบบฟอร์มของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ชื่อ	เลข	ชื่อ	เลข
1	ค	16	จ
2	ค	17	ค
3	ก	18	ก
4	ค	19	ค
5	จ	20	จ
6	ค	21	จ
7	จ	22	ก
8	จ	23	ค
9	จ	24	จ
10	ก	25	ช
11	ช	26	ค
12	ช	27	ก
13	จ	28	ค
14	ค	29	ค
15	จ	30	จ

แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียน

คำชี้แจง

1. แบบวัดความพึงพอใจนี้เป็นการถามความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งนักเรียนได้เคยเรียนผ่านมาแล้ว
2. คำตอบของนักเรียนในแบบสอบถามนี้ ไม่มีถูก ไม่มีผิด เพราะความคิดเห็นของแต่ละคนไม่เหมือนกัน สิ่งที่สำคัญที่สุด ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด
3. แบบวัดความพึงพอใจฉบับนี้ไม่ต้องการทราบว่าใครคือผู้ตอบ คำตอบของนักเรียนจึงไม่มีผลกระทบต่อตัวนักเรียน ผลการตอบครั้งนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
4. วิธีการตอบแบบวัดความพึงพอใจ ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้
 - 5 หมายถึง รายการนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง รายการนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก
 - 3 หมายถึง รายการนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง รายการนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง รายการนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหากรณีศึกษา					
1. เนื้อหาที่เรียนมีความสำคัญต่อฉัน					
2. กรณีศึกษาทำให้ฉันอยากเรียนรู้					
3. เนื้อหาที่เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
4. เนื้อหาที่เรียนทำให้ฉันคิดแก้ปัญหาได้เก่งขึ้น					
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
5. กิจกรรมทำให้ฉันเข้าใจในกฎหมายคุ้มครองสิทธิมากขึ้น					
6. การแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงของชีวิตในปัจจุบันทำให้ฉันอยากเรียนรู้					
7. การร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ ทำให้ฉันคิดแก้ปัญหารอบคอบขึ้น					
8. ฉันรู้สึกสนุกสนานเมื่อได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม					
9. กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ทำให้ฉันนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
ด้านสื่อการเรียนการสอน					
10. สื่อจากกรณีศึกษาช่วยกระตุ้นให้ฉันเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้น					
11. สื่อจากกรณีศึกษาทำให้ฉันเรียนรู้การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ดียิ่งขึ้น					
12. สื่อจากกรณีศึกษาทำให้ฉันเข้าใจเรื่องที่ศึกษาได้ง่ายขึ้น					
ด้านการวัดผลและประเมินผล					
13. การทราบเกณฑ์การประเมินก่อนเรียนกระตุ้นให้ฉันมุ่งมั่นทำงาน จนบรรลุเป้าหมาย					
14. การประเมินผลการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ช่วยให้ฉันพัฒนาการเรียนรู้ ของตนเอง					
15. ฉันชอบการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ และครู					

แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อ
ในชีวิตประจำวัน
เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการในกิจกรรมนี้โดย
เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ระดับความเหมาะสม" ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยใช้เกณฑ์
พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง รายการในกิจกรรมมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง รายการในกิจกรรมมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง รายการในกิจกรรมมีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง รายการในกิจกรรมมีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง รายการในกิจกรรมมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1.	สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และ ตัวชี้วัด 1.1 สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และ ตัวชี้วัดสอดคล้องตรงกับหลักสูตร					
2.	สาระสำคัญ 2.1 สาระสำคัญแสดงถึงสาระที่เป็นแก่นของเรื่อง					
	2.2 สาระสำคัญสอดคล้องและครอบคลุมกับตัวชี้วัด					
	2.3 สาระสำคัญสอดคล้องและครอบคลุมสาระการเรียนรู้					
3.	จุดประสงค์การเรียนรู้ 3.1 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด					
	3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
	3.3 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหา					
	3.4 จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถวัดและประเมินผลได้					
4.	สาระการเรียนรู้ 4.1 สาระการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ถูกต้องตามหลักวิชาการ					
	4.2 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้					
	4.3 เนื้อหาสาระน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการดำเนินชีวิตประจำวัน					
	5.	กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน - ชี้นำเสนอกรณีศึกษา 5.1 ประเด็นคำถามในกรณีศึกษาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระ				
5.	5.2 มีประเด็นน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการคิดแก้ปัญหา					
	- ชั้นการศึกษากรณีศึกษา					
	5.3 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม					
	5.4 เวลาในการศึกษากรณีศึกษามีความเหมาะสม					
	5.5 กิจกรรมส่งเสริมการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน					
	- ชั้นสรุปผลการเรียนรู้					
	5.6 กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการอภิปรายหาคำตอบ					
	5.7 กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
6.	สื่อการเรียนรู้					
	6.1 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้					
	6.2 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน					
	6.3 สื่อการเรียนรู้กระตุ้นการคิดแก้ปัญหา					
7.	การวัดผลประเมินผล					
	7.1 วิธีการวัดสอดคล้องกับการคิดแก้ปัญหา					
	7.2 เครื่องมือวัดสอดคล้องกับวิธีวัด					
	7.3 เกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับระดับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน					
รวม						

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ ผู้เชี่ยวชาญ
 (.....)

ตำแหน่ง

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน ข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับกระบวนการคิดแก้ปัญหา โดยทำเครื่องหมาย

- ✓ ลงในช่อง +1 , 0 หรือ -1 ซึ่งกำหนดคะแนนการพิจารณาไว้ ดังนี้
- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์การคิดแก้ปัญหา
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์การคิดแก้ปัญหา
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์การคิดแก้ปัญหา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการใช้กิจกรรม 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การกำหนดปัญหา หมายถึง การบอกหรืออธิบายสภาพปัญหาจากสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

2) การวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง การระบุสาเหตุของปัญหา โดยการแยกแยะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

สาเหตุของปัญหา

3) การเสนอวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง การบอกวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการนำผลที่เกิดขึ้นมาใช้แก้ปัญหาที่มาจากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

4) การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา หมายถึง การบอกหรืออธิบายผลที่เกิดขึ้นจากวิธีการแก้ปัญหา

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	กรณีศึกษาที่ 1(ข่าวจากหนังสือพิมพ์) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 1-4 เรื่องราวชีวิตของ "น้องแกะเก๋" หรือ ด.ช.จะอ้อ แสนท์อ้อ อายุ 4 ปี เด็กชายชาวเขาเผ่าลาหู่ ที่กำพร้าพ่อแม่และ "ไม่มีญาติที่น้อง แม่เสียชีวิตตั้งแต่ยังแบเบาะ ส่วนพ่อก็ เสียชีวิตเพราะฤทธิ์ของยาเสพติด จนไม่สามารถเลี้ยงดู ลูกชายแท้ ๆ ได้ ทำให้ชีวิตในวัยเด็กเล็กของน้องแกะเก๋ เป็นไปด้วยความยากลำบาก อาศัยอยู่ในกระท่อมเก่า ๆ ที่ใช้เป็นเพียงที่นอนหลับเท่านั้น				
1. ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	1. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก (การกำหนดปัญหา) ก. เด็กไม่มีสัญชาติ ข. เด็กกำพร้าพ่อแม่ ค. เด็กขาดการดูแลจากบิดามารดา ง. เด็กใช้ชีวิตด้วยความยากลำบาก เฉลย ข.				
2. วิเคราะห์สาเหตุ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	2. สาเหตุของปัญหาจากข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. แม่เสียชีวิต ข. ไม่มีญาติที่น้อง ค. พ่อเสียชีวิตเพราะฤทธิ์ของยาเสพติด ง. ถูกทุกข้อ เฉลย ง.				
3. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	3. จากข้อความดังกล่าว นักเรียนคิดว่ารัฐควรมี วิธีการแก้ไขปัญหามาตรกกฎหมายคุ้มครองเด็กด้วย วิธีใด จึงจะดีที่สุด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ข. แจ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจมาดำเนินการ ค. รัฐดำเนินการให้การสงเคราะห์แก่เด็ก ง. ดำเนินการอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดี เฉลย ค.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
4. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหามีเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้	4. ผลจากการแก้ปัญหามีเกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญห) ก. ด.ช.จะอ้อ เป็นคนดี ข. ด.ช.จะอ้อ ไม่ถูกทารุณกรรม ค. ด.ช.จะอ้อ มีสภาพจิตใจดีขึ้น ง. ด.ช.จะอ้อ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เฉลย ง.				
	กรณีศึกษาที่ 2 (ข่าวจากหนังสือพิมพ์) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 5-8 เด็กชายพวงมาลัยเป็นภาพชินตาของผู้จับชี่รถยนต์บนถนนในกรุงเทพมหานคร เพราะแทบทุกเส้นทางจะมีเด็กนักเรียนตัวเล็กตัวน้อยใส่รองเท้าบ้าง ไม่ใส่รองเท้าบ้างเดินเร่ขายพวงมาลัยหรือดอกจាំป้ออยู่เป็นประจำ และดูเหมือนจะเป็นแผนทางการตลาดที่ดี ให้เด็กมาขายเพื่อให้เกิดความสงสารจะขายพวงมาลัยได้จำนวนเยอะ ๆ				
1. ระบุปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้	5. จากสถานการณ์ข้างต้น ข้อใดต่อไปนี้ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก(การกำหนดปัญหา) ก. เด็กยากจน ข. เด็กถูกใช้แรงงาน ค. เด็กถูกทารุณกรรม ง. เด็กถูกละเมิดสิทธิด้านความปลอดภัย เฉลย ง.				
2. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองเด็กได้	6. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. สภาพครอบครัวมีปัญหา ข. เด็กอยู่ในครอบครัวที่ยากจน ค. เด็กต้องการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ ง. เด็กถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์ของผู้ประกอบการ เฉลย ง.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
3. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	7. จากข้อความดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไข ปัญหาด้วยวิธีใดจึงจะดีที่สุด เพื่อประโยชน์ของเด็ก ตามกฎหมายคุ้มครองเด็ก (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ข. ไม่ซื้อพวงมาลัยจากเด็กที่ขายตามถนน ค. แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการคุ้มครอง สวัสดิภาพของเด็ก ง. แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการสงเคราะห์เด็กที่ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์ เฉลย ง.				
4. วิเคราะห์ผลที่ เกิดจากการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	8. ผลจากการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. ครอบครัวอบอุ่น ข. เด็กมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ค. เด็กได้รับความปลอดภัยในชีวิต ง. เด็กได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เฉลย ง.				
	กรณีศึกษาที่ 3 (ข่าวจากหนังสือพิมพ์) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 9-12 เหตุรุนแรงที่มีเด็กตกเป็นเหยื่อเกิดขึ้นบ่อยครั้งใน สังคมไทย ซึ่งจากสถิติที่ผ่านมาพบว่า ผู้ก่อเหตุส่วนใหญ่ มักเป็นเครือญาติ คนใกล้ชิด หรือแม้แต่พ่อแม่ หรือสมาชิกภายในครอบครัวของเด็กเอง ตัวอย่างล่าสุด เด็กชายวัย 6 ขวบ ถูกพ่อเลี้ยงทุบตีและจับล่ามไว้กับ เสาบ้านแล้วใช้น้ำเกลือสาด เด็กเกิดอาการหวาดกลัว ไม่สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้				
1. ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	9. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก (การกำหนดปัญหา) ก. การหย่าร้างของพ่อแม่ ข. เด็กอยู่ในสภาพที่ยากลำบาก ค. ปัญหาความแตกแยกในครอบครัว ง. เด็กตกเป็นเหยื่อต่อเหตุการณ์ความรุนแรง เฉลย ง.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
2. วิเคราะห์สาเหตุ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	10. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. เด็กถูกทอดทิ้ง ข. เด็กมีพฤติกรรมเกเร ค. การหย่าร้างของพ่อแม่ ง. สภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ เฉลย ค.				
3. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	11. จากข้อความดังกล่าว นักเรียนคิดว่าวิธีการแก้ไข ปัญหาใดที่เป็นพื้นฐานและยั่งยืนที่สุด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินคดี ข. เสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง ค. แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้การสงเคราะห์เด็ก ง. แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เฉลย ข.				
4. วิเคราะห์ผลที่ เกิดจากการ แก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองเด็กได้	12. ผลจากการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดี ที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. สังคมมีคุณภาพที่ดี ข. เด็กได้รับการสงเคราะห์ ค. เด็กได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ ง. เด็กได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพ เฉลย ค.				
	กรณีศึกษาที่ 4 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 13-16 ครอบครัวหนึ่ง มีลูกชายอายุถึงเกณฑ์เข้าโรงเรียนแต่ พ่อแม่ไม่สนใจพาไปฝากเข้าเรียนสอบถามปู่กับย่าของ เด็กแล้ว อยากให้หลานเข้าเรียน แต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะพ่อแม่เด็กไม่สนใจ พ่อบอกก็ทะเลาะกัน พ่อคุย กับแม่เด็กบอกว่า “หนูก็เลี้ยงของหนูแบบนี้ เด็กมันก็มี ความรู้ได้ต่อให้มันไม่เข้าเรียนต่อให้มันจบออกมา ถ้า มันไม่ทำงานก็เท่านั้นแหละ ถึงมันไม่ได้เรียน มันก็มี ปัญหาหาเลี้ยงตัวเองได้อยู่แล้ว”				

จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. ระบุปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการศึกษาได้	13. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่สำคัญที่สุด (การกำหนดปัญหา) ก. การแย่งงานกันทำ ข. ครอบครัวแตกแยก ค. เด็กไม่ได้รับการศึกษา ง. การเล่นเกมออนไลน์ เฉลย ค.				
2. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการศึกษาได้	14. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. ขาดทุนทรัพย์ในการเรียน ข. ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ค. ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการศึกษา ง. ผู้ปกครองไม่สนใจในการส่งเข้าเรียน เฉลย ง.				
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการศึกษาได้	15. จากข้อความดังกล่าว จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใดตามกฎหมายการศึกษา (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. ขอรับทุนการศึกษา ข. รับสิทธิประโยชน์ทางการศึกษา ค. สร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง ง. ลงโทษผู้ปกครองที่ไม่ส่งลูกเข้ารับการศึกษ เฉลย ง.				
4. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการศึกษาได้	16. ผลจากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. ได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษา ข. ครอบครัวมีความรักความอบอุ่น ค. เด็กเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ ง. ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการส่งลูกเข้ารับการศึกษ เฉลย ง.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	กรณีศึกษาที่ 5 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 17-20 เด็กชายเมฆมีอายุ 13 ปี อาศัยอยู่กับแม่ที่ร่างกายไม่ ค่อยจะแข็งแรง เด็กชายเมฆจึงต้องรับภาระในการเลี้ยง ดูแม่ แต่เด็กชายเมฆมีความขยัน และมีความตั้งใจ อยากเรียนหนังสือ แต่ไม่สามารถเรียนได้เพราะไม่มี ค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน				
1. ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษาได้	17. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาของเด็กชาย เมฆ (การกำหนดปัญหา) ก. ความยากจน ข. แม่ร่างกายไม่แข็งแรง ค. การรับภาระเลี้ยงดูแม่ ง. ขาดโอกาสทางการศึกษา เฉลย ง.				
2. วิเคราะห์สาเหตุ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษาได้	18. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. ครอบครัวแตกแยก ข. ขาดค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน ค. ขาดความพร้อมด้านร่างกาย ง. ภาระในการดูแลแม่ที่เจ็บป่วย เฉลย ข.				
3. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาค เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษาได้	19. จากข้อความดังกล่าว มีวิธีการแก้ไขปัญหาค วิธีการใด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหาค) ก. พ่อแม่จัดให้บุตรได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ข. รัฐให้สิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ค. รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ง. ถูกทุกข้อ เฉลย ง.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
4. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการศึกษาได้	20. ข้อใดคือผลจากการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. เด็กได้รับการศึกษากาบังคับจำนวน 9 ปี ข. เด็กทุกคนได้สิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ค. เด็กได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ง. ถูกทุกข้อ เฉลย ง.				
	กรณีศึกษาที่ 6 (ข่าวจากอินเทอร์เนต) ข้อความต่อไปนี้ให้ตอบคำถามข้อที่ 21-24 เด็กพิการเมืองไทย 8 แสนคน มากกว่าครึ่งเข้าไม่ถึงระบบการศึกษา แม้งบประมาณพร้อม กฎหมาย และนโยบายดี แต่การปฏิบัติให้เป็นจริงยังล้มเหลว หลักสูตร ระบบการจัดการ บุคลากร งบประมาณ ระบบสนับสนุนล้วนมีปัญหา ทำเด็กพิการขาดโอกาส เอ็นจีโอ ใอเผยแพร่เรียนรับเด็กหวังค่ารายหัว แต่ไม่จัดการศึกษาให้ ทำให้พบเด็กพิการมีโอกาสเรียนแค่ชั้นประถม พอถึงมัธยมก็ต้องกระเด็นออกไปจากระบบ				
1. ระบุปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการศึกษาได้	21. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กพิการ(การกำหนดปัญหา) ก. เด็กพิการถูกทอดทิ้ง ข. เด็กพิการถูกเอารัดเอาเปรียบ ค. ไม่มีหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ง. เด็กพิการไม่ได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาที่แท้จริง เฉลย ง.				
2. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาได้	22.สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. คนเห็นแก่ตัว ข. สังคมยังไม่เห็นความสำคัญของคนพิการ ค. ขาดการปฏิบัติที่จริงจังด้านการศึกษาต่อคนพิการ ง. หลักสูตรการศึกษาสำหรับคนพิการยังไม่ชัดเจน เฉลย ค.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาได้	23. จากข้อความดังกล่าว จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใด เพื่อประโยชน์สิทธิทางการศึกษาของคนพิการ (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางร่างกาย ข. ต้องจัดให้บุคคลที่พิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน ค. จัดการศึกษาให้ที่พิการตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการภายหลัง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ง. ถูกทุกข้อ เฉลย ง.				
4. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาได้	24. ผลจากการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. เด็กพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้ ข. เด็กพิการได้รับการยอมรับในสังคมไทย ค. เด็กพิการเข้าถึงระบบการศึกษาอย่างแท้จริง ง. เกิดความเท่าเทียมกันในด้านการศึกษาของทุกคน เฉลย ค.				
	กรณีศึกษาที่ 7 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 25-28 การโฆษณาสินค้าและบริการนั้น จะต้องไม่ใช่ข้อความที่เกินความเป็นจริง ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมส่วนรวม และรวมถึงการโฆษณาที่ในลักษณะที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจ หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้บริโภค				
1. ระบุปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคได้	25. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่ทำให้ต้องมีการออกข้อกำหนดของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (การกำหนดปัญหา) ก. สินค้าไม่ได้คุณภาพ ข. สื่อโฆษณาเกินความเป็นจริง ค. ขาดความรอบคอบในการซื้อสินค้า ง. ผู้บริโภคได้รับอันตรายจากสินค้าและบริการ เฉลย ข.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
2. วิเคราะห์สาเหตุ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	26.สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. ขาดการควบคุมสื่อโฆษณา ข. ผู้บริโภคถูกละเลยจากการกล่าวอ้างโฆษณา ที่เกินจริง ค. ต้องการลดจำนวนผู้บริโภคที่ถูกหลอกลวงให้น้อยลง ง. ความรุนแรงจากการแข่งขันของผู้ผลิตในการโฆษณา สินค้า เฉลย ข.				
3. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	27. จากข้อความดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไข ปัญหาด้วยวิธีใดจึงจะดีที่สุด เพื่อประโยชน์ของ ผู้บริโภค (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. ขอความร่วมมือจากผู้ผลิตสินค้า ข. ไม่ซื้อสินค้าจากคำโฆษณาชวนเชื่อ ค. ออกกฎหมายลงโทษกับผู้โฆษณาเกินจริง ง. แจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเมื่อพบผู้ต้องสงสัยว่า หลอกลวงผู้ซื้อ เฉลย ค.				
4. วิเคราะห์ผลที่ เกิดจากการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	28. ผลจากการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดี ที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. เกิดตลาดแข่งขันสมบูรณ์มากขึ้น ข. สื่อโฆษณาเกินความเป็นจริงลดลง ค. ผู้ประกอบการมีคุณธรรมในการโฆษณา ง. การใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเนื่องจากผู้บริโภคมั่นใจในสินค้า เฉลย ง.				
	กรณีศึกษาที่ 8 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 29-32 หญิงซื้อสินค้าประเภทอาหารเสริมชงดื่มยี่ห้อหนึ่ง มา ชงดื่ม ปรากฏว่าเกิดอาการ อาเจียน ท้องเสีย อย่าง รุนแรง จนต้องเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาล จาก การตรวจของแพทย์ระบุว่า ในอาหารเสริมชงดื่มมีสารที่ เป็นอันตรายปนเปื้อนอยู่เป็นจำนวนมาก				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	29. จากสถานการณ์ข้างต้น ข้อใดต่อไปนี้เป็นประเด็น ปัญหา (การกำหนดปัญหา) ก. ความประมาทในการผลิตสินค้า ข. ความไม่ปลอดภัยจากการบริโภคสินค้า ค. ความต้องการลดต้นทุนการผลิตของผู้บริโภค ง. การขาดความระมัดระวังในการเลือกซื้อสินค้า เฉลย ข.				
2. วิเคราะห์สาเหตุ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	30. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. หลงเชื่อโฆษณาสินค้าราคาถูก ข. ขาดความรู้ในการเลือกซื้อสินค้า ค. การใช้สารที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ง. ความต้องการให้ได้สินค้าในปริมาณมาก ๆ ของ ผู้ผลิต เฉลย ค.				
3. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	31. จากสถานการณ์ข้างต้น นักเรียนควรแก้ไขปัญหาก ด้วยวิธีใดดีที่สุด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. ซื้อสินค้าที่ผ่านการตรวจสอบรับรองคุณภาพ ข. ผู้ผลิตต้องตรวจสอบคุณภาพสินค้าก่อนจำหน่าย ค. ซื้อสินค้ายี่ห้ออื่นแทนการซื้อของเดิมที่ไม่ได้คุณภาพ ง. แจ้งเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้า ตรวจสอบ เฉลย ง.				
4. วิเคราะห์ผลที่ เกิดจากการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	32. ผลการแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ข้างต้น ข้อใดคือผลดีที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค ข. ผู้ผลิตได้รับการลงโทษจากการกระทำความผิด ค. เกิดการแข่งขันกันผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมากขึ้น ง. รัฐลดค่าใช้จ่ายจากการชดเชยให้แก่ผู้เสียหาย น้อยลง เฉลย ก.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>กรณีศึกษาที่ 9 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ท) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 33-36</p> <p>ต้นหอมไปเลือกซื้อผ้ารัดผมเอนกประสงค์ตามที่ ร้านฟรุ้งฟริ้งวิวดี ได้โฆษณาไว้ว่า สามารถใช้เกล้าผม ได้ถึง 20 แบบ เมื่อต้นหอมขอให้ทางร้านทดลองสินค้า ดังกล่าวให้ดูก่อน ซึ่งปรากฏว่า ไม่สามารถเกล้าผมได้ ตามโฆษณา ต้นหอมจึงปฏิเสธที่จะซื้อผ้ารัดผม ดังกล่าว แต่ทางร้านฟรุ้งฟริ้งวิวดีไม่ยอม โดยบังคับให้ ต้นหอมซื้อผ้ารัดผมเส้นนั้นไป โดยอ้างว่าต้นหอมได้ แกะห่อผ้ารัดผมแล้ว</p>				
1. ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	<p>33. จากสถานการณ์ข้างต้น ข้อใดต่อไปนี้เป็นประเด็น ปัญหาที่เกิดขึ้น (การกำหนดปัญหา) ก. สินค้าและบริการที่ไม่ได้คุณภาพ ข. ความต้องการเพิ่มยอดจำหน่ายสินค้า ค. ขาดอิสระในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการ ง. การไม่ปฏิบัติตามข้อควรปฏิบัติของผู้บริโภค เฉลย ค.</p>				
2. วิเคราะห์สาเหตุ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	<p>34. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. กลยุทธ์ในการขายสินค้า ข. การแข่งขันของผู้ผลิตสินค้า ค. การเอาเปรียบจากผู้ประกอบการธุรกิจ ง. การไม่ปฏิบัติตามข้อควรปฏิบัติของผู้บริโภค เฉลย ค.</p>				
3. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาคือ เกี่ยวกับกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคได้	<p>35. จากสถานการณ์ดังกล่าว ควรแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใด จึงจะเหมาะสมที่สุด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. ศึกษาข้อมูลของสินค้าให้ดีก่อนตัดสินใจซื้อ ข. ไม่ซื้อสินค้าจากคำโฆษณาชวนเชื่ออีกต่อไป ค. เพิ่มความระมัดระวังในการซื้อสินค้าให้มากขึ้น ง. เก็บหลักฐานการซื้อไว้ร้องเรียนต่อหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เฉลย ก.</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
4. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคได้	36. ข้อใดเป็นผลดีที่สุดจากการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. ได้รับสินค้าที่มีคุณภาพ ข. เกิดความมั่นใจในสินค้าและบริการ ค. เกิดความมั่นใจในสินค้าและบริการ ง. ได้รับการคุ้มครองจากการซื้อและบริการ เฉลย ก.				
	กรณีศึกษาที่ 10 (ข่าวจากอินเทอร์เนต) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 37-40 บุคคลหนึ่งนำรูปภาพเสื้อผ้าที่ลงตามนิตยสารต่าง ๆ มาลงในเฟซบุ๊กของตนเอง เพื่อนำมาเป็นแบบให้ลูกค้าดู เพื่อที่จะให้ลูกค้าได้สั่งซื้อสิ่งทำในงานของตนเอง โดยนิตยสารนั้นไม่ได้ขายเสื้อผ้า เป็นนิตยสารงานฝีมือที่ลงเฉพาะลายและแบบปักเสื้อผ้าเท่านั้น ซึ่งบุคคลหนึ่งนำรูปมาลงให้ลูกค้าดูเพื่อที่จะชักชวนเป็นรายได้เสริมของตนเอง				
1. ระบุปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายลิขสิทธิ์ได้	37. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่ทำให้ต้องมีการคุ้มครองลิขสิทธิ์ (การกำหนดปัญหา) ก. สินค้าไม่ได้คุณภาพ ข. สร้างความเสียหายให้แก่ผู้อื่น ค. การทำซ้ำ ลอกเลียนแบบผลงานผู้อื่น ง. การนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง เฉลย ค.				
2. วิเคราะห์สาเหตุที่เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ได้	38. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. ความเห็นแก่ตัว ข. ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ค. ขาดความคิดสร้างสรรค์ ง. ขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย เฉลย ง.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ได้	39. จากข้อความดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใดจึงจะดีที่สุด เพื่อประโยชน์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. ลดความเห็นแก่ตัว ข. สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ค. กำหนดบทลงโทษการละเมิดลิขสิทธิ์ให้ชัดเจน ง. ไม่ทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ผลงานของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เฉลย ง.				
4. วิเคราะห์ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ได้	40. ข้อใดเป็นผลดีที่สุดจากการแก้ไขปัญหากจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. เกิดผลงานดีและมีคุณภาพ ข. สังคมมีความเจริญก้าวหน้า ค. เกิดประโยชน์ต่องานด้านต่าง ๆ ง. ผู้สร้างเกิดความเชื่อมั่นในผลงานของตนว่าจะไม่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ เฉลย ง.				
	กรณีศึกษาที่ 11 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 41-44 "กระแสเทคโนโลยีในสังคมออนไลน์ที่กำลังไปไกลมากจนทำให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์กันแบบง่าย ๆ คือที่ผ่านมากการจัดจำหน่าย CD มีเวลาทำยอดขายแค่ 5-10 วันแรกเท่านั้น หลังจากนั้นก็จะโดนก๊อปปี้ไปขายทั่วทุกหัวมุม แต่วันนี้มันแยกต่างหาก การละเมิดลิขสิทธิ์ผ่าน FB live หรือภาพรับชมผ่านกล่องสตรีมเดือนจะสามารถดับความหวังของคนทำงานได้ในเวลาไม่ถึงวัน เพราะยอดแชร์และยอดวิวมหาศาล จนตัวเองก็ทำอะไร "ไม่ถูก"				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	41. จากสถานการณ์ข้างต้น ข้อใดต่อไปนี้เป็นประเด็น ปัญหาที่เกิดขึ้น (การกำหนดปัญหา) ก. การรับชมจากซีดีมีความล่าช้า ข. การละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านสังคมออนไลน์ ค. ผู้บริโภคมีความนิยมรับชมผ่านสื่อออนไลน์ ง. เวลาในการทำยอดขายของผู้ผลิตไม่เพียงพอ เฉลี่ย ข.				
2. วิเคราะห์สาเหตุ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	42. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. ความนิยมในสังคมยุคใหม่ ข. ผู้ผลิตมีเวลาในการทำยอดขายน้อย ค. กระแสเทคโนโลยีในสังคมออนไลน์ที่รวดเร็ว ง. ผู้บริโภคมีความนิยมการรับชมผ่านซีดีน้อยลง เฉลี่ย ค.				
3. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	43. จากข้อความดังกล่าวจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดัง วิธีใดจึงจะดีที่สุด เพื่อประโยชน์ของผู้ผลิตอย่างไร (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. ไม่รับชมผ่านสื่อออนไลน์ ข. ไม่โฆษณาผลงานในสื่อออนไลน์ ค. เพิ่มเวลาในการทำยอดขายของผู้ผลิต ง. การรณรงค์ให้ผู้บริโภคซื้อของที่ถูกต้องตามลิขสิทธิ์ เฉลี่ย ง.				
4. วิเคราะห์ผลที่ เกิดจากการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	44. ผลจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดี ที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. การละเมิดลิขสิทธิ์ลดลง ข. ผู้ผลิตมีเวลาในการเพิ่มยอดขาย ค. การรับชมทางแผ่นซีดีเพิ่มมากขึ้น ง. ผู้บริโภคซื้อของที่ถูกต้องตามลิขสิทธิ์มากขึ้น เฉลี่ย ง.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	กรณีศึกษาที่ 12 (ข่าวจากอินเทอร์เน็ต) ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 45-48 “จากกรณีที่สังคมออนไลน์ให้ความสนใจและถกเถียง ประเด็นภาพถ่ายของอดีตแอร์โฮสเตสรายหนึ่ง ที่มี ลักษณะเป็นเน็ตไอดอลในโซเชียลมีเดียโดยมักจะมี ภาพถ่ายท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ แต่มีการจับผิดได้ ว่าที่แท้เป็นการตัดต่อ โดยใช้รูปแบบคนอื่นโดยไม่ได้รับ อนุญาตไปใส่เป็นฉากหลังให้เป็นรูปถ่ายตัวเอง”				
1. ระบุปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	45. จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือปัญหาที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ (การกำหนดปัญหา) ก. การลอกเลียนแบบงานผู้อื่น ข. การแสวงหาประโยชน์จากผู้อื่น ค. การเผยแพร่ภาพต่อสาธารณชน ง. การนำผลงานของผู้อื่นมาทำซ้ำหรือดัดแปลงโดย ไม่ได้รับอนุญาต เฉลย ง.				
2. วิเคราะห์สาเหตุ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	46. สาเหตุของปัญหาในข้อความข้างต้น คืออะไร (การวิเคราะห์ปัญหา) ก. การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ข. กระแสสังคมออนไลน์ ค. การจงใจให้ผู้อื่นเสียหาย ง. การแสวงหาผลประโยชน์ เฉลย ก.				
3. เสนอแนวทาง การแก้ปัญหาที่ เกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	47. จากข้อความดังกล่าว จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว วิธีใดจึงจะดีที่สุด (การเสนอวิธีการแก้ปัญหา) ก. ไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น ข. ลงโทษตามกฎหมายการละเมิดลิขสิทธิ์ ค. ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผลงานผู้อื่น ง. ไม่ติดตามเน็ตไอดอลในโซเชียลมีเดียอีก เฉลย ข.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
4. วิเคราะห์ผลที่ เกิดจากการ แก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ได้	48. ผลจากการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ข้อใดเกิดผลดี ที่สุด (การวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา) ก. ไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น ข. ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเผยแพร่ต่อสาธารณะ ค. ไม่มีก่นำผลงานของผู้อื่นมาทำซ้ำ ดัดแปลงเป็น ของตนเอง ง. ถูกทุกข้อ เฉลย ง.				

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)
ตำแหน่ง

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง +1 , 0 หรือ -1 ซึ่งกำหนดคะแนนการพิจารณาไว้ ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้ไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา		
			+1	0	-1
1. กฎหมายคุ้มครองเด็ก	1. อธิบายหลักการและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้	1. ข้อใดอธิบายหลักการและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้ถูกต้องที่สุด ก. เด็กเหมาะสมที่จะอยู่กับบิดามารดาผู้ให้กำเนิด ข. การยอมรับนับถืออำนาจปกครองของบิดามารดา ค. เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญโดยไม่เลือกปฏิบัติ ง. รัฐดำเนินการให้การสงเคราะห์เมื่อผู้ปกครองไม่อาจให้การอุปการะเลี้ยงดูได้ เฉลย ค.			
		2. ข้อใดอธิบายหลักการและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้ถูกต้อง ก. การยอมรับนับถืออำนาจปกครองของบิดามารดา ข. เพื่อให้เด็กได้นับสิทธิพิเศษนอกเหนือจากบทบัญญัติของกฎหมาย ค. คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ง. การแทรกแซงอำนาจปกครองของบิดามารดาโดยอำนาจรัฐเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก เฉลย ค.			

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
			+1	0	-1
	2. ยกตัวอย่างบทบาท หน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อ เด็กได้	3. นางดวงคลอบุตรแล้วหนีออกจากโรงพยาบาลโดย ทิ้งบุตรไว้ที่โรงพยาบาล การกระทำของดวงแสดงถึงการ <u>ไม่ปฏิบัติ</u> ตามบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองอย่างไร ก. ทอดทิ้งเด็ก ข. ขาดการดูแลเด็ก ค. เลี้ยงดูเด็กโดยมิชอบ ง. ละเลยสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิตเด็ก เฉลย ก.			
		4. ข้อใดต่อไปนี้เป็นแสดงให้เห็นถึงผลที่เกิดจากความ บกพร่องในบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองที่พึงปฏิบัติต่อ เด็ก ก. เด็กที่มีฐานะทางบ้านยากจน ข. เด็กที่มีความพิการมาแต่กำเนิด ค. เด็กเร่ร่อนที่มีผู้สมยอมได้สะพานลอย ง. เด็กที่ชนะเลิศการแข่งขันทางวิชาการ เฉลย ค.			
		5. กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ต้องดำเนินการให้การสงเคราะห์หรือ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ในกรณีใด ก. ผู้ปกครองพิการ ข. ผู้ปกครองมีฐานะยากจนมาก ค. ผู้ปกครองใช้เด็กให้ทำงานหารายได้ ง. ผู้ปกครองกระทำการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตและ พัฒนาการของเด็ก เฉลย ง.			
	3. จำแนกประเภทของ เด็กที่พึงได้รับการ สงเคราะห์และการ คุ้มครองสวัสดิภาพได้	6. ข้อใด <u>ไม่จัด</u> อยู่ในประเภทของเด็กที่พึงได้รับการ สงเคราะห์ ก. พ่อแม่ของต้นถูกตำรวจจับ ข. บอย ตาบอดและสมองพิการ ค. วิว ถูกตำรวจจับข้อหาลักทรัพย์ ง. นิดเป็นเด็กเร่ร่อน เพราะกำพร้าพ่อแม่ เฉลย ค.			

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
			+1	0	-1
		<p>7. ข้อใดจัดอยู่ในประเภทของเด็กที่พึ่งได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ</p> <p>ก. ตาลเป็นเด็กพิการ</p> <p>ข. ต้มเป็นเด็กยากจน</p> <p>ค. ต้อมเป็นเด็กเร่ร่อน</p> <p>ง. ต้อยถูกพ่อเลี้ยงทำร้ายร่างกาย</p> <p>เฉลย ง.</p>			
		<p>8. เด็กกลุ่มใดที่ต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ</p> <p>ก. เด็กที่อาศัยอยู่ในชนบท</p> <p>ข. เด็กที่พิการมาตั้งแต่กำเนิด</p> <p>ค. เด็กที่ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ</p> <p>ง. เด็กที่ถูกผู้ใหญ่ลงโทษอย่างรุนแรง</p> <p>เฉลย ง.</p>			
2. กฎหมาย การศึกษา	1. อธิบายความมุ่ง หมายและหลักการ ของกฎหมาย การศึกษาได้	<p>9. ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นอย่างไร</p> <p>ก. ปฏิรูปการศึกษาของไทย</p> <p>ข. พัฒนาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์</p> <p>ค. ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>ง. พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม</p> <p>เฉลย ง.</p>			
		<p>10. ข้อใด กล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ถูกต้องที่สุด</p> <p>ก. การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข</p> <p>ข. การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาดลอดชีวิตตามความถนัดของตนเอง</p> <p>ค. ต้องมีกระบวนการเรียนรู้ที่ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง</p> <p>ง. มีการจัดโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีคุณภาพด้านนโยบาย</p> <p>เฉลย ก.</p>			

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
			+1	0	-1
	2. ยกตัวอย่างสิทธิ และหน้าที่ทางการ ศึกษาได้	11. ข้อใดจัดเป็นสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก. บิดา มารดา มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ต่อเมื่อส่ง เด็กเข้าเรียน ข. รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ให้แก่เด็กไทยทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ค. รัฐต้องจัดการศึกษาเป็นพิเศษให้กับผู้ที่มีร่างกาย พิการเมื่อพบการพิการ ง. บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่ให้บุตรหรือผู้อยู่ ในความดูแลให้ได้รับการศึกษาให้สูงที่สุด เฉลย ข.			
		12. ข้อใด <u>ไม่ถูกต้อง</u> เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครองพึงได้รับในการจัดการศึกษา ก. เงินอุดหนุนจากรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข. การยกเว้นเงินภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา ค. การสนับสนุนจากรัฐให้ความรู้ความสามารถในการ อบรมเลี้ยงดู ง. การให้การศึกษแก่บุตร หรือบุคคลในการดูแล ระบบการศึกษา เฉลย ข.			
		13. ข้อใด <u>ไม่สอดคล้อง</u> กับสิทธิและหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก. จัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ข. บุคคลพิการได้รับการจัดการศึกษาตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความบกพร่อง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ค. บุคคลที่มีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่ เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ง. จัดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษา ภาคบังคับ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เฉลย ง.			

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
			+1	0	-1
	3. วิเคราะห์ระบบ การศึกษาและแนว การจัดการศึกษาได้	14. การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบ และวิธีการจัดการศึกษา เป็น การศึกษาในระบบใด ก. การศึกษาวิชาชีพ ข. การศึกษาในระบบ ค. การศึกษานอกระบบ ง. การศึกษาตามอัธยาศัย เฉลย ค.			
		15. จุดที่ต่างกันของการศึกษาระบบต่าง ๆ ที่สำคัญ คือข้อใด ก. ตัวผู้เข้ารับการศึกษ ข. สถานที่จัดการศึกษา ค. ระยะเวลาที่จัดการศึกษา ง. จุดมุ่งหมาย วิธีการ หลักสูตร เฉลยง.			
		16. ข้อใดกล่าวถึงแนวการจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ ถูกต้องที่สุด ก. หลักสูตรมีความสำคัญที่สุด ข. ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ค. ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเท่ากัน ง. กระบวนการเรียนการสอนสำคัญที่สุด เฉลย ข.			
3. กฎหมาย คุ้มครอง ผู้บริโภค	1. อธิบายสิทธิของ ผู้บริโภคได้	17. เพราะเหตุใดเราควรรู้และเข้าใจสิทธิหน้าที่ของ ผู้บริโภค ก. เพื่อให้สามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้ ข. เพื่อให้สามารถทำหน้าที่เป็นผู้บริโภคสินค้าและ บริการที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ ค. เพื่อช่วยให้บริการเงินในการเลือกซื้อสินค้าหรือ บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ง. เพื่อใช้สิทธิของตนในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ และได้รับความเป็นธรรมจากผู้ผลิต เฉลย ง.			

แผนการจัดการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา		
			+1	0	-1
		<p>18. ข้อความใดที่เกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยในการใช้สินค้า</p> <p>ก.อาหารกระป๋องทุกประเภทจะต้องกำหนดวันผลิต</p> <p>ข.ผู้ซื้อยาประเภทมีอันตรายจะต้องมีใบสั่งยาของแพทย์</p> <p>ค. ฉลากยาทาแผลสดได้ระบุไว้ว่า ห้ามใช้ทาบริเวณใกล้ตา</p> <p>ง.องค์การอาหารและยากำหนดให้ยาทุกประเภทต้องมีคำชี้แจงในฉลาก</p> <p>เฉลย ค.</p>			
		<p>19. ยาทุกประเภทจะมีคำพรรณนาคุณและโทษ ข้อความนี้สอดคล้องกับสิทธิในเรื่องใด</p> <p>ก. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกซื้อสินค้า</p> <p>ข. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยในการใช้สินค้า</p> <p>ค. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย</p> <p>ง. สิทธิที่จะได้คำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้า</p> <p>เฉลย ก.</p>			
	2. ยกตัวอย่างหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้	<p>20. คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะดำเนินคดีแทนผู้บริโภคได้แต่<u>ยกเว้น</u> ข้อใด</p> <p>ก. ผู้ร้องขอให้ดำเนินคดีแทนผู้บริโภค</p> <p>ข. เป็นคดีที่มีคำพิพากษาของศาลออกมาแล้ว</p> <p>ค. ต้องมีการกระทำที่ละเมิดสิทธิของผู้บริโภค</p> <p>ง. การดำเนินคดีนั้น ๆ ต้องมีประโยชน์ต่อส่วนรวม</p> <p>เฉลย ค.</p>			
		<p>21. ข้อใดกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้ถูกต้องที่สุด</p> <p>ก. ดำเนินคดีต่อผู้บริโภค</p> <p>ข. แจ้งข่าวสารแก่ผู้บริโภค</p> <p>ค. ดำเนินการโฆษณาสินค้าตามสื่อต่าง ๆ</p> <p>ง. พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ และดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค</p> <p>เฉลย ง.</p>			

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
			+1	0	-1
		<p>22. นกน้อยซื้อครีมหน้าขาวที่ซื้อในเฟสบุ๊ค เมื่อใช้ส่งผลให้เกิดอาการแพ้อย่างรุนแรง คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคควรดำเนินการอย่างไร</p> <p>ก. แจ้งข่าวสารแก่ผู้บริโภค</p> <p>ข. พิจารณาเรื่องร้องทุกข์</p> <p>ค. โกล่เกลี่ยระหว่างผู้เสียหายกับผู้ผลิต</p> <p>ง. ดำเนินการตามกฎหมายกับเจ้าของสินค้าที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค</p> <p>เฉลย ง.</p>			
	3. วิเคราะห์กลไกการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ ได้	<p>23. ข้อใดเป็นการโฆษณาที่เหมาะสมที่สุด</p> <p>ก. น้ำสมุนไพรผลิตจากดอกอัญชัน</p> <p>ข. ผงซักฟอกซึ่งใช้มากยังมีฟองมาก</p> <p>ค. ชาเขียว ต้มแล้วจะรักษาโรคมะเร็ง</p> <p>ง. ปากกาดำนี้ใช้แล้วหมึกไม่มีวันหมด</p> <p>เฉลย ก.</p>			
		<p>24. ข้อความใด <u>ไม่ควร</u> ใช้ในการโฆษณาสินค้า</p> <p>ก. ข้อความเกินความจริง</p> <p>ข. ข้อความที่มีผลต่อจิตใจ</p> <p>ค. ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค</p> <p>ง. ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง</p> <p>เฉลย ค.</p>			
4. กฎหมายลิขสิทธิ์	1. อธิบายสาระสำคัญของกฎหมายลิขสิทธิ์ได้	<p>25. ทุกข้อเป็นงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้การคุ้มครอง</p> <p><u>ยกเว้น</u> ข้อใด</p> <p>ก. ละครทีวี</p> <p>ข. ภาพยนตร์</p> <p>ค. เพลงลูกทุ่ง</p> <p>ง. ข่าวการเมือง</p> <p>เฉลย ง.</p>			
		<p>26. ข้อใดกล่าวเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ได้ถูกต้อง</p> <p>ก. เป็นสิทธิของผู้ซื้อ</p> <p>ข. ไม่สามารถขายให้แก่ผู้ใดได้</p> <p>ค. สามารถขายสิทธิให้แก่ผู้อื่นได้</p> <p>ง. สามารถโอนสิทธิให้ได้เฉพาะทายาทเท่านั้น</p> <p>เฉลย ข.</p>			

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
			+1	0	-1
		<p>27. ข้อความใด <u>ไม่ถูกต้อง</u> เกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์</p> <p>ก. เจ้าของลิขสิทธิ์อาจโอนสิทธิของตนทั้งหมดให้แก่ผู้อื่น โดยมีกำหนดเวลาได้</p> <p>ข. เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำซ้ำหรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน</p> <p>ค. การโอนลิขสิทธิ์ต้องไปจดทะเบียนการโอนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ภูมิลำเนาของเจ้าของลิขสิทธิ์</p> <p>ง. เจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิได้ โดยสามารถกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งได้</p> <p>เฉลย ค.</p>			
	2. ยกตัวอย่างการละเมิดลิขสิทธิ์ได้	<p>28. ข้อใดจัดเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์</p> <p>ก. ครูหนึ่งจักวาลแต่งเพลง</p> <p>ข. นักวิทยาศาสตร์คิดค้นทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์</p> <p>ค. นักคณิตศาสตร์คิดค้นทฤษฎีทางคณิตศาสตร์</p> <p>ง. นักศึกษาจัดงานอภิปรายในห้องประชุมมหาวิทยาลัย</p> <p>เฉลย ก.</p>			
		<p>29. การกระทำในข้อใดถือเป็นการละเมิดสิทธิ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537</p> <p>ก. ยืมหนังสือห้องสมุดมาแล้วไม่คืน</p> <p>ข. แอบลอกข้อสอบภายในชั้นเรียน</p> <p>ค. นำแผ่นซีดีเพลงมาก็อปปี้แจกเพื่อน</p> <p>ง. ถ่ายรูปวิวทัศนธรรมชาติเพื่อทำโปสเตอร์ขาย</p> <p>เฉลย ค.</p>			
		<p>30. ข้อใดจัดเป็นการกระทำที่ละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537</p> <p>ก. ตั้มนำซีดีเพลงมาก็อปปี้เพื่อขาย</p> <p>ข. แก้มถ่ายรูปทัศนธรรมชาติเพื่อทำโปสเตอร์ขาย</p> <p>ค. บีคัดลอกข่าวจากหนังสือพิมพ์เพื่อไปเล่าให้คนอื่นฟัง</p> <p>ง. เคนค้นข้อมูลเนื้อหาในอินเทอร์เน็ตเพื่อจัดทำรายงานส่งครู</p> <p>เฉลย ก.</p>			

แผนการจัด การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	แบบทดสอบ	คะแนน การพิจารณา		
			+1	0	-1
	3. วิเคราะห์ผลที่ ได้รับจากการละเมิด ลิขสิทธิ์ของผู้อื่นได้	31. การนำผลงานของผู้อื่นไปเผยแพร่หรือจำหน่าย โดยไม่ได้รับอนุญาตต้องได้รับโทษตามกฎหมายใด ก. กฎหมายแพ่ง ข. กฎหมายอาญา ค. กฎหมายลิขสิทธิ์ ง. กฎหมายพาณิชย์ เฉลย ค.			
		32. ผลของการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นการทำลายระบบ การค้าที่ถูกต้องตามกฎหมายอย่างไร ก. ไม่เกิดการจ้างงาน ข. สินค้าด้อยคุณภาพ ค. สินค้าปลอมมีราคาถูกกว่า ง. สินค้าที่มีลิขสิทธิ์ไม่สามารถขายได้ เพราะมีราคา แพงกว่า เฉลย ง.			

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)
ตำแหน่ง

ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 16 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล
ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

รายการประเมิน ข้อที่	คะแนนการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			n =3		ผลการพิจารณา ความเหมาะสม
	1	2	3	\bar{X}	S.D.	
1.1	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย			4.67	0.58	มากที่สุด
2.1	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
2.2	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
2.3	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย			4.58	0.29	มากที่สุด
3.1	5	5	3	4.33	1.15	มาก
3.2	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
3.3	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
3.4	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย			4.58	0.29	มากที่สุด
4.1	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
4.2	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
4.3	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย			4.67	0.00	มากที่สุด
5.1	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
5.2	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
5.3	5	4	3	4.00	1.00	มาก
5.4	5	4	4	4.33	0.58	มาก
5.5	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
5.6	4	5	4	4.33	0.58	มาก
5.7	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย			4.48	0.16	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการประเมิน ข้อที่	คะแนนการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญคนที่			n =3		ผลการพิจารณา ความเหมาะสม
	1	2	3	\bar{X}	S.D.	
6.1	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
6.2	4	5	4	4.33	0.58	มาก
6.3	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย			4.56	0.00	มากที่สุด
7.1	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
7.2	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
7.3	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย			4.67	0.00	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย			4.58	0.14	มากที่สุด

ตาราง 17 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อ
ในชีวิตประจำวันเรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่ส่งเสริม
ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ตามเกณฑ์ 75/75 กับนักเรียน จำนวน 30 คน

นักเรียน คนที่	คะแนนระหว่างการใช้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่				รวม	คะแนนหลังการใช้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่				รวม
	1	2	3	4		1	2	3	4	
คะแนน	28	28	28	28	112	8	8	8	8	32
1	25	22	23	22	92	6	6	6	5	23
2	25	23	22	23	93	6	6	6	7	25
3	24	21	23	21	89	4	6	4	5	19
4	22	21	21	21	85	5	6	5	6	22
5	22	21	24	21	88	6	7	6	7	26
6	22	22	22	21	87	4	6	6	7	23
7	25	23	22	21	91	5	6	6	6	23
8	21	21	23	21	86	5	7	5	5	22
9	24	24	21	22	91	6	6	5	6	23
10	21	22	24	24	91	5	6	6	6	23
11	21	21	22	20	84	6	5	8	6	25
12	21	21	23	23	88	8	6	7	6	27
13	25	21	24	21	91	6	5	6	6	23
14	22	21	23	22	88	6	6	7	6	25
15	23	21	21	22	87	6	6	6	7	25
16	23	21	22	21	87	6	6	8	6	26
17	24	21	23	24	92	6	5	8	8	27
18	22	22	24	26	94	8	7	6	6	27
19	21	23	22	26	92	6	6	6	6	24
20	21	21	23	23	88	7	7	6	5	25
21	21	23	23	23	90	6	6	6	5	23
22	21	21	23	22	87	6	6	6	7	25
23	22	23	23	22	90	6	6	8	7	27
24	25	23	24	24	96	7	7	7	7	28
25	21	23	24	24	92	6	6	8	7	27

ตาราง 17 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนระหว่างการใช้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่				รวม	คะแนนหลังการใช้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่				รวม
	1	2	3	4		1	2	3	4	
คะแนน	28	28	28	28	112	8	8	8	8	32
26	25	22	23	22	92	6	6	6	5	23
27	25	23	22	23	93	6	6	6	7	25
28	24	21	23	21	89	4	6	4	5	19
29	22	21	21	21	85	5	6	5	6	22
30	22	21	24	21	88	6	7	6	7	26
รวม	671	666	686	684	2,707	184	186	190	187	747
เฉลี่ย	22.37	22.20	22.87	22.80	676.75	6.13	6.20	6.33	6.23	186.75
เฉลี่ย ร้อยละ	79.88	79.29	81.67	81.43	80.57	76.67	77.50	79.17	77.92	77.81
ประสิทธิภาพกระบวนการ 80.57					ประสิทธิภาพผลลัพธ์ 77.81					
$E1/E2 = 80.57/77.81$										

ตาราง 18 แสดงผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถ
ในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
25	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
29	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
31	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
32	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 19 แสดงผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
2	+1	+1	0	0.67	สอดคล้อง
3	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	0	0.67	สอดคล้อง
6	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	0	0.67	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	0	0.67	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

จำนวน	ค่าเฉลี่ย (B)	ค่าเฉลี่ย
1	0.34	ได้
2	0.30	ได้
3	0.41	ได้
4	0.72	ได้
5	0.30	ได้
6	0.47	ได้
7	0.79	ได้
8	0.53	ได้
9	0.81	ได้
10	0.32	ได้
11	0.25	ได้
12	0.25	ได้
13	0.28	ได้
14	0.51	ได้
15	0.38	ได้
16	0.30	ได้
17	0.60	ได้
18	0.66	ได้
19	0.50	ได้
20	0.77	ได้
21	0.39	ได้
22	0.66	ได้
23	0.32	ได้
24	0.24	ได้
25	0.51	ได้
26	0.89	ได้

ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบ
วัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 26 ชุด

ตาราง 20 (ต่อ)

พื้นที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลผล
27	0.66	ใช่
28	0.70	ใช่
29	0.37	ใช่
30	0.74	ใช่
31	0.53	ใช่
32	0.38	ใช่

ตาราง 21 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ชุด

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลผล
1	0.48	ใช้ได้
2	0.21	ใช้ได้
3	0.32	ใช้ได้
4	0.34	ใช้ได้
5	0.39	ใช้ได้
6	0.39	ใช้ได้
7	0.30	ใช้ได้
8	0.54	ใช้ได้
9	0.65	ใช้ได้
10	0.23	ใช้ได้
11	0.56	ใช้ได้
12	0.28	ใช้ได้
13	0.49	ใช้ได้
14	0.23	ใช้ได้
15	0.34	ใช้ได้
16	0.48	ใช้ได้
17	0.55	ใช้ได้
18	0.40	ใช้ได้
19	0.49	ใช้ได้
20	0.60	ใช้ได้

อันดับ	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลผล
1	0.34	ใช้ได้
2	0.30	ใช้ได้
3	0.41	ใช้ได้
4	0.72	ใช้ได้
5	0.30	ใช้ได้
6	0.47	ใช้ได้
7	0.79	ใช้ได้
8	0.53	ใช้ได้
9	0.81	ใช้ได้
10	0.32	ใช้ได้
11	0.25	ใช้ได้
12	0.25	ใช้ได้
13	0.28	ใช้ได้
14	0.51	ใช้ได้
15	0.38	ใช้ได้
16	0.30	ใช้ได้
17	0.60	ใช้ได้
18	0.66	ใช้ได้
19	0.50	ใช้ได้
20	0.77	ใช้ได้
21	0.39	ใช้ได้
22	0.66	ใช้ได้
23	0.32	ใช้ได้
24	0.24	ใช้ได้
25	0.51	ใช้ได้

ตาราง 22 แสดงผลการวิเคราะห์อำนาจจำแนก (B) และค่าความแม่นยำ (Lovett) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการรู้จำคำศัพท์ของ กวีนิพนธ์กลุ่มคำมรดกของ สหทัยของป้าคคค สหทัยฉบับปรับปรุงกลุ่มคำมรดกฉบับที่ 1 จำนวน 32 ชุด

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลผล
26	0.89	ใช้ได้
27	0.66	ใช้ได้
28	0.70	ใช้ได้
29	0.37	ใช้ได้
30	0.74	ใช้ได้
31	0.53	ใช้ได้
32	0.38	ใช้ได้
ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทั้งฉบับ		
เท่ากับ 0.94		

ตาราง 23 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเที่ยง (Lovett) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลผล
1	0.48	ใช้ได้
2	0.21	ใช้ได้
3	0.32	ใช้ได้
4	0.34	ใช้ได้
5	0.39	ใช้ได้
6	0.39	ใช้ได้
7	0.30	ใช้ได้
8	0.54	ใช้ได้
9	0.65	ใช้ได้
10	0.23	ใช้ได้
11	0.56	ใช้ได้
12	0.28	ใช้ได้
13	0.49	ใช้ได้
14	0.23	ใช้ได้
15	0.34	ใช้ได้
16	0.48	ใช้ได้
17	0.55	ใช้ได้
18	0.40	ใช้ได้
19	0.49	ใช้ได้
20	0.60	ใช้ได้

ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับ
เท่ากับ 0.91

ตาราง 24 แสดงผลการพิจารณาความสอดคล้องของข้อความของแบบวัด
ความพึงพอใจต่อการเรียนของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
ด้านเนื้อหากรณีศึกษา					
1. เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. กรณีศึกษาเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. เนื้อหาสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. เนื้อหาสามารถฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนได้	+1	+1	0	0.67	สอดคล้อง
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
5. ผู้เรียนได้ทราบถึงกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการแก้ปัญหาในสถานการณ์ จริงของชีวิตในปัจจุบัน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7. ผู้เรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันทำให้ แก้ปัญหาได้รอบคอบขึ้น	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
8. ผู้เรียนสนุกสนานเมื่อได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
9. กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันสามารถนำไปปรับ ใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ด้านสื่อการเรียนการสอน					
10. สื่อจากกรณีศึกษาช่วยให้เข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น	+1	+1	0	0.67	สอดคล้อง
11. สื่อจากกรณีศึกษาทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
12. สื่อจากกรณีศึกษาทำให้นักเรียนเข้าใจในการคิด แก้ปัญหาได้	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
ด้านการวัดผลและประเมินผล					
13. การทราบเกณฑ์การประเมินก่อนเรียนกระตุ้นให้ นักเรียนมุ่งมั่นทำงานจนบรรลุเป้าหมาย	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
14. การประเมินผลการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ทำให้นักเรียนได้ พัฒนาการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15. ครูและนักเรียนมีการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง

ตาราง 25 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา
จากสื่อในชีวิตประจำวัน

รายการ ประเมิน ข้อที่	ระดับความพอใจ					รวม		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าความเชื่อมั่น
	5	4	3	2	1	N	fx			
1	20	10	0	0	0	30	140	4.67	0.48	0.72
2	4	24	2	0	0	30	122	4.07	0.45	
3	11	16	3	0	0	30	128	4.27	0.64	
4	11	15	4	0	0	30	127	4.23	0.68	
5	10	16	4	0	0	30	126	4.20	0.66	
6	9	18	3	0	0	30	126	4.20	0.61	
7	7	21	2	0	0	30	125	4.17	0.53	
8	15	13	2	0	0	30	133	4.43	0.63	
9	16	14	0	0	0	30	136	4.53	0.51	
10	13	16	1	0	0	30	132	4.40	0.56	
11	16	13	1	0	0	30	135	4.50	0.57	
12	9	19	2	0	0	30	127	4.23	0.57	
13	11	17	2	0	0	30	129	4.30	0.60	
14	12	16	2	0	0	30	130	4.33	0.61	
15	12	11	7	0	0	30	125	4.17	0.79	

ภาคผนวก ง คะแนนผลการทดลอง

ตาราง 26 แสดงคะแนนผลการทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียน
เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

นักเรียน คนที่	คะแนนสอบหลังเรียน (Post-test) (32 คะแนน)
1	24
2	23
3	24
4	25
5	24
6	23
7	25
8	24
9	25
10	24
11	30
12	28
13	27
14	26
15	25
16	25
17	26
18	30
19	25
20	25
21	26
22	25
23	25
24	29
25	26
26	27
27	26

ตาราง 27 แสดงคะแนนผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง
กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

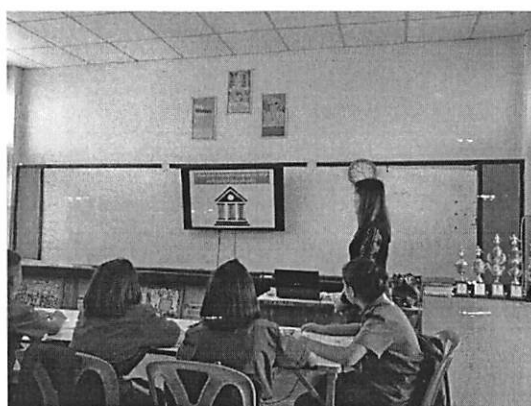
นักเรียน คนที่	คะแนนสอบหลังเรียน (Post-test) (20 คะแนน)
1	15
2	14
3	15
4	15
5	13
6	14
7	16
8	14
9	16
10	15
11	19
12	18
13	17
14	16
15	16
16	17
17	16
18	18
19	15
20	16
21	15
22	14
23	15
24	19
25	16
26	17
27	16

ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน
กับนักเรียนกลุ่มทดลอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนบ้านโนนจัน อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร

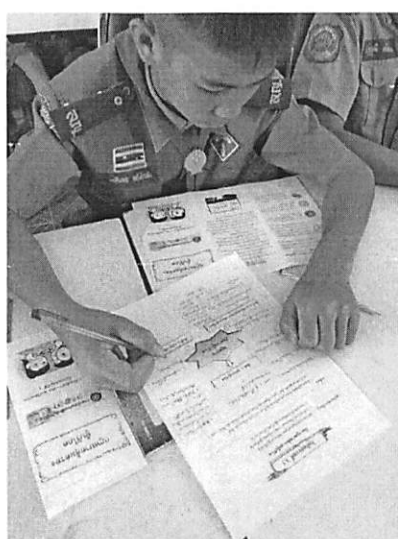
ชั่วโมงที่ 1

- ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน

ภาพที่ 6 นักเรียนดูวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับกฎหมาย

- ช้่นสอน

ภาพที่ 7 นักเรียนทำใบงานเกี่ยวกับกฎหมาย

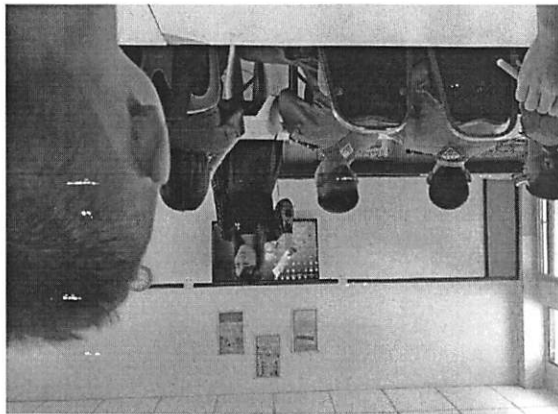
សេដ្ឋកិច្ចបច្ចេកទេសស្រូវ ៦ កម្ពុជា

សេដ្ឋកិច្ចបច្ចេកទេសស្រូវ -

ក្រុម ២-៣

ការងារ ៨ គំនិតច្នៃប្រឌិតស្រូវ ៨ កម្ពុជា

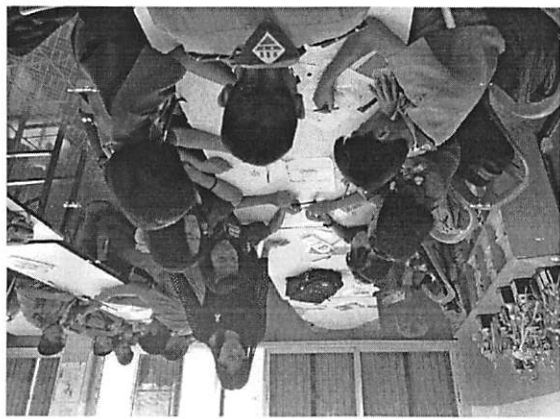
- ងងឹត

ភាសា ១១ ក្នុងការបង្ហាញពីការងាររបស់ក្រុមការងារស្រាវជ្រាវស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកទេស

- ក្នុងការបង្ហាញពីការងាររបស់ក្រុមការងារស្រាវជ្រាវស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកទេស

ភាសា ១០ ក្នុងការបង្ហាញពីការងាររបស់ក្រុមការងារស្រាវជ្រាវស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកទេស

- ក្នុងការបង្ហាញពីការងាររបស់ក្រុមការងារស្រាវជ្រាវស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកទេស

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ปุ่นยหนูช พรหมเพชร
วัน เดือน ปีเกิด	6 มกราคม 2530
ที่อยู่ปัจจุบัน	21 หมู่ที่ 3 ตำบลจี่วังาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู ค.ศ.1
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2557	โรงเรียนบ้านใหม่ศรีนคร อำเภอแม่वंศ์ จังหวัดนครสวรรค์
พ.ศ.2558	โรงเรียนบ้านโนนใหญ่ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร
พ.ศ. 2560 – ปัจจุบัน	โรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	ค.บ. (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์